

Observatori del Treball de les Illes Balears

Informe sobre el mercat de treball a les Illes Balears

Any 2015

**Govern
de les Illes Balears**

Direcció:

Llorenç Pou Garcias
Director general d'Ocupació i Economia

Coordinació:

Maria del Mar Ribas Mas

Autors:

Laura Alomar Llorente
Catalina Martorell Company

Maquetació:

Javier Olivares Castillo

Si voleu més informació o subscriure-us als informes de
l'Observatori del Treball de les Illes Balears,
podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o a la
Direcció General d'Ocupació i Economia,
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria
Plaça de Son Castelló, 1 (Polígon de Son Castelló)
07009 Palma
Tel.: 971 17 76 31
<<http://www.caib.es>>
<<http://observatorideltreball.caib.es>>

Aquesta publicació ha estat cofinançada per la Unió Europea
(Fons Social Europeu)

Es permet reproduir totalment o parcialment la informació
que conté aquest informe, sempre que se n'esmentin la font i
l'autoria.

ÍNDEX

RESUM EXECUTIU	4
PART I. PANORAMA ECONÒMIC INTERNACIONAL I ESPANYOL	6
1.1 Evolució econòmica internacional	6
1.2 Evolució econòmica espanyola	7
1.3 Estratègia Europa 2020	8
PART II. PANORAMA DEMOGRÀFIC A LES ILLES BALEARS.....	15
2.1 Evolució de l'estructura demogràfica	15
2.2 Evolució econòmica.....	21
2.3 Evolució del teixit empresarial	23
PART III. EL MERCAT DE TREBALL A LES ILLES BALEARS.....	35
3.1 La població activa.....	35
3.1.1 Evolució de la població activa i de la població inactiva.....	35
3.1.2 Població activa per nivell d'estudis.....	38
3.1.3 Evolució de la taxa d'activitat	43
3.2 La població ocupada	46
3.2.1 Evolució de la població ocupada i de l'afiliació a la Seguretat Social	46
3.2.2 Les hores treballades	52
3.2.3 Ocupats per activitat econòmica i ocupació professional	54
3.2.4 Perfil dels ocupats per règim, sexe, edat i nacionalitat	60
3.2.5 Perfil dels ocupats per nivell d'estudis	63
3.2.6 Ocupats per tipus de contracte i de jornada	70
3.3 La població aturada	71
3.3.1 Evolució de la població aturada	71
3.3.2 Atur per activitat econòmica	76
3.3.3 Atur per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis	78
3.3.4 Evolució de la taxa d'atur.....	81
3.3.5 Població aturada i cobertura de les prestacions	84
3.3.6 Anàlisi familiar de l'atur.....	85
3.3.7 Durada de la demanda	86
3.4 Condicions de treball i relacions laborals.....	90
3.4.1 Els convenis col·lectius.....	90
3.4.2 Els costos laborals i les hores treballades	91
3.4.3 La sinistralitat laboral.....	93
3.4.4 Regulació de l'ocupació.....	97
4 ANNEX: QUADRES PER ILLES.....	98
5 ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS.....	111
6 RELACIÓ DE FONTS I INDICADORS	116

RESUM EXECUTIU

- Les economies avançades mantenen la recuperació, la qual s'espera que es vagi aferrant en els pròxims anys. En canvi, entre les emergents, mentre la Xina i el Brasil disminueixen el ritme d'activitat, l'Índia el manté. A la zona euro l'any tanca amb el mateix resultat que el 2014 (0,8%), però s'espera que superi el punt percentual en els pròxims anys.
- El 2015 el creixement del PIB de les Illes Balears s'intensifica amb un augment del 3,0%, segons les dades de la Direcció General d'Ocupació i Economia. A Espanya la variació interanual del PIB creix un 3,2%. El bon comportament de l'economia balear prové, una vegada més, de la fortalesa del sector dels serveis, especialment dels turístics, però la indústria i la construcció ja presenten variacions positives a tots els trimestres del 2015.
- La finalitat de l'estratègia Europa 2020 és millorar l'eficiència econòmica mitjançant un creixement sostenible. Pel que fa a l'educació, l'objectiu és reduir les xifres d'abandonament escolar fins a arribar al 15% i, alhora, augmentar el nombre de persones amb estudis superiors fins al 44%. Actualment, aquestes taxes a les Illes Balears són del 26,7% i del 29,1%, respectivament. També es vol incrementar la taxa d'ocupació fins al 74% el 2020. El 2015 la taxa és del 68,9% a les Illes Balears.
- El 2015 per primera vegada del 2009 ençà creix el nombre d'empreses de les Balears respecte de l'any anterior (3,4%) segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. Els comptes de cotització amb afiliats d'alta de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) també registren un augment d'empreses (4,1%), relacionat bàsicament amb el creixement de les empreses dels serveis i la construcció.
- Després de dos anys en negatiu, el 2015 la població activa de les Balears creix un 2,1% en termes interanuals. En canvi, la població inactiva perd un -1,8%, empenya pel descens del nombre de persones que declaren les tasques de la llar o altres causes com a motius per no treballar. La taxa d'activitat de les Illes continua sent la més alta de l'estat.
- Pel que fa a l'ocupació, les dues fonts analitzades també mostren l'augment del nombre de treballadors en termes interanuals. En primer lloc, segons l'Enquesta de població activa (EPA), el creixement supera els cinc punts percentuals respecte del 2014 (5,2%) i situa el nombre d'ocupats en 509.625 persones. En segon lloc, els registres de la TGSS mostren un increment similar en relació amb l'any anterior (5,3%), amb un total de 432.487 persones afiliades. També, per tercer any consecutiu des de l'any 2007, el 2015 totes les illes presenten augments interanuals en l'afiliació el 2015. Per sectors, tots llevat de l'agricultura incrementen els afiliats, especialment la construcció, seguida dels serveis i la indústria.

- Segons l'EPA, el nombre total d'hores efectives treballades a les Illes Balears s'incrementa a bon ritme, alhora que creix el total de població ocupada durant el 2015. Això vol dir que augmenten els treballadors ocupats, però també les hores per treballador, fet que no es donava des del 2008.
- Les Illes Balears, juntament amb les Canàries, presenten el menor percentatge de població ocupada amb estudis superiors d'Espanya. Ara bé, l'índex de desajustament, és a dir, els ocupats amb estudis superiors que treballen en ocupacions de mitjana o baixa qualificació no ha deixat de pujar des del 2008.
- La contractació ha experimentat un fort impuls en els darrers anys, el 2015 augmenta un 14,9% respecte a l'any anterior. Ara bé, s'incrementen la rotació laboral i els contractes de curta durada.
- De nou, el 2015 la taxa d'atur de les Illes Balears baixa i assoleix el 17,4% de la població activa. Amb aquest resultat se situa per sota de la mitjana espanyola (22,1%), que també es redueix en termes interanuals. Així, l'any es tanca a les Balears amb 67.103 persones en situació d'atur inscrites en el SOIB, un 11,0% menys que l'any anterior. Aquest descens és més intens en el cas dels homes, el col·lectiu de 25 a 54 anys i els estrangers no comunitaris.
- El 2015 el 52,5% dels aturats són dones, el 42,6% tenen 45 o més anys, i 3 de cada 4 no supera els estudis obligatoris. Els aturats de llarga durada representen el 35% del total dels aturats inscrits en el SOIB, i un 52,7% dels aturats no cobra cap tipus de prestació.
- Segons les dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, es registren vint-i-vuit convenis col·lectius a les Balears, que afecten 190.680 treballadors. Quant als costos laborals, creixen a les Illes Balears i gairebé a totes les comunitats autònomes. El 2015, el cost salarial per hora treballada a les Illes Balears està en uns nivells semblants als del 2011.
- El 2015 els accidents a les Balears augmenten un 10,1% en termes interanuals. Es tracta del tercer any consecutiu d'increment de la sinistralitat laboral. Així, doncs, l'índex d'incidència se situa en 4.527,5 accidents per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes, el més alt de l'estat.

PART I. PANORAMA ECONÒMIC INTERNACIONAL I ESPANYOL

1.1 Evolució econòmica internacional

En 2015 les economies avançades mantenen el creixement, mentre que augmenten les divergències entre les emergents.

El 2015 les economies emergents presenten un comportament divers, molt influenciat per la desacceleració de la Xina. Les economies avançades, tot i les tensions existents per la reducció de l'activitat a la Xina i la baixada dels preus de les matèries primeres, entre d'altres, mostren una lleugera recuperació. Així, la Xina experimenta un creixement del PIB del 6,9%, quatre dècimes menys que el 2014, però que s'espera que baixi al 6,3% i al 6,0% en els pròxims dos anys. A l'Índia, per primera vegada en els darrers anys el creixement supera el de la Xina i assoleix un 7,3%, el mateix valor que ara fa un any. El Brasil, en canvi, presenta un creixement negatiu (-3,8%). Els Estats Units mantenen la seva fortalesa i creixen un 2,5%, mentre que al Japó l'augment de l'activitat és més feble i la variació del PIB roman per sota de l'1% (0,6%).

Les estimacions del Fons Monetari Internacional (FMI) per al 2016 i el 2017 auguren un augment del creixement mundial, amb increments del 3,4% i del 3,6%, respectivament. Ara bé, l'anàlisi per països presenta més diversitat. Com a mostra, mentre que en els Estats Units el creixement serà del 2,6% per als dos pròxims anys, el Japó reduirà el seu creixement (un 1% el 2016 i un 0,3% el 2017). Pel que fa als països emergents, després de l'increment del 4% de l'any 2015, el valor més baix dels darrers anys, s'espera una lleugera millora fins al 4,3% el 2016 i el 4,7% el 2017.

A la zona euro, la caiguda de les exportacions es veu compensada per l'augment del consum intern, fet que manté la recuperació. Així, s'espera un increment de l'1,7% en els pròxims dos anys. Les previsions de la Comissió Europea per al 2016 i el 2017 se situen lleugerament per sobre d'aquestes projeccions (1,7% i 1,9%, respectivament).

Quadre 1. Evolució i projeccions dels principals indicadors de l'economia mundial

Àrea	2014	2015	Perspectives 2016	Perspectives 2017
Taxa de variació interanual del PIB				
Índia	7,3	7,3	7,5	7,5
Xina	7,3	6,9	6,3	6,0
Brasil	0,1	-3,8	-3,5	0,0
Estats Units	2,4	2,5	2,6	2,6
Japó	0,0	0,6	1,0	0,3
Regne Unit	2,9	2,2	2,2	2,2
Zona euro	0,9	1,5	1,7	1,7
Alemanya	1,6	1,5	1,7	1,7
França	0,2	1,1	1,3	1,5
Itàlia	-0,4	0,8	1,3	1,2
Espanya	1,4	3,2	2,7	2,3

Font: FMI. Perspectives de l'economia mundial, gener de 2016

Quadre 2. Evolució de les taxes d'ocupació i d'atur per països (2015)

Àrea	Taxa d'ocupació 2015				Taxa d'atur 2015			
	I T	II T	III T	IV T	I T	II T	III T	IV T
Estats Units	59,3	59,3	59,3	59,4	5,6	5,4	5,2	5,0
Japó	57,0	57,7	57,8	57,8	3,5	3,4	3,4	3,1
Regne Unit	72,4	72,3	72,9	73,3	5,6	5,6	5,6	5,0
UE-28	64,7	65,5	66,1	66,0	10,3	9,6	9,1	9,2
Alemanya	73,7	73,6	74,2	74,4	5,1	4,8	4,5	4,6
França	63,3	63,9	64,1	63,7	10,9	10,1	10,0	10,7
Itàlia	55,5	56,3	56,7	56,6	13,2	12,3	10,7	12,1
Espanya	56,4	57,8	58,4	58,6	23,9	22,5	21,3	21,0

Font: Eurostat (dades desestacionalitzades)

1.2 Evolució econòmica espanyola

El 2015 la taxa de variació del PIB real d'Espanya guanya força i arriba al 3,2 %. L'escenari favorable de l'economia es trasllada al mercat de treball.

El 2015 l'economia espanyola manté el creixement positiu durant els quatre trimestres de l'any i el tanca amb una taxa de variació interanual del PIB del 3,2%, segons les dades de la comptabilitat nacional. Per tant, continua la tendència alcista començada en el darrer trimestre del 2013 i s'espera que al llarg del 2015 aquest indicador continuï la progressió. Així, les previsions per al 2016 són d'un 2,7% segons el Ministeri d'Economia, d'un 2,6% segons l'FMI i d'un 2,8% segons la Comissió Europea.

L'activitat manté el dinamisme gràcies a la demanda nacional i al bon comportament del mercat de treball. Això ha contribuït a l'increment de la confiança. Quant als indicadors econòmics, Espanya tanca el 2015 amb un dèficit públic del 5,1%, nou dècimes per sobre de les previsions. Pel que respecta a la inversió, s'observa que aquest indicador s'accelera al llarg de l'any 2015. Pel que fa a les exporta-

cions, el 2015 s'alenteixen les taxes de variació interanual; mentre que les importacions mantenen un ritme elevat de creixement.

Els indicadors sectorials reflecteixen l'augment de la confiança econòmica i mostren una evolució positiva. En la construcció s'accelera el ritme de creixement, tant pel que fa a l'obra residencial com a la no residencial. Les dades mostren en la indústria una situació divergent. D'una banda, s'observa una millora interanual en l'afiliació a la Seguretat Social, en l'exportació de certes manufactures i en el comportament del valor afegit brut (VAB). De l'altra, diversos indicadors de conjuntura es mantenen pràcticament estancats. Quant als serveis, les distintes activitats d'aquest sector n'han accelerat el creixement.

Per tot això, l'evolució del mercat de treball durant el 2015 és positiva, cau l'atur i augmenta l'ocupació. Pel que respecta a l'afiliació, continua evolucionant de manera favorable en tots els sectors. S'incrementa el nombre d'afiliats, especialment en la construcció, però també en els serveis, la indústria i l'agri-

cultura. L'atur també intensifica la disminució del nombre d'aturats en termes interanuals (-11,0%). Pel que fa a aquestes dades, les pre-

visions per al 2016 són optimistes i s'espera que es mantenguin els repunts de les xifres d'afiliació i els descensos de l'atur.

Quadre 3. Quadre macroeconòmic d'Espanya (2015)

Taxes de variació interanual	2015TI	2015TII	2015TIII	2015TIV
Despesa en consum final	2,7	3,2	3,4	3,5
Despesa en consum final de les llars	2,6	2,9	3,6	3,5
Despesa en consum final de les AP	1,5	2,5	3,0	3,7
Formació bruta de capital				
Formació bruta de capital fix (FBCF)	6,1	6,3	6,7	6,4
FBCF. Béns d'equipament	8,3	10,1	11,2	10,9
FBCF. Construcció	6,2	5,2	5,2	4,6
Demanda nacional (aportació al creixement del PIB)	3,1	3,4	4,1	4,1
Exportacions de béns i serveis	5,8	6,0	4,5	5,3
Importacions de béns i serveis	7,6	7,4	7,2	7,7
PIB pm taxa intertrimestral	0,9	1,0	0,8	0,8
PIB pm taxa interanual	2,7	3,2	3,4	3,5
VAB pb Agricultura, ramaderia i pesca	-4,0	2,0	3,7	6,2
VAB pb Indústria i Energia	3,0	3,6	3,8	3,4
VAB pb Construcció	5,9	5,8	5,1	4,0
VAB pb Serveis	2,7	3,0	3,3	3,4
Ocupació total (ocupats equivalents a temps complet)	2,9	2,9	3,1	3,0
Taxa d'atur (EPA) en % de la població activa	23,8	22,4	21,2	20,9
ESI (indicador de clima econòmic)	107,7	109,7	109,5	110,1

Fonts: OTIB a partir de dades de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, del PIB a preus de mercat, base 2010 (INE), de l'Enquesta de població activa (INE) i de la Comissió Europea. Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Variació interanual

1.3 Estratègia Europa 2020

Amb Europa 2020 la Comissió Europea ha establert l'estratègia del creixement a la Unió Europea per als pròxims anys. La finalitat és situar la Unió en una posició competitiva en l'economia global mitjançant un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Per això, s'han fixat cinc objectius principals d'àmbits diversos que s'han d'assolir al final de la dècada.

El 2015 la Unió Europea preveu un creixement positiu d'un 2,0% del PIB, que baixarà el 2016

fins a l'1,8%. S'espera que aquest creixement sigui moderat principalment a causa de factors externs. Aquest fet no ajuda a millorar els problemes que hi ha, com les elevades taxes d'atur juvenil. Per fer front a això, la Comissió Europea va establir l'estratègia Europa 2020¹ amb la finalitat d'aconseguir millorar la dimensió social europea i l'eficiència econòmica mitjançant un creixement sostenible i capaç de crear ocupació. L'estratègia marca cinc objectius prioritaris: l'ocupació, la recer-

¹ Estratègia Europa 2020: "Europa 2020: Una estratègia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador". Comissió Europea (3 de març de 2010).

ca i la innovació, el canvi climàtic, l'educació i la lluita contra la pobresa. Aquests eixos estan interrelacionats, i per aconseguir-los es necessita un esforç comú de les institucions europees i dels estats membres.

En aquest punt l'anàlisi es basa en l'educació i en l'ocupació. La relació que hi ha entre l'una i l'altra és coneguda: la probabilitat de trobar feina creix amb el nivell educatiu. Els resultats dels indicadors analitzats en aquest apartat (joves amb estudis superiors i taxa d'ocupació) s'obtenen de l'Enquesta de població activa (EPA) que elabora l'INE. Aquestes són les dades de referència de la Unió Europea, però s'han de tenir presents les limitacions dels resultats de les Illes Balears pel fet de tractar-se d'una enquesta. Respecte d'aquests dos objectius (educació i ocupació), s'estableixen a continuació els valors recollits a l'estratègia. També s'analitzen l'evolució i la situació actual dels resultats d'Espanya i de les Illes Balears.

En primer lloc, i pel que fa a l'educació, es recullen dos indicadors: la taxa d'abandonament escolar² i la proporció de població de 30 a 34 anys amb estudis superiors. En el primer cas, el valor del conjunt de la Unió Europea no ha de superar el 10% al final de la dècada, objectiu que per al conjunt nacional es va flexibilitzar, atès el gran pes que té a Espanya (15%). En el segon cas, la població amb estudis superiors ha d'estar per sobre del 40% a la Unió Europea i del 44% a l'Estat espanyol, perquè en aquest cas els valors ja superaven l'objectiu europeu. La millora dels resultats educatius, representada per un baix percentatge de joves que deixen els estudis i per l'augment dels joves amb estudis superiors, suposa un benefici tant per als joves com per a l'economia en conjunt.

Respecte de la taxa d'abandonament escolar prematur, es pot dir que els joves que deixen

l'educació de manera primerenca han de fer front a una menor ocupabilitat com a resultat d'una capacitació inferior i augmenta la possibilitat d'exclusió social. L'abandonament, a més dels efectes directes sobre la persona, condiciona la força laboral del país per les seves implicacions presents i futures en l'ocupació i l'atur. Així, la finalitat d'aquest objectiu és incrementar el nombre de joves que continuen la seva educació i formació, i molt especialment en aquest darrer cas, ja que el nombre d'alumnes de cicles formatius a Espanya és molt baix respecte dels nivells europeus.

Quant als joves amb estudis superiors, la taxa espanyola del 2010 ja superava el valor establert per l'estratègia (40%), per la qual cosa es va decidir incrementar l'objectiu per a Espanya fins al 44%. Amb l'augment d'aquest indicador, que representa la mà d'obra qualificada del país, es potencien la innovació i el creixement, elements necessaris per al desenvolupament sostenible de l'economia. Però no es tracta només d'augmentar la quantitat, sinó també la qualitat de l'educació. Els titulats superiors, cada vegada més, han de tenir coneixements específics i també altres habilitats com la flexibilitat i la comunicació, que els permetin adaptar-se a un mercat laboral canviant.

Els resultats del 2015 d'abandonament escolar mostren com Espanya, tot i que es troben enfora, s'acosten més a l'objectiu per al 2020. Tal com es pot veure en el quadre 4, el resultat de les Balears supera el del conjunt nacional i, a més, sobrepassa amb escreix l'objectiu que estableix l'estratègia per al 2020. Això pot ser conseqüència de la gran oferta de llocs de treball de baixa qualificació, fet que afavoreix que els joves abandonin els estudis de manera prematura per incorporar-se al món laboral. De fet, a les Balears un de cada quatre joves abandona els estudis de secundària. Ara bé, amb la situació econòmica actual, quan just

² Taxa d'abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat el grau d'educació secundària obligatòria (segona etapa) i no segueix cap tipus d'estudi o formació.

es comença a remuntar després d'una de les crisis econòmiques més importants, això es

tradueix en un increment de la taxa d'atur juvenil, que el 2015 arriba al 42,9%.

Quadre 4. Taxa d'abandonament escolar prematur i població jove amb estudis superiors (UE-28, Espanya i Illes Balears)

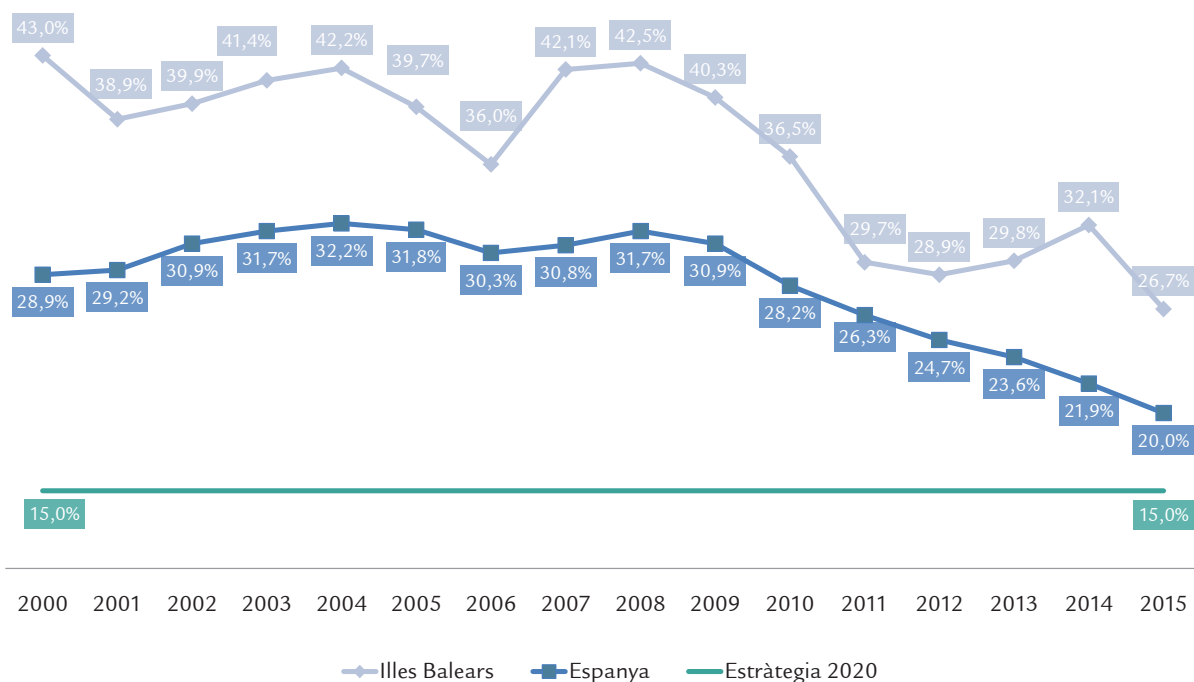
	UE-28		ESPANYA			ILLES BALEARS		
	2015	Objectiu 2020	2015	Objectiu 2015	Objectiu 2020	2015	Objectiu 2015	Objectiu 2020
Taxa d'abandonament	11,0%	10,0%	20,0%	23,0%	15,0%	26,7%	23,0%	15,0%
% de joves amb estudis superiors	38,7%	40,0%	40,9%	41,0%	44,0%	29,1%	41,0%	44,0%

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat i del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

L'evolució de l'abandonament escolar a les Illes presenta una tendència a la baixa, com es pot observar en el gràfic 1. A partir del 2008, per la crisi econòmica, s'observa un canvi en el comportament de la població més jove de les Balears, que opta per mantenir-se en el sistema educatiu, fet que provoca la disminució de la taxa d'abandonament. Aquesta evolució continua fins al 2013 i el 2014, anys en què de nou augmenten les persones que deixen les aules. El 2015, en canvi, la taxa d'abandonament es redueix considerablement. Alhora, a Espanya continua la tendència a la baixa

iniciada el 2008 de forma ininterrompuda. Aquestes dades posen de manifest que el desavantatge educatiu que presenta les Balears es perllonga en el temps. Tot i la lleugera millora durant els primers anys de la crisi, a conseqüència de les dificultats per trobar feina, s'observa que, en el moment que a les Balears es comença a revifar el mercat laboral, la taxa torna a augmentar. Tanmateix, acaba el 2015 en el 26,7%, valor que supera el 23,0% que s'havia previst per al 2015, i que encara és lluny de l'objectiu per al 2020 (15%).

Gràfic 1. Evolució de la taxa d'abandonament escolar prematur. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2000-2015)

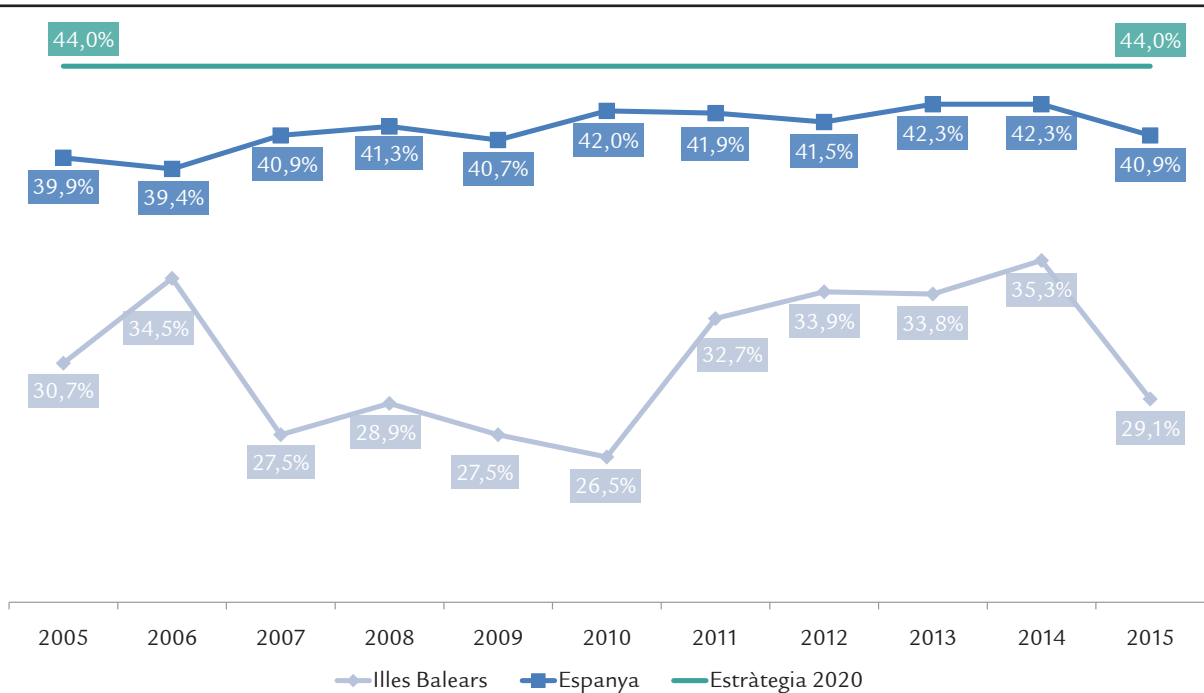

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Una de les finalitats de l'estratègia és incrementar el pes dels joves de 30 a 34 anys amb estudis superiors. La motivació principal és que aquest col·lectiu es converteixi en el motor del desenvolupament social i econòmic d'Europa, i sigui capaç d'adaptar-se a les demandes del mercat de treball actual. Això permetrà a la Unió Europea guanyar posicions en l'economia global del coneixement. Segons les dades recollides en el gràfic 2, el 2015 el percentatge de joves amb estudis superiors de

les Illes Balears és del 29,1%, xifra que se situa 11,8 p. p. per sota de la mitjana espanyola (40,9%). En termes d'evolució, no s'observa una relació directa clara entre la situació econòmica i els joves amb estudis superiors. Així, el 2009 i el 2010, el percentatge va disminuir, el 2011 i el 2012 es va incrementar, el 2013 torna a baixar, el 2014 torna a pujar, i finalment el 2015 cau considerablement (-6,2 p. p.) fins al 29,1%.

Gràfic 2. Evolució del percentatge de joves amb estudis superiors. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2015)

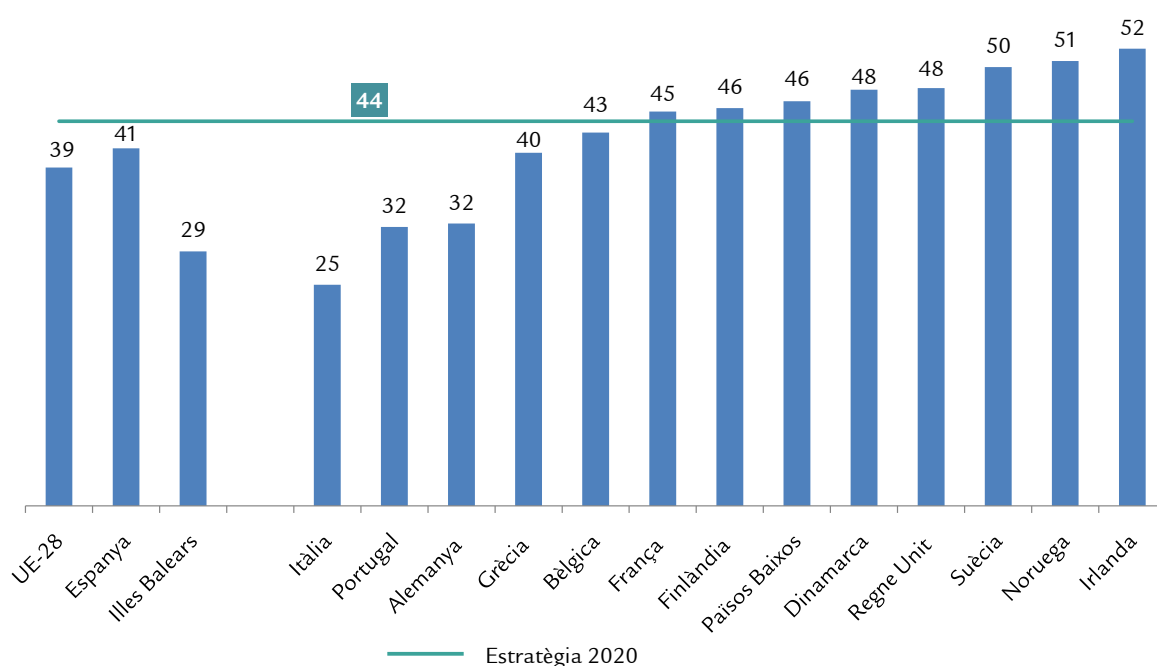

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Seguint amb les dades d'educació superior, s'analitzen les darreres publicades per l'Eurostat (2015). Aquests resultats mostren com els valors que registra Espanya estan a l'alçada dels d'altres estats membres i, fins i tot, superen la mitjana europea. En el gràfic 3, la mitjana espanyola és del 41%, per sobre dels resultats d'altres estats, com ara Alemanya (32%), o de la mitjana de la UE-28 (39%). Els valors

d'Espanya no han experimentat canvis significatius en els darrers anys, però en els darrers deu anys s'ha incrementat un punt percentual. Els resultats de les Illes Balears (29%), tot i que també estan per sobre de països com ara Itàlia, són a dotze punts percentuals del valor objectiu establert per l'estratègia. A més, d'ençà del 2005 els titulats superiors han baixat 1,6 p. p.

Gràfic 3. Percentatge de població entre 30 i 34 anys que ha completat estudis superiors (2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat

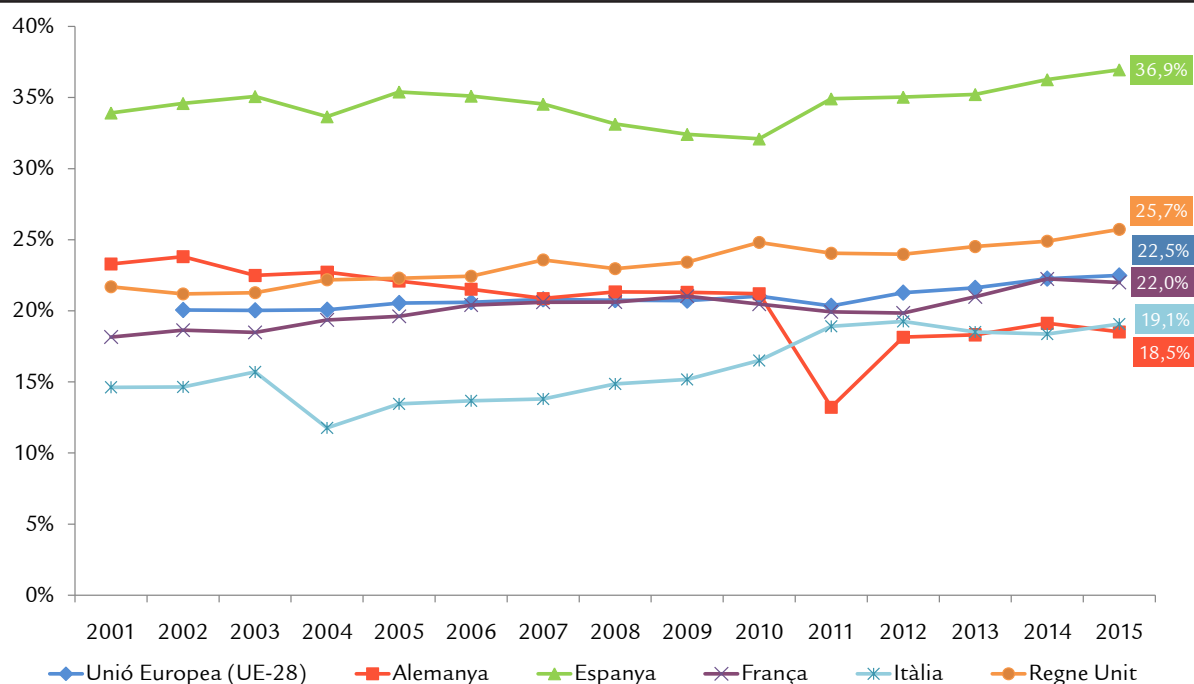
En conclusió, les dades d'Espanya en termes quantitatius s'acosten a les exigències europees, però sembla que en termes qualitius hi ha més diferències. Com s'ha comentat, respecte de la població amb estudis superiors les dades del conjunt d'Espanya s'equiparen a les d'altres estats membres de la Unió Europea. Ara bé, aquestes persones han de trobar un lloc de treball que s'adeqüi a la seva formació; en cas contrari, es produeix un desequilibri entre estudis i ocupació. Aquest fet el trobem a Espanya, amb un desajust important entre la demanda de llocs de treball qualificats i l'oferta, de manera que els titulats excedeixen el nombre d'ocupacions d'aquestes característiques. Així, molts universitaris estan ocupats en feines per sota de la seva qualificació professional (sobreeducació). Aquesta situació té efectes directes en la persona, tant actuals (desmotivació, baixa productivitat, etc.) com futurs (efecte sobre les pensions, etc.),

però també repercuteix en l'economia, ja que s'està desaprofitant una bona part del capital humà qualificat del qual es disposa.

La comparació del desajust³ a Espanya amb els resultats de la UE-28 (vegeu el gràfic 4) mostra la gran diferència existent amb els altres països representats. Aquesta diferència és de 14,5 p. p. el 2015 respecte del conjunt europeu, i es manté en valors molt similars en tota la sèrie estudiada. Com s'observa en el gràfic, aquest desajust continua en el temps i, per tant, no es pot atribuir a la situació econòmica. Aquesta diferència és conseqüència de les característiques del sistema educatiu espanyol i del mercat de treball. Per tant, cal fer un esforç per planificar les polítiques educatives i laborals de manera que es puguin equilibrar l'oferta i la demanda de treball qualificat, especialment entre el col·lectiu de joves.

³ Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació: representa la diferència entre el nivell d'estudis dels treballadors i l'ocupació que tenen. En aquest cas, s'analitza la proporció de titulats universitaris que tenen una ocupació de baixa qualificació.

Gràfic 4. Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació del total d'ocupats a la UE-28 (2001-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat

L'estratègia també recull dos objectius vinculats al mercat de treball: la taxa d'ocupació total i la taxa femenina dels treballadors de 20 a 64 anys. En el quadre 5 es mostren els resultats de la UE-28, d'Espanya i de les Illes Balears de l'any 2015, juntament amb els valors objectius per als anys 2015 i 2020. Aquestes dades mostren el dinamisme de l'economia

balear, la qual supera en quasi tres punts el valor objectiu per al 2015. En qualsevol cas, a les Illes Balears la taxa total està 5,1 p. p. per sota de l'objectiu del 74% de 2020, mentre que a Espanya la diferència arriba als 14,0 p. p. Aquestes diferències pràcticament es repeteixen en el cas de la taxa d'ocupació femenina (3,1 p. p. i 12,1 p. p., respectivament).

Quadre 5. Taxa d'ocupació total i taxa d'ocupació femenina (UE-28, Espanya i Illes Balears)

	UE-28		ESPANYA			ILLES BALEARS		
	2015	Objectiu 2020	2015	Objectiu 2015	Objectiu 2020	2015	Objectiu 2015	Objectiu 2020
Taxa d'ocupació	70,0%	75,0%	60,0%	66,0%	74,0%	68,9%	66,0%	74,0%
Taxa d'ocupació femenina	64,2%	-	56,4%	-	68,5%	65,4%	-	68,5%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

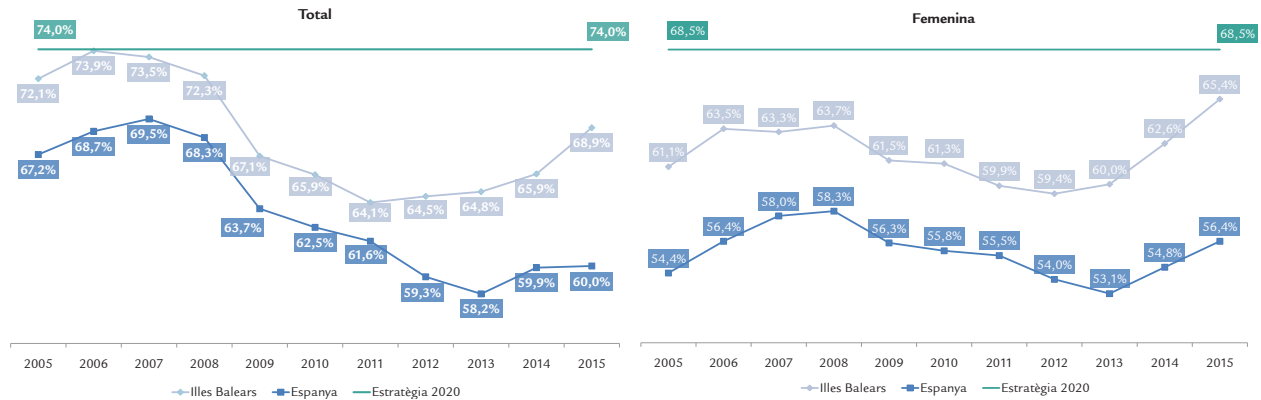
Els efectes de la crisi econòmica s'han notat especialment en el mercat de treball i, tot i la millora dels darrers anys, encara no s'han recuperat els valors anteriors a la recessió. A les Balears, la taxa d'ocupació ha passat del 73,9% l'any 2006, valor que s'ajustava a les exigències de l'estratègia per a l'any 2020, al

68,9% el 2015. Això representa una caiguda en termes relatius de 5 p. p., com succeeix en el conjunt d'Espanya (-8,7 p. p.). Pel que fa a la taxa femenina, en aquest mateix període (2006-2015) les dones han incrementat la taxa en 1,9 p. p. a les Illes; per tant, són els homes els qui han patit més intensament la

pèrdua de l'ocupació durant aquests anys. El 2015 la taxa d'ocupació de les dones a les Ba-

lears és del 65,4%, 9 p. p. més que l'espanyola (56,4%).

Gràfic 5. Evolució de la taxa d'ocupació total i de la taxa d'ocupació femenina. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Els resultats que mostren aquests indicadors reflecteixen les mancances que pateixen Espanya i, especialment, les Balears quant als resultats educatius i els efectes que tenen en el mercat de treball. Els estats membres i el conjunt d'Europa han de ser conscients dels seus punts febles per dur a terme les reformes estructurals necessàries amb la finalitat de revertir aquestes debilitats. Les reformes s'han

de dirigir cap a la recuperació, incrementant el creixement i la productivitat, de manera que la Unió Europea pugui ser competitiva en una economia cada vegada més globalitzada. Quan s'hagi assolit el creixement, es traduirà en un augment de l'ocupació que permetrà mantenir el model social dels països de la Unió Europea.

PART II. PANORAMA DEMOGRÀFIC A LES ILLES BALEARS

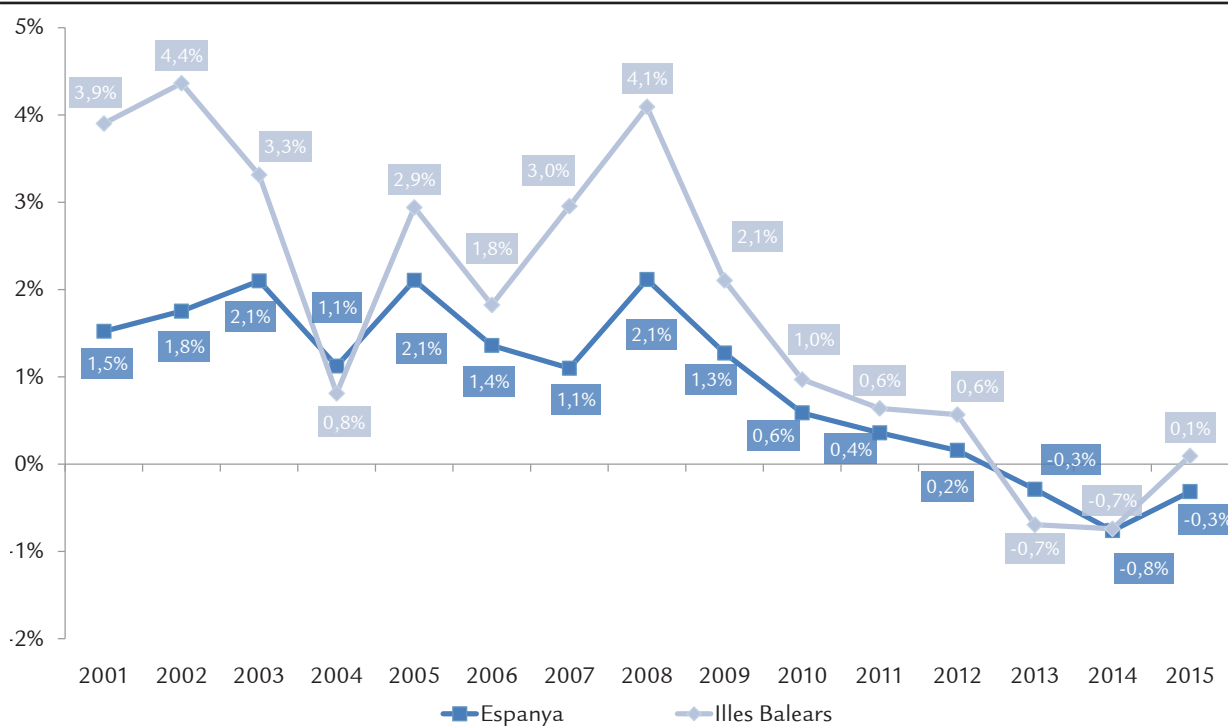
2.1 Evolució de l'estructura demogràfica

Les Illes Balears incrementen lleugerament la població en termes interanuals —un 0,1 %— a causa de l'augment dels residents espanyols, ja que es perd població estrangera (10.594 baixes del padró).

Les dades del padró municipal a 1 de gener del 2015 mostren que la població de les Illes Balears arriba a 1.104.479 persones. Després de dos anys consecutius de disminucions, s'incrementen els residents a les Illes en termes interanuals. Concretament, hi ha 1.037 persones més residint a les Balears (un +0,1%).

En relació amb la població de l'1 de gener de 2000, el nombre de residents ha augmentat de manera molt significativa, un 30,6%, que correspon a 258.849 persones més. A Espanya es manté la caiguda poblacional per tercer any consecutiu, amb un 0,3% menys d'habitants. Respecte de fa 15 anys els residents també han crescut (15,1%), però no tan intensament com a les Illes Balears. Com es veu en el gràfic 6, el creixement poblacional de les Illes Balears supera habitualment el del conjunt d'Espanya amb l'excepció de l'any 2013.

Gràfic 6. Creixement percentual interanual de la població de les Illes Balears i d'Espanya (2001-2015)

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

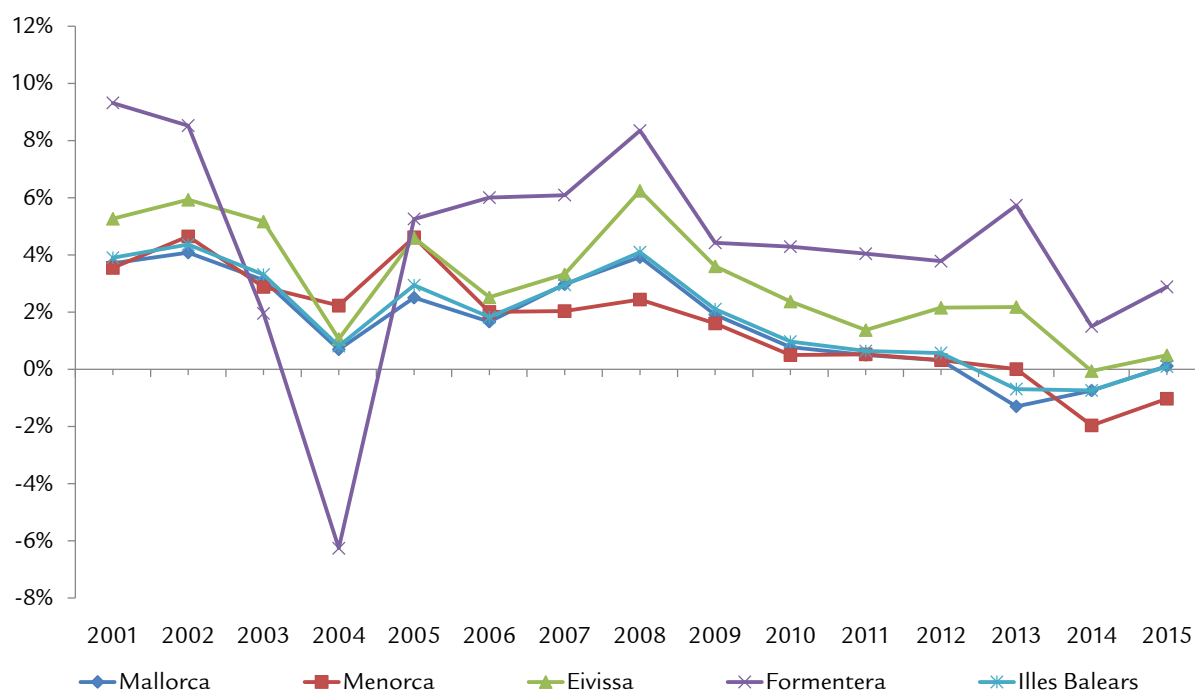
Per illes, les darreres dades de què es disposa també corresponen a l'1 de gener de 2015. Els habitants de les Illes Balears es distribueixen de la manera següent: Mallorca concentra el 77,8% de la població (859.289 residents),

seguida d'Eivissa, amb el 12,8% (140.964 residents); Menorca, amb el 8,4% (92.348 residents), i, finalment, Formentera, on la població representa l'1,1% del total, amb 11.878 persones. En termes interanuals, totes les

illes incrementen els residents, amb l'excepció de Menorca (-1,0%), com es pot observar en les taules 55 a 58 de l'annex. Destaca Formentera, on creix un 2,9%, s'ha de dir que tradicionalment és l'illa on es produeixen els increments poblacionals relatius més elevats de tot l'arxipèlag, llevat de l'any 2004, en què va perdre població. La segueix Eivissa amb un increment del 0,5%, i finalment Mallorca, que pràcticament es manté (+0,1%). A més

llarg termini, si es comparen els resultats del 2015 amb els de l'any 2000, s'observa que on ha crescut més la població és a les Pitiüses. Així, Formentera i Eivissa han experimentat l'augment de població més intens en aquests quinze anys (un 88,9% i un 57,3%, respectivament). Els creixements interanuals són inferiors a Mallorca i Menorca, i també molt similars entre si (un 26,9% a Mallorca i un 27,0% a Menorca).

Gràfic 7. Creixement percentual de la població per illes (2001-2015)

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

El padró a 1 de gener de 2015 mostra que la població de les Balears pràcticament s'ha mantingut en el darrer any (+0,1%). Concretament, mentre que la població espanyola ha augmentat en 11.631 persones, l'estrangera ha perdut 10.594 residents. D'entre els estrangers, al contrari que ara fa un any, s'ha reduït amb més intensitat el nombre d'extracomunitaris (7.549 persones menys), que el de provinents de la Unió Europea (3.045 persones

menys). Aquest col·lectiu representa el 17,4% de la població de les Illes Balears i és el valor més baix des de l'any 2007. Els estrangers comunitaris representen el 9,1% de la població, seguits dels nacionals de tercers països, que sumen el 8,4% restant. Entre els anys 2010 i 2012, l'entrada de ciutadans de la Unió Europea compensava la sortida dels provinents de fora de la Unió. Ara bé, a partir del 2013 els comunitaris també marxen, fet que intensifi-

ca la pèrdua de població estrangera a les Illes Balears. En termes interanuals, el 71,3% dels

estrangers que abandonen les Balears són ciutadans extracomunitaris.

Quadre 6. Distribució de la població en funció de grans grups de nacionalitats i d'edat a les Illes Balears (2007-2015)

	Valors absoluts						Pes sobre el total de la població					
	2007	2009	2011	2013	2014	2015	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Nacionalitat												
Població espanyola	840.480	857.864	870.302	887.268	900.330	911.961	81,5%	78,3%	78,2%	79,8%	81,6%	82,6%
Població estrangera	190.170	237.562	242.812	224.406	203.112	192.518	18,5%	21,7%	21,8%	20,2%	18,4%	17,4%
UE-27	96.329	122.089	130.685	118.766	103.264	100.219	9,3%	11,1%	11,7%	10,7%	9,4%	9,1%
NO UE	93.841	115.473	112.127	105.640	99.848	92.299	9,1%	10,5%	10,1%	9,5%	9,0%	8,4%
Grups d'edat												
< 16 anys	164.681	175.300	179.627	182.252	182.553	182.435	16,0%	16,0%	16,1%	16,4%	16,5%	16,5%
16-64 anys	724.915	769.949	774.816	766.376	757.300	755.452	70,3%	70,3%	69,6%	68,9%	68,6%	68,4%
> 64 anys	141.054	150.177	158.671	163.046	163.589	166.592	13,7%	13,7%	14,3%	14,7%	14,8%	15,1%
Total població	1.030.650	1.095.426	1.113.114	1.111.674	1.103.442	1.104.479	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

Malgrat el comportament dels darrers anys, si s'analitza a més llarg termini, el pes del col·lectiu d'estrangers ha crescut considerablement entre l'any 2000 i el 2015, a conseqüència del gran increment de població que s'ha experimentat en aquests quinze anys. Així, l'any 2000 a les Illes el pes dels estrangers res-

pecte del total de població era del 8,4%, que puja fins al 17,4% el 2015, fet que suposa un increment de 9 p. p. A Espanya, la diferència en aquest mateix període és de 6,8 p. p. Es fa palès que les Illes han atret més població estrangera que el conjunt d'Espanya.

Quadre 7. Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000 i 2015)

	Espanya		Illes Balears	
	2000	2015	2000	2015
Homes	49,0	49,1	49,8	49,8
Dones	51,0	50,9	50,2	50,2
Població estrangera respecte al total	3,3	10,1	8,4	17,4
Població entre 16 i 64 anys	67,5	65,6	69,1	68,4
TOTAL	41.116.842	46.624.382	878.627	1.104.479

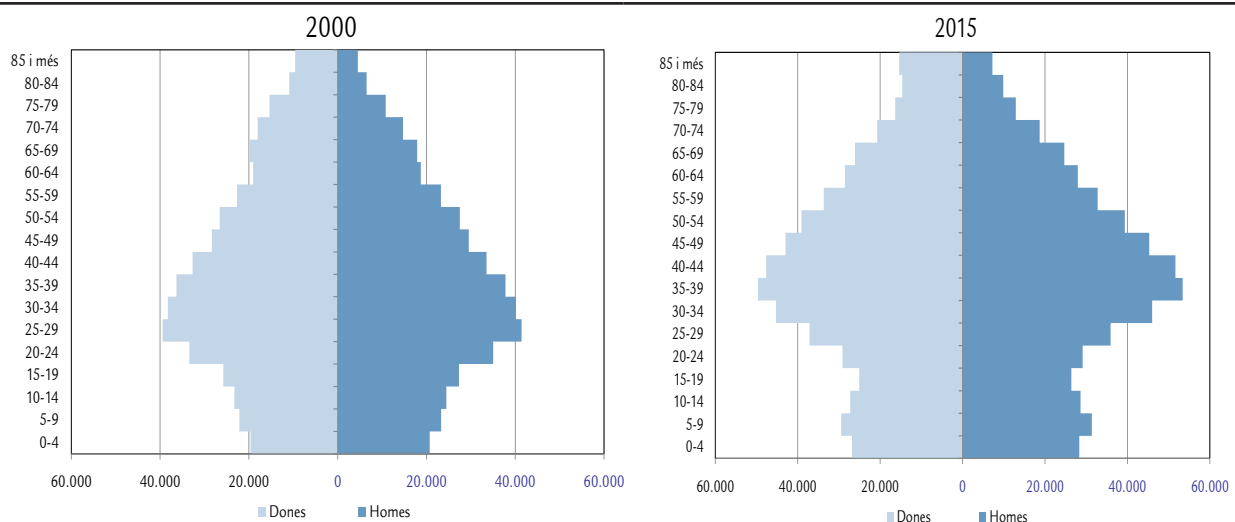
Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

Per analitzar la població sobre la base dels diferents grups d'edat i del sexe, s'utilitzen les piràmides de població. En el gràfic 8 es mostren les corresponents als anys 2000 i 2015. Com es pot observar, la major part dels residents a Balears es concentren en la franja de persones en edat de treballar (de 16 a 64 anys), que són el 69,4%. La resta es distribueix entre els menors de 16 anys (15,6,4%) i els més grans de 64 anys (15,1%). Fins ara, els més joves superaven el grup de majors de 64 anys, però les projeccions mostren que a la llarga aquesta situació s'invertirà per la caiguda de la natalitat i l'augment de l'esperança de vida. En termes interanuals, destaca la pèrdua de població de 20 a 39 anys, tant d'homes com de dones, probablement per la sortida de joves

de les Balears cap a altres destinacions empenyos per les dificultats de trobar feina i també a conseqüència de la partida de població estrangera cap a altres països.

Si es fa l'estudi respecte de l'any 2000, ara fa quinze anys, s'observa el gran increment viscut a les Illes Balears en aquests darrers anys i que es dona a totes les franges d'edat. La població potencialment activa (de 16 a 64 anys) s'ha incrementat un 24,2%, amb 149.194 persones més. També augmenta la població entre els menors de 16 anys (un 28,7%). Ara bé, el creixement més important correspon a les persones de més de 65 anys, que augmenten un 29,9%.

Gràfic 8. Piràmides de població per edats a les Illes Balears (2000 i 2015)

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

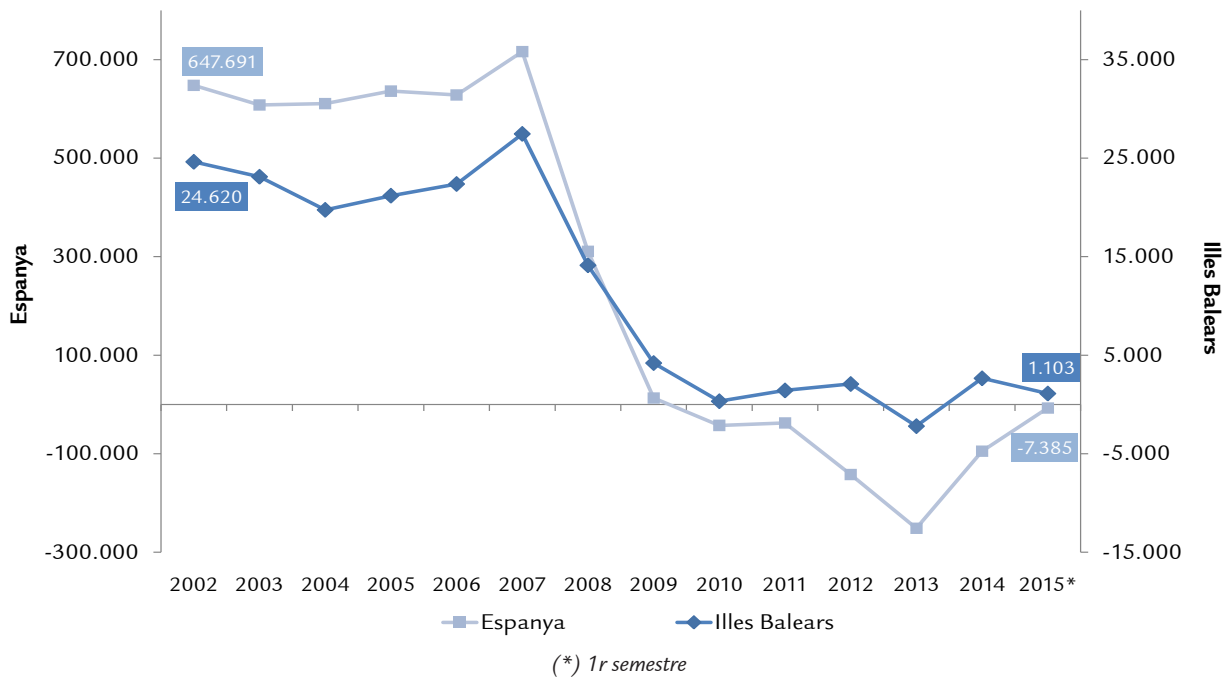
Aquest apartat de demografia finalitza amb l'evolució dels fluxos migratoris. L'anàlisi recull, d'una banda, dades definitives fins a l'any 2014 i, de l'altra, dades provisionals del primer semestre del 2015, que són les darreres que ha recollit l'INE. De manera habitual, tant a Espanya com a les Illes, els fluxos migratoris han estat positius. Aquesta tendència es capgira a Espanya a partir del 2010, any que pre-

senta per primera vegada resultats negatius, que s'han mantingut en anys posteriors. Això suposa que el nombre de persones que surten del país supera el de les que hi arriben. Aquesta circumstància s'ha donat a les Illes Balears només el 2013, però es preveu que es repeteixi en els pròxims anys, una vegada s'acabi el boom migratori que s'ha viscut durant la darrera dècada.

El gràfic 9 mostra el saldo migratori des de l'any 2002 fins al primer semestre del 2015, tant d'Espanya com de les Balears. Fins al 2007 el saldo puja i a partir d'aquest any cau de manera molt notable fins al 2013 a Espanya i fins al 2010 a les Illes, caiguda que coincideix amb la recessió econòmica. L'any 2014,

el darrer amb dades definitives, el saldo creix tant al conjunt d'Espanya com a les Balears. Ara bé, mentre que en el conjunt nacional encara manté xifres negatives (-7.385 persones), a les Illes les entrades superen les sortides en 1.103 persones.

Gràfic 9. Saldo migratori a Espanya i a les Illes Balears (2002-2015)

Font: OTIB a partir de l'Estadística de migracions (INE)

Segons les darreres dades anuals disponibles, el 2014 arribaren a les Balears 11.612 persones, un 0,4% menys que l'any anterior. D'aquestes, el 49,7% són homes i el 50,3% són dones. Quant a la nacionalitat, 1.070 eren espanyoles i la resta de nacionalitat estrangera (el 90,8%). A Espanya, el 2014 es registren 305.454 persones més, un 8,8% més que l'any anterior.

Pel que fa a l'emigració, després del repunt del 2013, el ritme de les emigracions el 2014 ha experimentat un fort descens a les Illes Balears. Concretament, han deixat les Balears un total de 8.965 persones, un 35,3% menys que

l'any anterior. D'aquests, el 23,2% són espanyols i la resta (76,8%) estrangers. En termes interanuals, el nombre d'espanyols que abandonen les Illes ha augmentat en 90 persones (4,5%), mentre que els estrangers s'han reduït un 42,0%. El perfil predominant de l'emigrant a Balears és masculí en el 56,2% dels casos. A Espanya, el total de persones que han sortit del país és de 400.430, el 20,1% dels quals són espanyols i el 79,9% són estrangers. En el conjunt nacional, el 2014 el 55,6% dels emigrants són homes.

Pel que fa a la nacionalitat, a les Illes, entre els espanyols el balanç migratori (immigrants

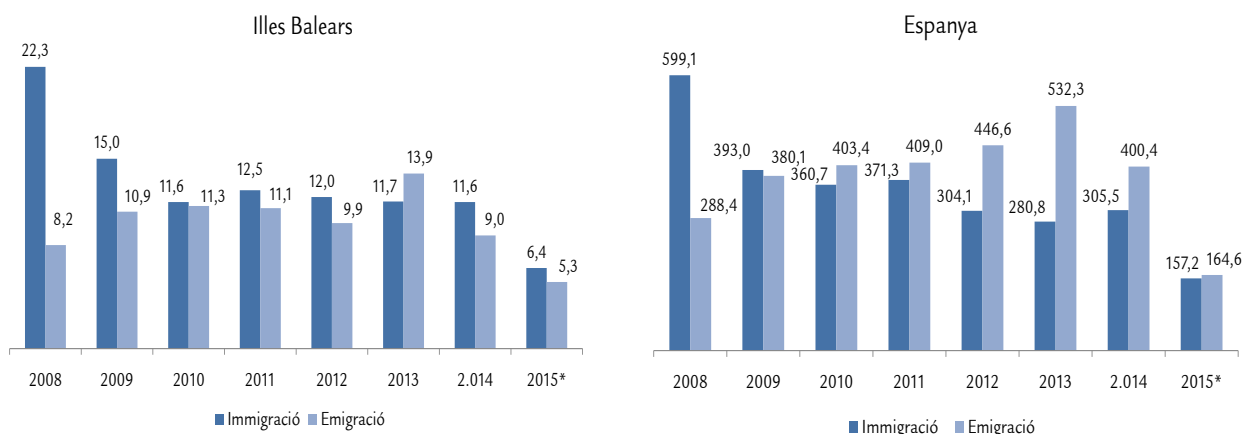
menys emigrants) és negatiu des del 2008, és a dir, hi ha més espanyols que surten de les Balears dels que hi arriben. Aquesta diferència va ser de 1.010 persones el 2014. A Espanya, el saldo migratori dels espanyols també es manté en xifres negatives des del 2010. Concretament, el 2014 és de 94.976 persones. Entre les persones de nacionalitat estrangera, la diferència entre els estrangers que arriben a l'arxipèlag i els qui l'abandonen és positiva, 3.657 persones més. En canvi, a Espanya els qui se'n van del país superen els qui hi entren (55.503 persones).

La destinació dels emigrants varia segons la nacionalitat. Mentre que una gran part dels

nacionals emigren cap a països de la Unió Europea, els estrangers ho fan cap a Amèrica del Sud o l'Àfrica, tot i que el pes més important de les sortides dels estrangers correspon a baixes per caducitat.⁴

Respecte del primer semestre de 2015, a les Illes augmenten les entrades en 6.387 persones (682 espanyols i 5.705 estrangers) i les sortides (5.284 persones). A Espanya, la immigració suma 157.221 persones i l'emigració assolix les 164.606. A Balears, en aquest període, el saldo migratori dels espanyols es manté en negatiu (-725). En canvi, el dels estrangers comptabilitza un total de 1.828 persones.

Gràfic 10. Immigració i emigració a les Illes Balears i a Espanya (2008-2015)

Dades en milers

(*) Primer semestre

Font: OTIB a partir de l'Estadística de migracions (INE)

Una vegada deixats enrere els pitjors anys de recessió econòmica, el 2014 s'observa una estabilització del nombre de les persones que arriben a les Illes, i també un descens considerable de les que surten, de manera que el balanç migratori assolix de nou xifres positives. Malgrat això, factors com el descens

continu del nombre de fills per dona (1,24 a les Balears el 2014), l'augment de l'edat per tenir el primer fill (30,2 anys) i l'increment de l'esperança de vida fan preveure un canvi en l'estructura demogràfica tant de les Balears com d'Espanya en els pròxims anys.

⁴ S'ha de tenir en compte que el padró aplica el procediment de caducitat de les inscripcions padronals dels estrangers no comunitaris sense autorització de residència permanent que no siguin renovades cada dos anys.

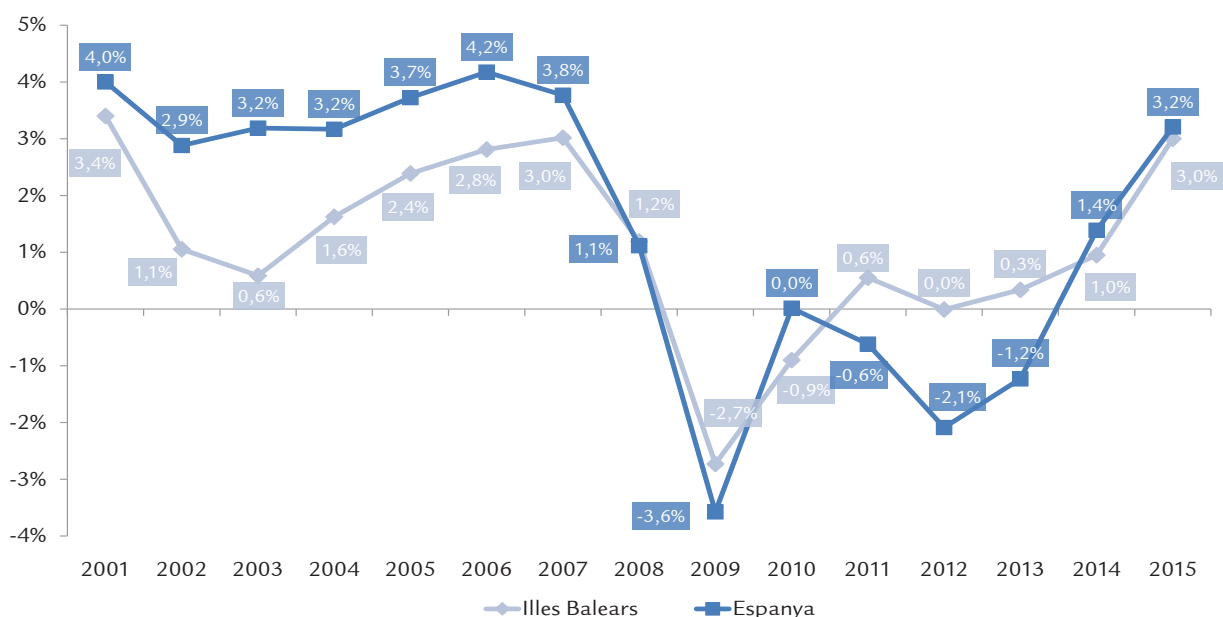
2.2 Evolució econòmica

El dinamisme dels serveis i de la construcció ha contribuït de manera destacada a la reactivació de l'economia balear, que el 2015 creix un 3,0%. Les previsions per a l'any 2016 són que les xifres de producció arribin al 3,5% a les Illes Balears.

Una vegada deixats enrere els creixements negatius del valor afegit de les Illes Balears els anys 2009 i 2010, el 2011 es comença a recu-

perar l'activitat. La taxa de creixement interanual del PIB el 2015 és del 3%. Aquest valor, tot i que és inferior al resultat del 2006, que és el més alt de la sèrie estudiada (4,2%), és similar als increments que hi havia abans de la recessió. A Espanya també augmenta per segon any consecutiu (3,2%). Les previsions per a l'any 2016 són d'augment del valor afegit del 3,5% a les Illes i del 2,7% a Espanya.

Gràfic 11. Taxa de creixement anual del PIB i del VAB a preus constants a Espanya i a les Balears (2001-2015)

Font: OTIB a partir de les dades de la Comptabilitat regional d'Espanya (INE) i de la Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears

Pel que fa a l'evolució trimestral del PIB, en el quadre 8 es recullen les dades per sector des de l'any 2008. Quant a la taxa interanual del 2015, per primera vegada tots els sectors presenten augments del VAB. Els serveis continuen a l'alça i amb un 3,1% dupliquen l'increment d'ara fa un any (1,4%). El sector terciari es manté com a motor de l'economia de les Illes però, com s'observa en el quadre, la construcció comença a recuperar posicions.

La indústria presenta creixements interanuals positius a tots els trimestres per primera vegada des del 2009, de manera que la taxa del 2015 assolix l'1,9%. També per primera vegada el sector de la construcció abandona els resultats negatius i el 2015 creix un 2,9%. La construcció és el sector que ha estat afectat durant més temps per la recessió econòmica, ja que va experimentar el primer creixement negatiu del PIB en el segon trimestre del 2008.

Quadre 8. Evolució trimestral del PIB per sectors econòmics a preus constants (2012-2015)

Any	Trimestre	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2012	I	-0,8	-4,8	0,8	0,1
	II	-0,8	-5,1	0,4	-0,2
	III	-0,7	-5,7	0,7	0,1
	IV	-0,9	-6,2	0,7	0,0
2013	I	-0,8	-6,1	0,7	0,0
	II	-0,9	-5,5	1,0	0,3
	III	-1,3	-5,2	1,3	0,6
	IV	-1,6	-4,7	1,1	0,4
2014	I	-1,8	-4,1	0,9	0,4
	II	-1,1	-3,1	1,3	0,8
	III	-0,9	-2,3	1,5	1,1
	IV	-0,4	-1,4	1,9	1,5
2015	I	0,7	1,5	2,4	2,2
	II	1,9	2,7	2,9	2,8
	III	2,4	3,4	3,3	3,2
	IV	2,7	3,9	3,6	3,5

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears

Per illes, el 2015 totes experimenten un augment interanual del valor afegit. Tant a Mallorca com a Menorca és el tercer any en què l'activitat creix (un 2,9% en ambdós casos). Destaca especialment la situació de les Pi-

tiüses, que són les illes que presenten una millor evolució al llarg del temps. De fet, només han experimentat el descens de l'activitat el 2009, i pel que fa al 2015 el seu increment del VAB (3,6%) supera el de les altres illes.

Quadre 9. Creixement del PIB per illes (2008-2015)

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2008	1,2	1,3	0,4	1,4
2009	-2,7	-2,8	-3,2	-2,2
2010	-0,9	-1,1	-1,4	0,9
2011	0,6	0,4	0,2	2,0
2012	0,0	-0,1	-0,5	0,7
2013	0,3	0,2	0,4	1,1
2014	1,0	0,7	0,8	2,4
2015	3,0	2,9	2,9	3,6

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears

2.3 Evolució del teixit empresarial

Segons el DIRCE, el 2015 creix el nombre d'empreses en termes interanuals a les Balears, 2.841 empreses més (3,4 %), i també en el conjunt d'Espanya (67.568 empreses, un 2,2 % més).

Segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, a 1 de gener de 2015, el nombre d'empreses registrades a les Illes Balears és de 87.111, que representen un total de 78,9 empreses per cada mil habitants. Per primera vegada des de l'any 2008/2009, el resultat interanual és positiu, es comptabilitzen 2.841 empreses més (un 3,4%). En el conjunt nacional, després d'anys de caigudes, el nombre d'empreses també creix. Així, el 2015 el conjunt del país tanca amb un 2,2% més d'empreses i deixa enrere els valors negatius dels últims anys.

El tipus d'empresa més característic de les Illes és el denominat "micropimes",⁵ ja que aquestes empreses sumen el 96,1% del total

del 2015. De fet, segons el nombre d'assalariats, les empreses que tenen més pes són les que figuren com "sense assalariats" (un 54,4%). En termes interanuals, pràcticament tots els estrats han vist incrementar el nombre de treballadors, amb l'excepció de les empreses d'un a dos empleats (-1,9%) i de 200 a 499 assalariats (-1,6%). Així, creixen especialment les de 50 a 99 treballadors (11,6%) i les de 1.000 o més (7,7%), tot i que el pes que tenen en relació amb el total no és gaire significatiu (un 0,3% i un 0,02%, respectivament). En el conjunt nacional, l'estructura és molt similar, amb un nombre de microempreses que representa el 95,8% del total. Respecte de les xifres de 2014, tres tipus d'empreses perden assalariats: les d'un a dos (-2,3%), les de 500 a 999 (-0,5%) i, finalment, les de 200 a 499 (-0,2%). En canvi, les que registren un augment més significatiu són les de 1.000 treballadors o més (5,5%) i les que no tenen cap assalariat (4,9%).

Quadre 10. Evolució del nombre d'empreses segons la grandària a les Illes Balears i a Espanya (2014 i 2015)

	Nombre d'empreses				Taxes de creixement		Pesos s/total d'empreses (%)	
	Illes Balears		Espanya		Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
	2014	2015	2014	2015	2015/14	2015/14	2015	2015
Sense assalariats	44.451	47.382	1.672.483	1.754.002	6,6%	4,9%	54,4	55,0
1 a 2	25.118	24.651	921.000	899.802	-1,9%	-2,3%	28,3	28,2
3 a 5	8.269	8.389	284.612	287.430	1,5%	1,0%	9,6	9,0
6 a 9	3.200	3.296	110.819	112.527	3,0%	1,5%	3,8	3,5
10 a 19	1.842	1.903	70.226	71.518	3,3%	1,8%	2,2	2,2
20 a 49	892	955	38.157	39.101	7,1%	2,5%	1,1	1,2
50 a 99	241	269	11.223	11.503	11,6%	2,5%	0,3	0,4
100 a 199	163	172	5.753	5.928	5,5%	3,0%	0,2	0,2
200 a 499	64	63	3.346	3.340	-1,6%	-0,2%	0,1	0,1
500 a 999	17	17	942	937	0,0%	-0,5%	0,0	0,0
1000 o més	13	14	749	790	7,7%	5,5%	0,0	0,0
Total	84.270	87.111	3.119.310	3.186.878	3,4%	2,2%	100,0	100,0

Font: OTIB a partir de dades del DIRCE (INE)

⁵ Micropimes. Es consideren així les empreses que tenen menys de deu treballadors i que compleixen com a mínim un dels dos requisits següents: una facturació anual menor o igual a 2 M€ i un volum d'actius menor o igual a 2 M€.

Seguint amb la mateixa font, la desagregació de les empreses segons l'activitat econòmica mostra l'elevada concentració que presenten, ja que només sis activitats econòmiques assoleixen pràcticament el 50% del total d'empreses de les Illes Balears. Aquestes activitats es concentren en els serveis i la construcció, que són els sectors amb més pes dins l'economia de les Balears. Les activitats són comerç al detall (12,4%), construcció d'immobles (10,4%), serveis de menjar i begudes (9,0%), activitats immobiliàries (6,0%), activitats especialitzades de la construcció (5,9%) i, en darrer lloc, comerç a l'engròs (4,9%). En termes interanuals, d'entre aquestes activitats només dues presenten creixements negatius,

el comerç al detall (-0,5%) i el servei de menjar i begudes (-0,8%), mentre que la resta experimenten augments interanuals.

Quant al conjunt d'activitats, la major part de les que experimenten reduccions interanuals del nombre d'empreses corresponen a la indústria i el transport. Ara bé, el pes d'aquestes empreses respecte del total és molt poc significatiu. Pel que fa als augments interanuals d'empreses es donen sobretot en els serveis. Destaquen especialment l'activitat de les seus centrals, de consultoria i de gestió empresarial (puja un 18,6% i assoleix les 625 empreses) i l'activitat de creació, artística i d'espectacles (creix un 17,9% fins les 896 empreses).

Quadre 11. Empreses segons l'activitat econòmica i la grandària a les Balears (2015-2014)

CNAE-2009	Total 2015	Pes s/total d'empreses	Creix. perc. 2015/14	Pesos segons núm. assalariats l'any 2015							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
Total grups CNAE-2009	87.111	100,0	3,4	54,39	28,30	9,63	3,78	2,18	1,10	0,31	0,31
05 a 09 Indústries extractives	53	0,1	3,9	20,75	28,30	13,21	16,98	16,98	1,89	1,89	0,00
10 a 11 Indústria de productes alimentaris i begudes	476	0,5	-1,2	26,68	27,10	22,27	6,72	8,82	7,14	0,63	0,63
12 Indústries del tabac	0	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Indústries tèxtils	135	0,2	6,3	45,93	34,07	11,11	2,96	4,44	0,74	0,74	0,00
14 Confecció de peces de vestir	99	0,1	12,5	68,69	22,22	6,06	2,02	1,01	0,00	0,00	0,00
15 Indústria del cuir i del calçat	125	0,1	5,9	39,20	20,00	9,60	8,00	7,20	12,00	3,20	0,80
16 Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	421	0,5	-5,4	40,86	38,72	12,35	4,75	3,09	0,24	0,00	0,00
17 Indústries del paper	12	0,0	-14,3	25,00	16,67	16,67	8,33	16,67	8,33	8,33	0,00
18 Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	301	0,3	-4,1	50,50	29,57	8,31	3,99	4,98	2,33	0,33	0,00
20 Indústries químiques	42	0,0	0,0	26,19	33,33	11,90	14,29	9,52	4,76	0,00	0,00
21 Fabricació de productes farmacèutics	4	0,0	0,0	25,00	25,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00
22 Fabricació de productes de cauxú i matèries plàstiques	20	0,0	-4,8	30,00	30,00	15,00	15,00	10,00	0,00	0,00	0,00
23 Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	218	0,3	-3,1	30,73	27,52	14,22	12,39	11,93	3,21	0,00	0,00
24 Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	7	0,0	-22,2	42,86	57,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25 Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	651	0,7	-0,5	38,10	35,02	13,67	6,45	4,76	2,00	0,00	0,00
26 Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	21	0,0	-4,5	42,86	28,57	19,05	4,76	4,76	0,00	0,00	0,00
27 Fabricació de materials i equips elèctrics	14	0,0	-26,3	35,71	28,57	7,14	21,43	7,14	0,00	0,00	0,00
28 Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	25	0,0	-7,4	24,00	36,00	8,00	16,00	8,00	8,00	0,00	0,00
29 Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	4	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00
30 Fabricació d'altres materials de transport	26	0,0	4,0	65,38	23,08	3,85	0,00	3,85	3,85	0,00	0,00
31 Fabricació de mobles	336	0,4	-0,3	44,64	33,93	12,20	4,17	5,06	0,00	0,00	0,00
32 Indústries manufactures diverses	250	0,3	1,6	53,60	26,40	11,60	4,40	2,40	1,20	0,00	0,40
33 Reparació i instal·lació de maquinària i equips	733	0,8	6,2	56,07	25,78	7,64	4,91	3,41	1,64	0,27	0,27
35 Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	225	0,3	1,4	89,33	6,67	1,78	0,89	0,44	0,44	0,00	0,44
36 Captació, potabilització i distribució d'aigua	124	0,1	-3,1	52,42	22,58	12,10	4,84	4,84	0,81	1,61	0,81
37 Recollida i tractament d'aigües residuals	8	0,0	-11,1	25,00	25,00	12,50	12,50	0,00	25,00	0,00	0,00
38 Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	77	0,1	-6,1	20,78	19,48	18,18	14,29	12,99	6,49	3,90	3,90
39 Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	6	0,0	100,0	83,33	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
41 Construcció d'immobles	9.085	10,4	2,7	67,59	18,70	7,03	3,17	2,16	1,07	0,19	0,09
42 Construcció d'obres d'enginyeria civil	271	0,3	0,4	78,97	4,80	4,80	2,21	4,06	2,58	2,21	0,37
43 Activitats especialitzades de la construcció	5.129	5,9	4,7	57,59	26,28	8,97	3,74	2,20	0,92	0,21	0,08
45 Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.577	1,8	1,5	41,22	36,53	12,11	4,50	3,55	1,71	0,25	0,13
46 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	4.280	4,9	1,6	49,79	25,61	10,54	7,48	3,81	2,20	0,42	0,16
47 Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	10.815	12,4	-0,5	46,06	35,85	12,90	3,37	1,14	0,52	0,13	0,04
49 Transport terrestre; transport per canonades	3.520	4,0	-0,2	49,80	39,63	5,82	2,22	1,39	0,74	0,23	0,17
50 Transport marítim i per vies de navegació interiors	72	0,1	-6,5	12,50	37,50	27,78	12,50	6,94	1,39	1,39	0,00
51 Transport aeri	9	0,0	12,5	22,22	11,11	0,00	0,00	0,00	22,22	11,11	33,33
52 Emmagatzemament i activitats afins al transport	403	0,5	1,5	38,71	26,30	14,64	9,18	5,71	3,47	0,99	0,99

CNAE-2009	Total 2015	Pes s/total d'empreses	Creix. perc. 2015/14	Pesos segons núm. assalariats l'any 2015							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
53 Activitats postals i de correus	128	0,1	-1,5	55,47	23,44	6,25	4,69	7,03	3,13	0,00	0,00
55 Serveis d'allotjament	1.983	2,3	5,5	32,07	30,16	14,88	8,52	4,03	4,24	1,92	4,19
56 Serveis de menjars i begudes	7.857	9,0	-0,8	31,67	38,16	19,35	6,20	3,04	1,30	0,17	0,13
58 Edició	230	0,3	3,1	69,57	18,26	4,78	1,74	3,04	1,30	0,87	0,43
59 Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	138	0,2	13,1	60,87	23,91	4,35	4,35	4,35	0,72	0,72	0,72
60 Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	49	0,1	2,1	44,90	20,41	12,24	8,16	10,20	2,04	2,04	0,00
61 Telecomunicacions	139	0,2	11,2	58,27	22,30	8,63	2,88	5,04	2,16	0,00	0,72
62 serveis de tecnologies de la informació	730	0,8	13,4	66,99	21,23	4,38	2,19	2,33	1,64	0,55	0,68
63 Serveis d'informació	117	0,1	-3,3	73,50	22,22	0,00	2,56	0,00	0,85	0,85	0,00
64 Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	39	0,0	8,3	46,15	25,64	7,69	2,56	5,13	0,00	2,56	10,26
65 Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	11	0,0	-8,3	45,45	9,09	0,00	18,18	9,09	9,09	0,00	9,09
66 Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	1.577	1,8	1,5	70,64	23,15	4,38	1,20	0,63	0,00	0,00	0,00
68 Activitats immobiliàries	5.209	6,0	10,9	69,94	22,63	5,03	1,61	0,61	0,12	0,06	0,00
69 Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.804	4,4	0,1	54,94	29,28	9,78	3,76	1,89	0,21	0,05	0,08
70 Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	625	0,7	18,6	51,52	32,80	9,28	3,04	1,60	0,80	0,48	0,48
71 Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	2.675	3,1	2,3	70,88	22,69	4,19	1,01	0,93	0,30	0,00	0,00
72 Recerca i desenvolupament	137	0,2	8,7	72,99	17,52	5,11	3,65	0,00	0,00	0,73	0,00
73 Publicitat i estudis de mercat	949	1,1	6,6	69,23	21,71	4,11	2,85	1,69	0,32	0,00	0,11
74 Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.157	1,3	14,3	80,81	14,95	2,16	1,04	0,52	0,17	0,26	0,09
75 Activitats veterinàries	255	0,3	5,8	56,86	26,27	13,73	1,57	0,78	0,78	0,00	0,00
77 Activitats de lloguer	1.538	1,8	4,5	53,71	32,25	9,17	2,99	1,30	0,20	0,13	0,26
78 Activitats relacionades amb l'ocupació	83	0,1	5,1	72,29	13,25	4,82	2,41	3,61	1,20	2,41	0,00
79 Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	479	0,5	3,5	41,13	32,36	12,11	5,22	1,88	2,30	1,46	3,55
80 Activitats de seguretat i investigació	90	0,1	-5,3	60,00	14,44	5,56	1,11	6,67	4,44	2,22	5,56
81 Serveis a edificis i activitats de jardineria	1.793	2,1	2,9	57,67	25,99	7,81	3,51	3,01	1,28	0,22	0,50
82 Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	2.859	3,3	6,8	66,81	24,48	4,72	2,17	1,19	0,35	0,14	0,14
85 Educació	2.020	2,3	13,0	53,17	23,07	9,65	4,85	3,42	3,27	1,93	0,64
86 Activitats sanitàries	3.687	4,2	5,6	69,00	21,75	5,72	1,65	0,98	0,52	0,11	0,27
87 Assistència de serveis socials amb allotjament	64	0,1	3,2	18,75	7,81	14,06	1,56	15,63	23,44	9,38	9,38
88 Activitats de serveis socials sense allotjament	85	0,1	4,9	25,88	27,06	11,76	9,41	2,35	14,12	5,88	3,53
90 Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	896	1,0	17,9	75,45	14,73	4,13	1,34	2,01	1,00	0,56	0,78
91 Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	151	0,2	6,3	47,68	21,85	15,23	8,61	3,97	1,32	1,32	0,00
92 Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	267	0,3	-7,6	25,09	48,31	12,73	5,99	4,12	2,25	0,00	1,50
93 Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1.256	1,4	8,1	42,83	28,26	12,90	7,09	5,02	2,23	0,56	1,11
94 Activitats associatives	661	0,8	0,8	26,48	46,29	13,16	7,41	3,93	1,66	0,45	0,61
95 Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	818	0,9	10,7	66,01	25,31	5,87	2,20	0,49	0,12	0,00	0,00
96 Altres activitats de serveis personals	2.981	3,4	7,0	51,90	36,26	8,86	2,15	0,54	0,20	0,07	0,03

Font: OTIB a partir de dades del DIRCE (INE)

La Seguretat Social permet analitzar l'evolució de les empreses a les Balears, ja que proporciona dades relatives als centres de treball amb afiliats a la Seguretat Social (comptes de cotització). Segons aquests registres, el nombre d'empreses amb treballadors d'alta a les Illes Balears durant el 2015 és de 41.375. Per tant, es comptabilitzen 1.615 empreses més que ara fa un any, un 4,1 % més.

Del conjunt d'activitats registrades, la suma de sis d'aquestes activitats representen el 51,5% del total, les quals una vegada més corresponen als serveis i a la construcció, els sectors amb més volum a les Illes. Aquestes sis activitats són comerç al detall (amb 6.490 empreses, un 15,7% del total), serveis de menjar i begudes (6.251 comptes de cotització, un 15,1%), construcció d'immobles (2.507 empreses, un 6,1%), activitats especialitzades de la construcció (2.425 comptes, un 5,9%), comerç a l'engròs (1.944 empreses i un pes del 4,7%) i, finalment, serveis d'allotjament (1.711 comptes que representen el 4,1% del total).

Una gran part de les activitats presenten variacions interanuals positives. D'entre aquestes

destaquen, per exemple, la reparació i instal·lació de maquinària i equips (14,8%), les activitats professionals, científiques i tècniques (14,1%) i les activitats de seguretat i investigació (13,4%). Respecte de les activitats que redueixen el nombre d'empreses en el darrer any la major part pertanyen a la indústria. Ara bé, les que mostren les reduccions més intenses representen empreses amb un pes molt discret a les Illes, com ara pesca i aquicultura (-15,2%), fabricació de maquinària (-11,1%) o activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió (-10,8%).

La distribució de centres de treball per illes presenta diferències segons les activitats amb més pes a cada una. Així, a les Pitiüses hi ha més concentració en activitats relacionades amb la restauració, l'hostaleria i el comerç al detall. A Menorca, el pes de les empreses agrícoles i ramaderes, i també d'algunes branques de la indústria supera la mitjana. Finalment, Mallorca, com a principal centre administratiu de l'arxipèlag, recull, en comparació, un pes superior de les empreses dedicades a activitats administratives, jurídiques, sanitàries i d'educació.

Quadre 12. Taxes de creixement dels centres de treball balears amb afiliats a la Tresoreria General de la Seguretat Social per activitat econòmica (mitjana del 2015)

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	2015	2014	Var. Abs.	Var. (%)
01	Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	128	121	7	5,9
02	Silvicultura i explotació forestal	18	15	3	21,5
03	Pesca i aquicultura	3	4	-1	-15,2
08	Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	49	50	-1	-1,3
10	Indústries de productes alimentaris	425	419	6	1,5
11	Fabricació de begudes	104	102	3	2,7
13	Indústries tèxtils	50	45	5	10,7
14	Confecció de peces de vestir	50	48	2	4,5
15	Indústria del cuir i del calçat	88	89	-1	-1,0
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	194	190	5	2,4
17	Indústries del paper	12	14	-1	-10,5
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	159	148	12	7,8
20	Indústries químiques	44	45	-1	-1,9
21	Fabricació de productes farmacèutics	29	31	-2	-7,8
22	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	21	21	1	2,4
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	183	178	5	2,7
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	16	17	-0	-0,5
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	386	361	25	6,8
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	9	10	-1	-5,1
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	12	13	-1	-9,3
28	Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	41	46	-5	-11,1
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	1	1	0	0,0
30	Fabricació d'altres materials de transport	129	132	-3	-2,1
31	Fabricació de mobles	151	151	-1	-0,4
32	Indústries manufactureres diverses	90	83	6	7,7
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equips	345	300	45	14,8
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	27	30	-3	-8,7
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	72	71	1	1,3
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	17	16	2	9,5
38	Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	62	60	2	2,9
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	2	1	1	64,3
41	Construcció d'immobles	2.507	2.335	171	7,3
42	Construcció d'obres d'enginyeria civil	94	91	3	3,0
43	Activitats especialitzades de la construcció	2.425	2.235	190	8,5
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.086	1.030	56	5,5
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.944	1.891	53	2,8
47	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	6.490	6.403	86	1,3
49	Transport terrestre; transport per canonades	1.594	1.513	81	5,3
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors	12	10	1	13,1
51	Transport aeri	27	25	2	8,7
52	Emmagatzemament i activitats afins al transport	238	231	7	2,9
53	Activitats postals i de correus	36	36	0	0,0
55	Serveis d'allotjament	1.711	1.614	98	6,0

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	2015	2014	Var. Abs.	Var. (%)
56	Serveis de menjars i begudes	6.251	5.993	258	4,3
58	Edició	73	79	-6	-7,5
59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	51	53	-2	-3,2
60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	36	41	-4	-10,8
61	Telecomunicacions	100	106	-6	-6,0
62	Serveis de tecnologies de la informació	197	180	17	9,1
63	Serveis d'informació	87	80	7	8,8
64	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	66	59	6	10,4
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	76	72	4	5,1
66	Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	296	293	4	1,2
68	Activitats immobiliàries	1.174	1.052	122	11,6
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	1.399	1.386	13	0,9
70	Activitats de les seues centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	243	216	27	12,5
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	460	438	22	4,9
72	Recerca i desenvolupament	38	37	1	2,5
73	Publicitat i estudis de mercat	171	172	-1	-0,5
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	181	159	22	14,1
75	Activitats veterinàries	110	109	1	1,2
77	Activitats de lloguer	754	740	14	1,9
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	32	31	1	4,6
79	Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	302	301	1	0,3
80	Activitats de seguretat i investigació	65	57	8	13,4
81	Serveis a edificis i activitats de jardineria	979	923	55	6,0
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	295	280	16	5,6
84	Administració pública, defensa i Seguretat Social obligatòria	648	662	-15	-2,2
85	Educació	986	946	40	4,2
86	Activitats sanitàries	992	979	13	1,3
87	Assistència de serveis socials amb allotjament	78	74	4	5,4
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	157	153	4	2,7
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	117	114	2	1,9
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	56	58	-2	-3,7
92	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	114	114	0	0,4
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	670	624	45	7,3
94	Activitats associatives	788	782	7	0,9
95	Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	207	205	1	0,5
96	Altres activitats de serveis personals	1.341	1.280	61	4,8
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	695	674	21	3,0
99	Organismes extraterritorials	11	14	-2	-17,1
	No tipificades	1	1	0	0,0
	TOTAL	41.375	39.760	1.615	4,1

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 13. Centres de treball d'alta a la Seguretat Social per activitat econòmica i illa (2015)

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
01	Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	633	135	71	6	1,5	2,8	0,9	0,9
02	Silvicultura i explotació forestal	12	2	4	0	0,0	0,0	0,1	0,0
03	Pesca i aqüicultura	122	31	22	11	0,3	0,6	0,3	1,8
08	Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	38	5	6	0	0,1	0,1	0,1	0,0
10	Indústries de productes alimentaris	307	72	42	4	0,7	1,5	0,5	0,6
11	Fabricació de begudes	86	10	7	2	0,2	0,2	0,1	0,3
13	Indústries tèxtils	37	5	9	0	0,1	0,1	0,1	0,0
14	Confecció de peces de vestir	30	3	17	1	0,1	0,1	0,2	0,2
15	Indústria del cuir i del calçat	34	53	1	0	0,1	1,1	0,0	0,0
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles, cistelleria i esparteria	140	32	21	2	0,3	0,7	0,3	0,3
17	Indústries del paper	10	2	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	129	11	18	1	0,3	0,2	0,2	0,1
20	Indústries químiques	41	0	3	0	0,1	0,0	0,0	0,0
21	Fabricació de productes farmacèutics	28	0	1	0	0,1	0,0	0,0	0,0
22	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	16	5	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	143	21	18	1	0,3	0,4	0,2	0,2
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	13	3	1	0	0,0	0,1	0,0	0,0
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	305	38	42	1	0,7	0,8	0,5	0,2
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	5	2	2	0	0,0	0,0	0,0	0,0
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	11	1	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
28	Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	34	3	4	0	0,1	0,1	0,0	0,0
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	1	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
30	Fabricació d'altres materials de transport	103	14	12	0	0,2	0,3	0,2	0,0
31	Fabricació de mobles	129	17	4	1	0,3	0,3	0,1	0,2
32	Indústries manufactures diverses	56	28	5	0	0,1	0,6	0,1	0,1
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equips	257	30	53	5	0,6	0,6	0,7	0,7
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	27	0	1	0	0,1	0,0	0,0	0,0
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	51	10	11	0	0,1	0,2	0,1	0,0
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	14	1	2	1	0,0	0,0	0,0	0,1
38	Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	46	9	7	0	0,1	0,2	0,1	0,0
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	2	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
41	Construcció d'immobles	1.856	215	416	18	4,3	4,5	5,2	2,9
42	Construcció d'obres d'enginyeria civil	52	18	22	2	0,1	0,4	0,3	0,3
43	Activitats especialitzades de la construcció	1.778	202	405	39	4,1	4,2	5,0	6,2
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	828	91	158	10	1,9	1,9	2,0	1,6
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.513	171	243	17	3,5	3,6	3,0	2,8
47	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	4.734	631	1.024	100	10,9	13,2	12,7	15,9
49	Transport terrestre; transport per canonades	1.088	110	368	27	2,5	2,3	4,6	4,3
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors	224	43	124	15	0,5	0,9	1,5	2,3
51	Transport aeri	25	0	2	0	0,1	0,0	0,0	0,0
52	Emmagatzemament i activitats afins al transport	193	32	44	2	0,4	0,7	0,5	0,3
53	Activitats postals i de correus	30	2	3	1	0,1	0,0	0,0	0,2

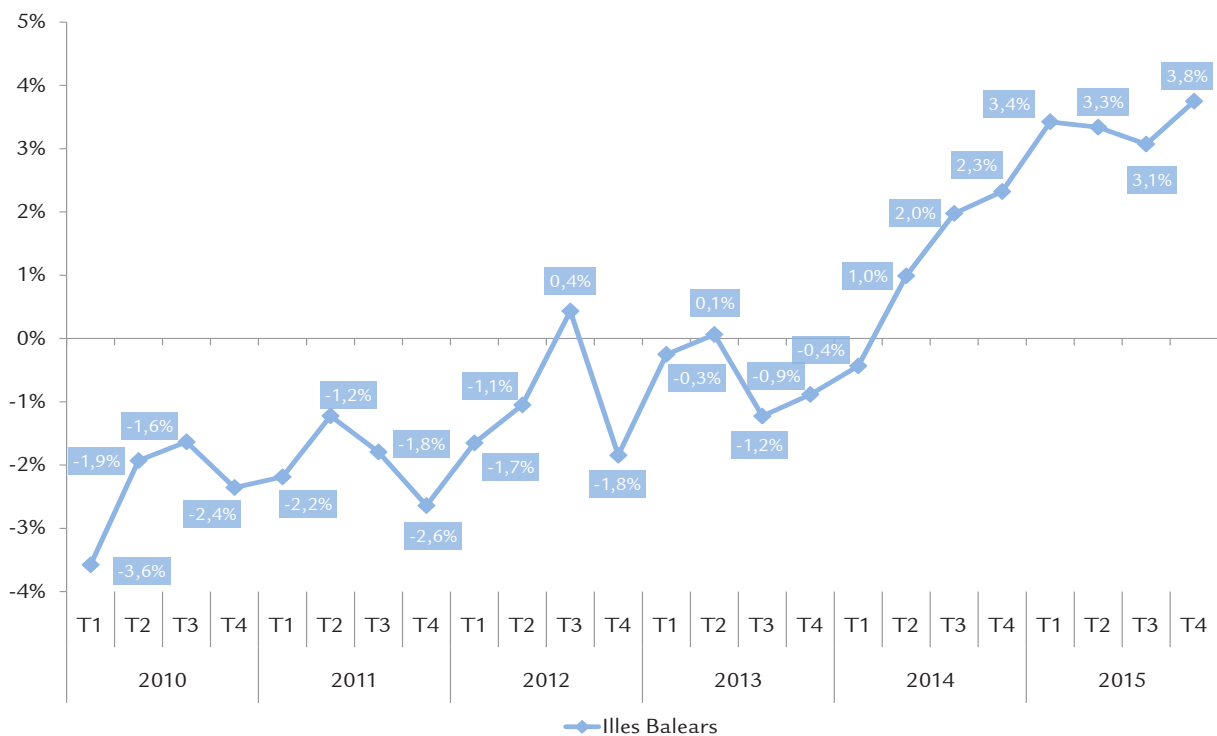
Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
55	Serveis d'allotjament	1.174	154	316	67	2,7	3,2	3,9	10,7
56	Serveis de menjars i begudes	4.559	512	1.056	120	10,5	10,7	13,1	19,1
58	Edició	59	9	5	0	0,1	0,2	0,1	0,0
59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	39	2	10	0	0,1	0,0	0,1	0,0
60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	28	2	6	1	0,1	0,0	0,1	0,2
61	Telecomunicacions	82	3	16	0	0,2	0,1	0,2	0,0
62	Serveis de tecnologies de la informació	182	5	10	0	0,4	0,1	0,1	0,0
63	Serveis d'informació	84	2	1	0	0,2	0,0	0,0	0,0
64	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	64	2	0	0	0,1	0,0	0,0	0,0
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	72	3	1	0	0,2	0,1	0,0	0,0
66	Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	232	21	40	4	0,5	0,4	0,5	0,6
68	Activitats immobiliàries	856	92	215	9	2,0	1,9	2,7	1,5
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	1.109	95	184	12	2,6	2,0	2,3	1,9
70	Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	204	9	27	2	0,5	0,2	0,3	0,3
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	366	35	56	3	0,8	0,7	0,7	0,4
72	Recerca i desenvolupament	33	4	2	0	0,1	0,1	0,0	0,0
73	Publicitat i estudis de mercat	144	7	20	0	0,3	0,2	0,3	0,0
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	149	9	22	2	0,3	0,2	0,3	0,3
75	Activitats veterinàries	85	8	16	2	0,2	0,2	0,2	0,3
77	Activitats de lloguer	562	54	114	25	1,3	1,1	1,4	3,9
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	30	0	2	0	0,1	0,0	0,0	0,0
79	Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	246	11	43	3	0,6	0,2	0,5	0,4
80	Activitats de seguretat i investigació	52	5	8	0	0,1	0,1	0,1	0,0
81	Serveis a edificis i activitats de jardineria	683	125	164	6	1,6	2,6	2,0	1,0
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	245	15	36	0	0,6	0,3	0,4	0,0
84	Administració pública, defensa i Seguretat Social obligatòria	524	74	45	6	1,2	1,5	0,6	1,0
85	Educació	798	75	112	3	1,8	1,6	1,4	0,5
86	Activitats sanitàries	816	60	110	6	1,9	1,3	1,4	1,0
87	Assistència de serveis socials amb allotjament	72	2	4	0	0,2	0,0	0,0	0,0
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	138	6	13	0	0,3	0,1	0,2	0,0
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	91	10	16	0	0,2	0,2	0,2	0,0
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	41	9	6	0	0,1	0,2	0,1	0,0
92	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	91	3	20	1	0,2	0,1	0,2	0,2
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	483	76	122	11	1,1	1,6	1,5	1,7
94	Activitats associatives	638	60	101	5	1,5	1,3	1,3	0,7
95	Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	156	24	27	0	0,4	0,5	0,3	0,0
96	Altres activitats de serveis personals	1.024	101	201	13	2,4	2,1	2,5	2,1
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	11.944	1.048	1.718	62	27,6	21,9	21,3	9,8
99	Organismes extraterritorials	8	0	3	0	0,0	0,0	0,0	0,0
	TOTAL	43.338	4.787	8.057	627	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

L'ibestat duu a terme una operació estadística referent a la demografia de les empreses de les Illes Balears inscrites a la Seguretat social.⁶ Segons aquesta font, el nombre d'empreses a les Illes Balears en el darrer trimestre del 2015 és de 34.472, xifra que representa un increment d'un 3,75% en relació amb el mateix trimestre del 2014 (gràfic 12). En general, després d'uns anys amb descensos interanuals de les empreses de les Illes, a partir del segon trimestre del 2014 canvia la tendència, sobretot en el 2015, quan el nombre d'empreses creix per sobre del 3% en tots els trimestres.

La mateixa font també registra el nombre total d'empreses per illa. El 2015, al conjunt de l'arxipèlag s'assoleix la xifra de 38.206 empreses. La distribució per illes és la següent: a Mallorca hi ha 27.022 empreses, a Menorca 3.238, a Eivissa 5.751 i, finalment, 494 a Formentera. Respecte de les dades d'ara fa un any, les empreses augmenten a totes les illes. Destaca Formentera, que experimenta un increment d'un 4,4%, seguida d'Eivissa i Mallorca (3,6%, en ambdós casos) i, per acabar, Menorca on creixen un 0,7%.

Gràfic 12. Evolució de la variació interanual de les empreses d'alta a la Seguretat Social de les Illes Balears (2010-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'ibestat i de la TGSS

El punt següent de l'anàlisi se centra en la ràtio d'altres⁷ d'empreses. Així, si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes. En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen

quan la creació de noves empreses supera els tancaments. Si s'observa el gràfic 13 es fa pales que a totes les illes la distribució d'altres i baixes segueix el mateix patró. Per exemple, en

⁶ Demografia d'empreses: operació estadística trimestral que recull les altes i les baixes d'empreses de les Illes Balears a partir dels registres de comptes de cotització inscrits a la Seguretat Social.

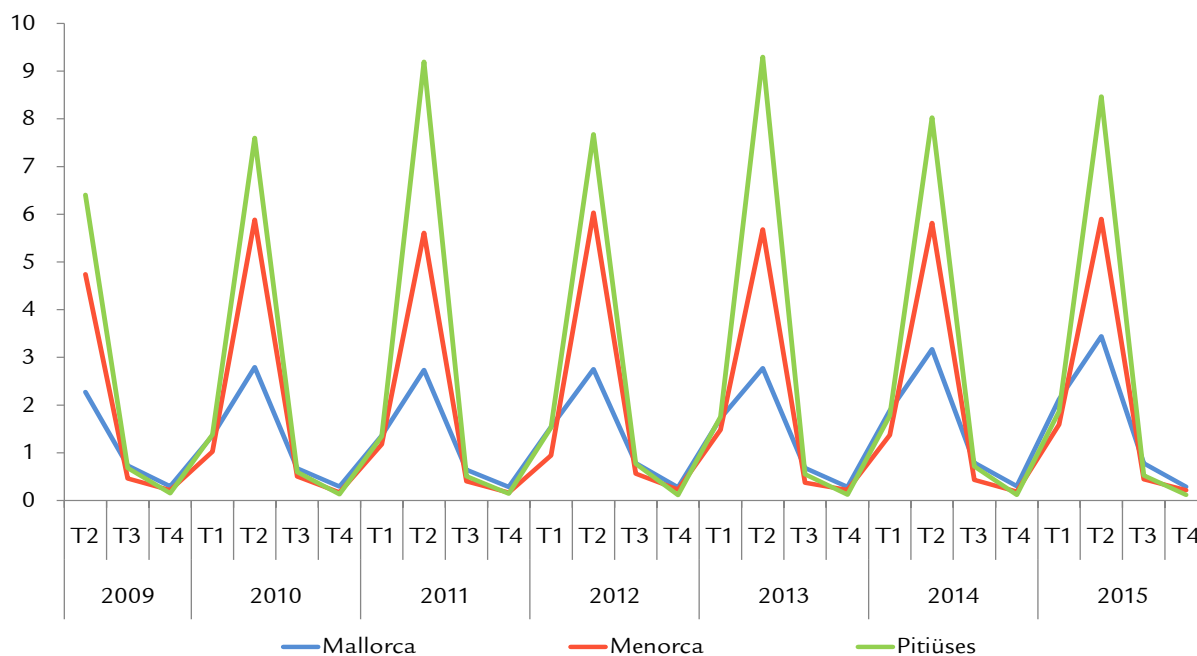
⁷ Ràtio d'altres: quocient entre les altes d'empreses i les baixes registrades.

el quart trimestre del 2015 a les Balears s'han registrat 2.028 altes i 8.559 baixes d'empreses, fet que situa la ràtio en 0,24. Aquesta dada representa que en aquest període s'han produït més baixes que altes, de manera que pràcticament per a cada empresa que s'ha creat se n'han tancades quatre. Per tant, el patró estacional de les Illes és evident: durant el primer i el segon trimestres de cada any la ràtio és superior a 1 i, per tant, el nombre d'empreses noves és més alt. Durant el tercer i el quart trimestres es destrueixen moltes més empreses de les que es creen, amb resultats

entorn de zero. Concretament, en el segon trimestre de cada any és quan més altes es produeixen, i en el quart, quan més empreses es donen de baixa.

L'anàlisi individual de cada illa mostra que a les Pitiüses la diferència entre altes i baixes en els dos primers trimestres de cada any és més alta que a la resta d'illes; per això presenta clarament els valors més elevats en el gràfic, cosa que indica una l'estacionalitat més accentuada. A continuació hi ha Menorca i, finalment, Mallorca.

Gràfic 13. Ràtio d'altes i baixes d'empreses per illes (2T 2009-4T 2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'Ibestat

Si s'amplia l'estudi amb el sector econòmic tant de les altes com de les baixes d'empreses, s'observa com es manté bàsicament la distribució sectorial de les Illes. Així, el total d'altes (16.343) de 2015 es distribueix d'aquesta manera: els serveis agrupen la major part de les altes (81,9%), després la construcció (12,5%), la indústria (3,6%) i l'agricultura (2,0%). Quant a les baixes, la distribució és la mateixa: el 83,5% de les baixes es registren en els serveis, l'11,1% en la construcció, el 3,4%

en la indústria i el 2,1% restant en l'agricultura.

Per segon any consecutiu, el total d'empreses que es donen d'alta superen les que tanquen en 1.142, motiu pel qual la ràtio d'altes dona un resultat superior a 1 (1,08). A cada un dels sectors les altes superen les baixes i les ràtios són majors que 1. En detall, del total de noves empreses (diferència entre altes i baixes) 14 corresponen a l'agricultura, 77 a la indústria,

361 a la construcció i 690 als serveis. Dins els serveis, el 60,4% de les empreses pertanyen a

la resta de serveis, el 30,4% a l'hostaleria i el 9,1% al transport.

Quadre 14. Altes, baixes i ràtio d'altes d'empreses per sector a les Illes Balears (2015)

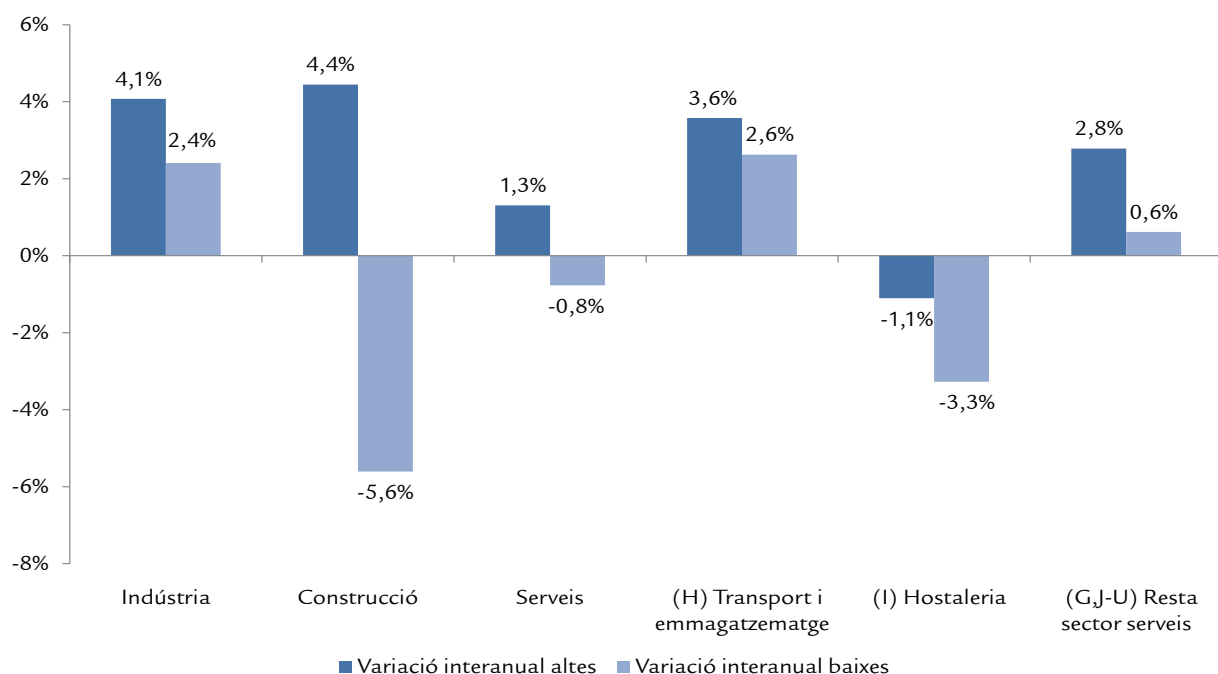
2015	Alta d'empreses	Baixa d'empreses	Ràtio d'altes
TOTAL	16.343	15.201	1,08
AGRICULTURA I PESCA	333	319	1,04
INDÚSTRIA	587	510	1,15
CONSTRUCCIÓ	2.044	1.683	1,21
SERVEIS	13.379	12.689	1,05
Transport i emmagatzematge	1.274	1.211	1,05
Hostaleria	5.201	4.991	1,04
Resta del sector dels serveis	6.904	6.487	1,06

Font: OTIB a partir de dades de l'Ibestat

Pel que fa a l'anàlisi interanual, en general es pot dir que el 2015 augmenten les altes i es redueixen les baixes. Quant a les altes d'empreses, només davallen a l'agricultura (-10,2%), mentre que augmenten a la resta de sectors: un 4,1% a la indústria, un 4,4% a la construcció i un 1,8% als serveis. Pel que fa al nom-

bre de baixes, la indústria és l'únic sector en què creix el tancament d'empreses (2,4%). En canvi, disminueix el nombre d'empreses que es donen de baixa durant el 2015 a l'agricultura (-10,1%), la construcció (-5,6%) i els serveis (-0,8%).

Gràfic 14. Variació interanual d'altes i baixes d'empreses per sector a les Illes Balears (2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'Ibestat

En aquest apartat s'ha revisat l'estructura empresarial de les Illes Balears, que es caracteritza per l'elevat volum de microempreses, especialment orientades cap als serveis i la construcció. A Mallorca, pel fet de ser el centre administratiu de la comunitat autònoma, el pes de les activitats jurídiques o sanitàries és superior, mentre que a Menorca les activitats agrícoles i ramaderes superen la mitjana.

A les Pitiüses tenen més presència les relacionades amb la restauració, l'hostaleria i el comerç. Les altes i les baixes d'empreses estan molt vinculades amb l'estacionalitat de l'economia balear, amb un gran nombre d'empreses creades en el segon trimestre de cada any i l'augment dels tancaments durant el quart trimestre, coincidint amb la temporada baixa turística.

PART III. EL MERCAT DE TREBALL A LES ILLES BALEARS

3.1 La població activa

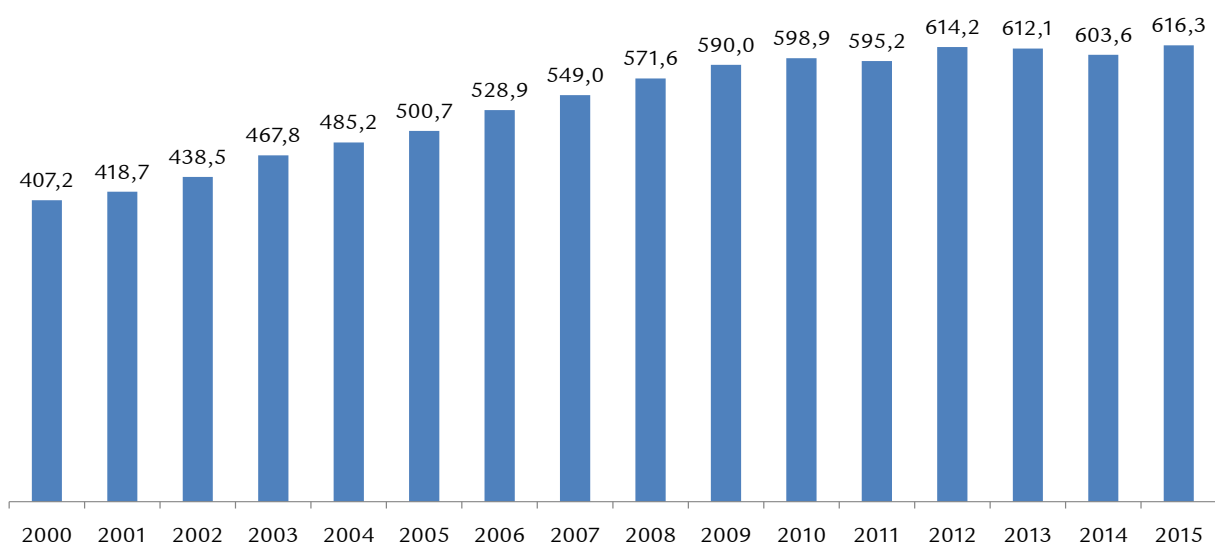
3.1.1 Evolució de la població activa i de la població inactiva

El 2015 la població activa de les Balears creix un 2,1 %, mentre que la inactiva perd un 1,8 %.

En aquesta part es recull l'anàlisi del mercat de treball de les Illes Balears durant l'any 2015 i l'evolució que ha tingut. En primer lloc, s'analitzarà la població activa (ocupats més aturats) sobre la base de les dades de l'Enquesta de població activa. Segons aquesta

font, el 2015 la població activa de les Illes Balears és de 616.300 persones. En termes interanuals, el nombre d'actius ha augmentat en 12.700 persones (un 2,1%), després de dos anys en negatiu. El resultat del 2015 és el més alt de tota la sèrie analitzada (2000-2015). Respecte de l'any 2000, la població activa ha crescut en 209.150 persones, que representen un 51,4% més.

Gràfic 15. Evolució de la població activa a les Balears (2000-2015)

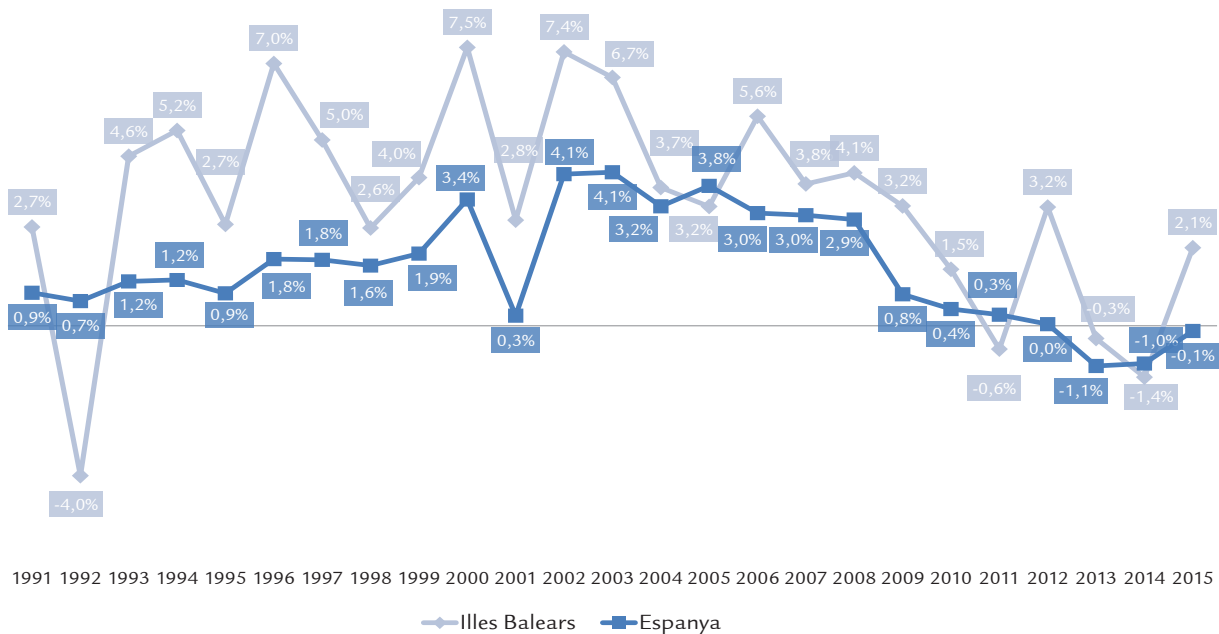
Unitats: milers de persones

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Com s'observa en el gràfic 16, el 2015 la població activa a les Balears mostra un augment interanual, mentre que a Espanya es manté la pèrdua d'actius. En general, la línia que recull la variació relativa de les Balears se situa per sobre de la del conjunt nacional, que, per

tercer any consecutiu en tota la sèrie representada, també perd actius (-0,1%). Com es pot observar en el gràfic, el comportament de les variacions a Espanya és més lineal, mentre que a les Illes presenta més fluctuació, amb variacions més accentuades.

Gràfic 16. Creixement relatiu de la població activa a les Balears i a Espanya (1991-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

El conjunt de població que no està inclosa dins la població activa és la població inactiva. L'EPA recull diversos motius per a la inactivitat, com per exemple ser estudiant, estar jubilat o dedicar-se a les tasques de la llar, entre d'altres. El 2015 el nombre d'inactius és de 320.700. Al contrari que la població activa, els inactius perden un 1,8% interanual. Segons la classe principal d'inactivitat, la major part de la població inactiva de les Illes declara ser jubilat (40,4%), seguida per les persones que addueixen les tasques de la llar com a motiu per a no treballar (24,7%). A continuació hi ha altres causes (la incapacitat permanent, percebre una pensió diferent a la jubilació, etc), que agrupen un 18,8% d'aquesta població inactiva, i finalment els estudiants, que representen el 16,1%.

La variació interanual de les classes principals d'inactivitat mostra dues causes que creixen i dues que baixen. Concretament, es registren 4.700 persones més (10,0%) que es declaren estudiants i 8.025 més (6,6%) que es declaren jubilades. Els altres dos motius disminueixen respecte dels valors de 2014: les tasques de la llar perden 14.725 persones (-15,7%) i les altres causes un -5,9%. Segons aquestes dades, l'increment dels jubilats es pot explicar a partir de l'augment de l'esperança de vida i el pas de la vida activa a la jubilació, mentre que l'augment dels inactius que continuen els estudis es pot entendre com una reacció a la crisi econòmica i als problemes per trobar feina, davant els quals una part de la població es manté dins el sistema educatiu o bé s'hi torna a incorporar.

Quadre 15. Evolució de la població activa i de la inactiva a les Illes Balears (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pob. activa	500.700	528.875	549.025	571.575	589.975	598.925	595.175	614.150	612.050	603.600	616.250
Pob. inactiva	292.425	291.725	303.575	307.875	305.700	304.150	313.900	302.450	312.150	326.525	320.700
Pes dels inactius segons la seva vinculació a l'activitat											
Actius potencials: totals	3,4%	2,2%	1,2%	1,6%	3,2%	3,1%	3,2%	3,6%	4,1%	4,0%	3,1%
Actius potencials: desanimats	2,8%	1,7%	0,8%	0,9%	1,9%	1,7%	1,7%	1,9%	2,1%	2,0%	2,0%
Altres inactius	96,6%	97,8%	98,8%	98,4%	96,8%	96,9%	96,8%	96,4%	95,9%	96,0%	96,9%
Pes segons la classe principal d'inactivitat											
Estudiants	14,1%	14,1%	13,8%	13,8%	14,4%	16,1%	18,0%	15,3%	14,9%	14,4%	16,1%
Jubilats	32,8%	33,2%	32,4%	33,8%	35,1%	36,8%	40,6%	38,7%	37,7%	37,2%	40,4%
Tasques de la llar	30,8%	30,3%	31,6%	32,3%	30,8%	27,7%	28,5%	26,3%	27,5%	28,8%	24,7%
Altres	22,3%	22,4%	22,2%	20,1%	19,7%	19,3%	20,5%	19,7%	19,9%	19,6%	18,8%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

El perfil majoritari de la població activa és el d'un home, de 25 a 54 anys, i de nacionalitat espanyola. Ara bé, pel que fa al sexe, la situació es va modificant any rere any per la progressiva incorporació de les dones al mercat de treball. Així, mentre que l'any 2000 la diferència entre homes i dones actius era de 18 p. p., el 2015 ha disminuït a només 6,9 p. p. Concretament, el 2015, el pes dels homes assoleix el 53,4% de la població activa i el de les dones se situa en el 46,6%. En aquests 15 anys la proporció de dones actives ha augmentat en 5,5 p. p, i ha passat del 41,0% al 46,6%. De fet, respecte del pes de l'any 2014, les dones l'han augmentat 0,7 p. p.

Per franges d'edat, la que concentra més actius és la de mitjana edat (de 25 a 54 anys), que agrupa el 78,0%. Quant als altres dos grups d'edat, s'observa un canvi en la distribució dels actius en els darrers quinze anys. Així, l'any 2000, el grup de menors de 24 anys era el segon amb més pes (14,5%) i els majors de 55 anys eren el grup amb menys actius (9,7%). Aquesta distribució canvia a partir

del 2007 i fins al 2015, de manera que el grup de 16 a 24 anys perd actius (7,3%) i augmenten els de més edat (més de 55 anys), que passen a representar el 14,7%. És evident el canvi en la distribució del pes d'aquests dos grups, probablement a causa de la recessió econòmica que, per una banda, obliga els joves a romandre més temps en el sistema educatiu amb l'objectiu d'aconseguir una millor formació que els faciliti l'obtenció d'una feina i, per l'altra, ha empès les persones més grans a incorporar-se de nou al mercat de treball. En termes interanuals, el grup que més ha crescut és el de majors de 55 anys (8,0%), seguit pel de menors de 25 anys (4,9%) i pel grup de 25 a 54 anys (0,8%).

Respecte de la nacionalitat dels actius de Balears, el 2015 els espanyols representen més de tres quartes parts del total (78,0%), seguits pels extracomunitaris (11,8%) i pels ciutadans membres de la UE (10,3%). Quant a l'evolució de la població estrangera, el 2002 sumava l'11,8% dels actius. El 2005 ja era del 19,4%, xifra que va arribar al màxim l'any 2010

(25,2%), de manera que un de cada quatre actius era estranger. Pel que fa a la distribució per nacionalitats, s'ha produït un canvi. Així, l'any 2005 la major part dels actius estrangers són extracomunitaris (82,3%) i el 17,7% de la UE, en canvi el 2015 estan més equilibrats, un 53,5% no són de la UE i el 46,5% són ciutadans europeus.

Respecte de les xifres de 2014, el nombre de persones actives ha augmentat entre els espanyols (2,3%) i entre els ciutadans comunitaris (5,6%), mentre que els ciutadans de fora de la UE han experimentat un descens (-1,8%).

Quadre 16. Evolució de la població activa total per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2000-2015)

Anys	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	16 a 24 anys	25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE-27	NO UE
2000	407,2	59,0%	41,0%	14,5%	75,9%	9,7%	-	-	-
2005	500,7	57,1%	42,9%	12,6%	76,9%	10,5%	80,6%	3,4%	16,0%
2006	528,9	57,1%	42,9%	11,9%	77,2%	10,9%	79,6%	5,0%	15,4%
2007	549,0	57,3%	42,7%	11,1%	78,2%	10,7%	76,6%	7,7%	15,7%
2008	571,6	56,5%	43,5%	10,5%	78,5%	11,0%	74,9%	7,6%	17,5%
2009	590,0	55,7%	44,3%	10,3%	78,4%	11,3%	75,2%	7,4%	17,5%
2010	598,9	54,9%	45,1%	9,5%	79,0%	11,5%	74,8%	8,8%	16,4%
2011	595,2	54,5%	45,5%	8,5%	78,8%	12,7%	76,6%	10,1%	13,3%
2012	614,2	54,0%	46,0%	8,4%	78,1%	13,5%	77,8%	10,4%	11,9%
2013	612,1	54,4%	45,6%	7,6%	79,5%	13,0%	77,7%	9,5%	12,8%
2014	603,6	54,1%	45,9%	7,1%	79,0%	13,9%	77,8%	9,9%	12,2%
2015	616,3	53,4%	46,6%	7,3%	78,0%	14,7%	78,0%	10,3%	11,8%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Per concloure, doncs, després de dos anys en negatiu, el 2015 la població activa de les Illes Balears mostra un increment del 2,1%; en canvi, la població inactiva es redueix un 1,8% a conseqüència principalment del descens de les persones que es dediquen a les tasques de la llar, probablement perquè s'incorporen al

mercat de treball. Quant al perfil predominant de la població activa, és el d'un home, de 25 a 54 anys, de nacionalitat espanyola. Ara bé, els grups que han incrementat més els actius respecte de les xifres de 2014 són les dones, els més grans de 54 anys i els ciutadans de la UE.

3.1.2 Població activa per nivell d'estudis

En el darrer any han disminuït els actius a tots els nivells educatius, excepte els graduats en la segona etapa de l'ESO, que han augmentat.

L'educació/formació esdevé un factor clau pel que fa a la participació en el mercat de treball. Per això, en aquest apartat s'analitza el nivell d'estudis de la població activa de les Illes Balears. És un fet conegut que a mesura que augmenta el nivell educatiu d'un treballa-

dor també se n'incrementa l'ocupabilitat, de manera que té més probabilitats d'inserció en el mercat laboral.

Els resultats educatius de les Illes, probablement molt condicionats per les característiques del mercat de treball, són més desfavorables que la mitjana nacional. El quadre 17 recull la distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitat autò-

noma del 2015. Segons aquestes dades, a les Illes hi ha més actius que en el conjunt nacional a les dues etapes d'ESO i menys amb educació superior, de manera que es pot dir que el nivell educatiu dels actius de les Illes és més baix que la mitjana nacional. Així, a la primera etapa de l'ESO, els resultats superen la mitjana (el 34,8% contra el 30,1%), i també a la segona etapa (el 28,4% contra el 23,7%), però en educació superior el valor de Balears és inferior al conjunt nacional (el 28,9% contra el 37,6%). De fet, pel que fa als actius que han completat l'educació superior, el percentatge de les Illes la situa com la segona comunitat autònoma amb el resultat més baix, només al darrere de les Illes Canàries (28,6%), i 22,8 p. p. per sota de l'autonomia amb el valor més alt, el País Basc (51,7%).

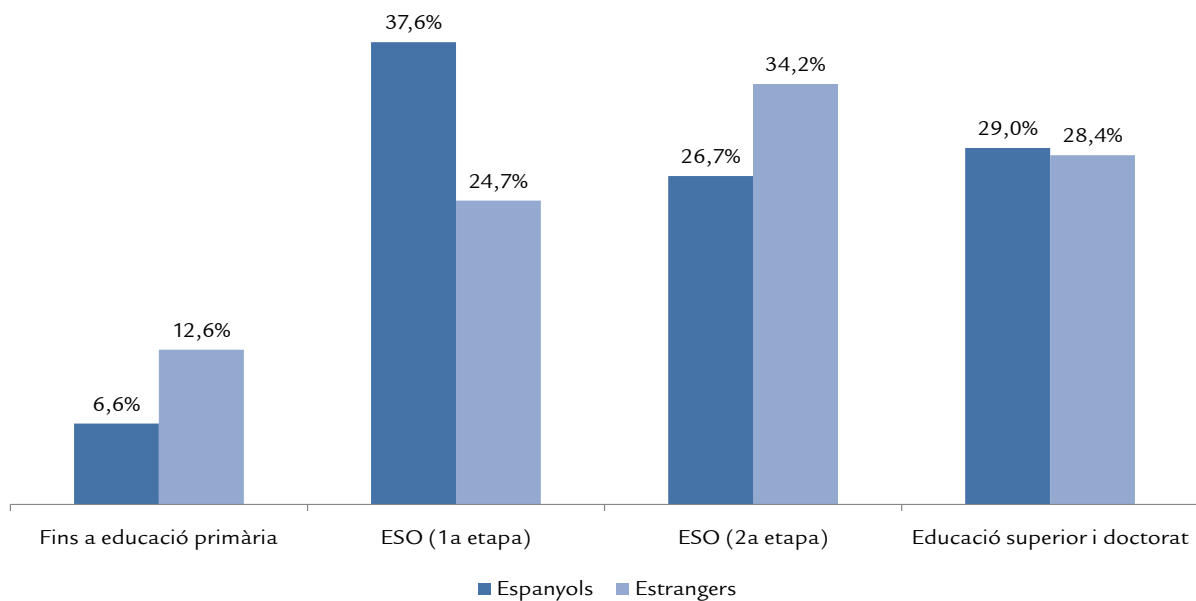
Si incorporem a l'anàlisi la nacionalitat, s'observa que els espanyols superen els estrangers en la primera etapa de l'ESO i, molt lleugerament, en l'educació superior. Alhora, els estrangers superen els espanyols en l'educació primària i en la segona etapa de l'ESO, especialment en aquest darrer cas, en què la diferència entre els actius estrangers i els espanyols és de 7,5 p. p. Segons aquestes dades (vegeu el gràfic 17), sembla que els actius estrangers tenen un nivell formatiu superior a la població espanyola. Així, mentre que en el cas dels espanyols el percentatge d'actius amb nivell educatiu de segona etapa de secundària i superior és del 55,8%, en el cas dels estrangers el percentatge creix fins al 62,7%.

Quadre 17. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2015)

	Fins a educació primària	ESO (1a etapa)	ESO (2a etapa)	Educació superior i doctorat
Andalusia	13,0	34,8	21,8	30,5
Aragó	9,0	26,4	26,7	37,9
Astúries	7,0	23,4	24,3	45,4
Illes Balears	7,9	34,8	28,4	28,9
Canàries	14,4	31,0	26,1	28,6
Cantàbria	3,8	28,7	25,5	42,1
Castella i Lleó	7,8	31,3	23,4	37,5
Castella-la Manxa	9,5	37,0	23,6	29,8
Catalunya	9,0	28,3	22,8	40,0
Com. Valenciana	6,6	34,2	25,1	34,2
Extremadura	9,6	42,6	18,0	29,9
Galícia	6,4	33,3	21,5	38,9
Madrid	5,3	20,8	25,5	48,3
Múrcia	12,6	33,5	23,7	30,2
Navarra	4,9	25,2	23,9	46,0
País Basc	3,5	22,5	22,3	51,7
La Rioja	6,6	28,1	24,3	41,0
Total Espanya	8,7	30,1	23,7	37,6

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Gràfic 17. Percentatge de població activa per grup de nacionalitat i nivell educatiu a les Illes Balears (2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

L'evolució del percentatge de la població activa per nivell d'estudis a les Illes Balears des del 2011 fins al 2015 mostra divergències (vegeu el quadre 18). Quant als actius que tenen l'educació primària, si es comparen els resultats entre el 2015 i el 2011, el pes disminueix tant a les Illes com a Espanya (-3,3 p. p. i -4,4 p. p., respectivament); mentre que ha augmentat el percentatge dels que han finalitzat la primera etapa de secundària (5,0 p. p. i 1,3 p. p.). Pel que fa a la segona etapa d'ESO i de l'educació superior, així com a Espanya el creixement del pes es manté en positiu (0,0 p. p. i 3,2 p. p.), a les Illes Balears el pes dels actius amb més nivell educatiu cau en ambdós casos (-1,4 p. p. i -0,3 p. p.). És a dir, el nivell educatiu dels actius de les Illes respecte de l'any 2011 ha disminuït.

Per sexe, de manera habitual les dones presenten un nivell formatiu superior, tant a Espanya com a les Balears. Segons els resultats de l'EPA de 2015, a les Illes els homes superen les dones en els dos primers nivells educatius (primària i primera etapa de secundària), en què ells representen el 48,2% dels actius i elles el 36,4%. En canvi, les dones superen els homes en la segona etapa de l'ESO i en els estudis superiors. En aquest cas, mentre que ells sumen el 51,8% restant, elles assoleixen el 63,6% dels actius. La diferència més important a favor de les dones es produeix, especialment, entre les persones actives que han finalitzat una titulació superior, grup en què el pes de les dones (33,9%) supera el dels homes (24,5%) en 9,4 p. p. En el conjunt nacional la diferència és pràcticament la mateixa (9,2 p. p. el 2015).

Quadre 18. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2011-2013-2015)

	Fins a educació primària			ESO (1a etapa)			ESO (2a etapa)			Educació superior i doctorat		
	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015
Total												
Espanya	13,1	11,2	8,7	28,8	29,4	30,1	23,7	23,1	23,7	34,4	36,3	37,6
Illes Balears	11,8	10,2	7,9	34,7	33,3	34,8	28,7	28,4	28,4	24,8	28,0	28,9
Homes												
Espanya	14,5	12,3	9,7	31,8	32,7	33,5	23,0	22,3	23,5	30,8	32,7	33,3
Illes Balears	13,2	10,9	8,5	38,4	36,5	39,7	27,5	27,3	27,3	20,9	25,3	24,5
Dones												
Espanya	11,5	10,0	7,5	25,2	25,6	26,1	24,5	24,0	23,9	38,9	40,4	42,5
Illes Balears	10,1	9,4	7,3	30,3	29,5	29,1	30,1	29,8	29,7	29,5	31,3	33,9

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

El nivell formatiu de la població jove a les Illes Balears és un dels punts febles de la nostra societat. Així, els resultats educatius de les Balears solen estar per sota de la mitjana espanyola i en les darreres posicions per comunitats autònomes. Per exemple, la taxa d'escolarització als 16 anys del darrer curs disponible (2013-14) és del 85,5%, xifra que està per sota de la mitjana d'Espanya (93,6%) i és la més baixa per comunitats autònomes, a més amb diferència perquè la següent més baixa, Múrcia, assoleix el 94,4%. Pel que fa a la taxa als 18 anys, aquesta és del 43,8%. També està per sota de la mitjana nacional (49%), i és la segona més baixa després d'Astúries (41,8%).

En comparació de les dades de la mitjana espanyola, a tota la sèrie històrica (curs 1991-92) la taxa d'escolarització als 16 anys a les Illes Balears està per sota de la del conjunt nacional. Les diferències entre les taxes oscil·len entre els 2,1 p. p. i els 10,8 p. p. a favor de la taxa espanyola. En els darrers tres anys la

diferència s'ha anat ampliant fins a arribar als 10,8 p. p. del curs 2013-14.

Segons les xifres del curs 2012/2013, el darrer del qual es disposa de dades definitives, en tots els nivells educatius les taxes brutes de graduació de les Illes Balears són inferiors a les del conjunt nacional (vegeu el quadre 19). En detall, la taxa de graduats en ESO a les Balears és del 65,5%, 9,9 p. p. per sota de la del conjunt estatal, a batxillerat la taxa de les Illes és del 39,7%, pels tècnics auxiliars és del 18,3% i pels tècnics especialistes és del 12,3%. Malgrat això, si es comparen aquestes dades amb les del curs 2001/2002, s'observa que la taxa de graduació ha augmentat en tots els nivells, excepte a l'ESO, en què perd 1 p. p. Per sexes, les dades mostren que el col·lectiu femení atorga més importància a l'educació, ja que les dones presenten resultats superiors als dels homes a cada un dels nivells educatius, tant a les Balears com a Espanya.

Quadre 19. Taxes brutes de graduació en ensenyaments no universitaris per nivell educatiu i sexe, a Espanya i a les Illes Balears (2012/2013), i variació percentual respecte al curs 2001/2002

	Total		Homes		Dones	
	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp
Educació secundària obligatòria (ESO)						
Illes Balears	65,5	-1,0	59,3	0,1	72,2	-2,1
Espanya	75,4	4,3	70,5	6,7	80,6	1,8
Batxillerat / COU						
Illes Balears	39,7	4,6	33,2	5,6	46,4	3,4
Espanya	53,4	8,3	46,9	9,4	60,3	7,1
Tècnic / Tècnic auxiliar (*)						
Illes Balears	18,3	7,4	17,8	7,1	19,4	8,3
Espanya	21,7	8,3	21,2	8,1	22,2	8,5
Tècnic superior / Tècnic especialista (*)						
Illes Balears	12,3	4,6	11,2	4,3	13,5	5,0
Espanya	24,0	6,6	12,9	-3,3	26,3	7,6

(*) Es considera l'alumnat graduat en cicles formatius de grau mitjà d'FP i d'arts plàstiques i disseny, i d'activitats físiques i esportives

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Un dels factors més preocupants del sistema educatiu de les Illes Balears és l'abandonament dels estudis. Si s'analitza la taxa d'abandonament escolar prematur,⁸ es fa palès que una vegada més les Illes se situen a la coa per comunitats autònomes. El 2015 la taxa de les Balears és del 26,7%. Aquest resultat és el més alt per autonomies, a més de trobar-se per sobre de la mitjana nacional (20,0%). Això no és un fet aïllat, sinó que en tota la sèrie (1997-2015) la taxa balear supera la nacional i se situa en les darreres posicions per comunitat autònoma. Si es comparen aquests resultats amb els de la resta de països de la UE, s'observa la mateixa situació. Espanya amb una taxa el 2014 (la darrera disponible) del 21,9% és l'estat amb el valor més alt. Aquest valor és molt enfora del que presenten altres països com Alemanya (9,5%), França (8,5%) o el Regne Unit (11,8%). En aquest sentit, s'ha

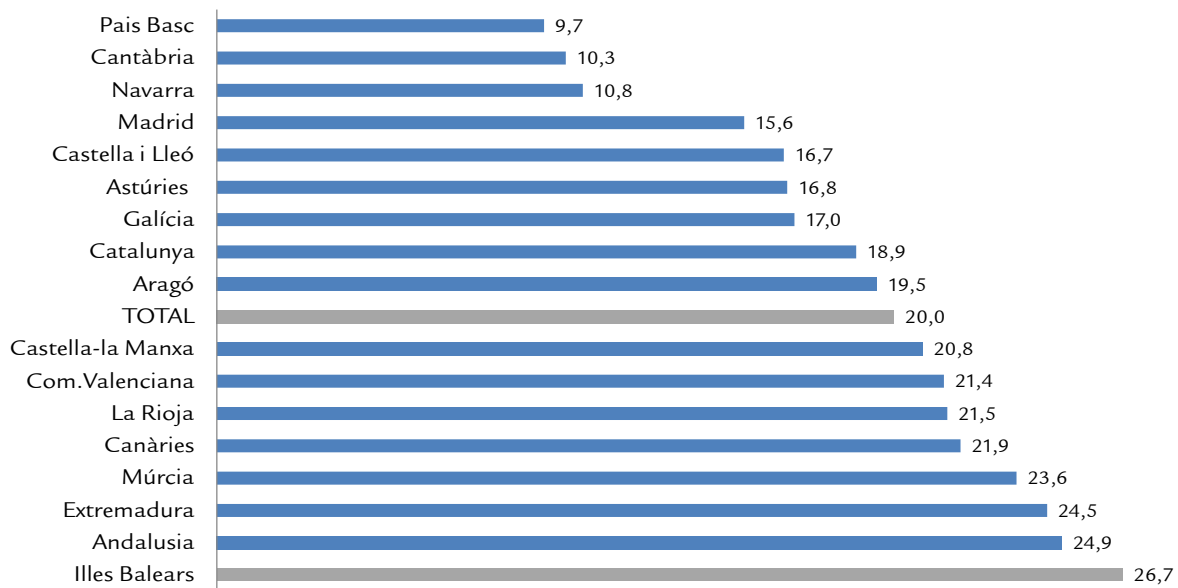
de remarcar que les taxes tant de Balears com d'Espanya són molt lluny de l'objectiu marcat per l'estratègia Europa 2020 (15%).

Les dades del Ministeri d'Educació respecte al nombre de graduats en estudis superiors posen de manifest la diferència que hi ha entre el resultat de les Illes Balears i la mitjana espanyola. Així, el curs 2012-2013⁹ la taxa bruta de la població que es diploma a les Balears (4,1%) és la segona més baixa d'Espanya, després de Castella-la Manxa, i per tant per sota també de la mitjana d'Espanya (8,4%). El pes dels llicenciats és molt enfora del conjunt nacional (un 5,6% per un 20,1%), i del pes de Madrid que és l'autonomia amb la taxa més alta (33,3%). Un altre cop, el col·lectiu femení assoleix uns percentatges superiors als del masculí en tots els estudis superiors.

⁸ Taxa d'abandonament escolar prematur: representa la població de 18 a 24 anys que no ha completat el grau d'educació secundària de segona etapa i no segueix cap tipus d'educació o formació.

⁹ Darreres dades publicades en el moment d'elaborar aquest informe.

Gràfic 18. Taxes d'abandonament escolar prematur per comunitat autònoma (2015)

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

En conclusió, els resultats recollits al llarg d'aquest apartat evidencien el baix nivell educatiu de les Illes Balears per comparació a la resta d'Espanya i la UE. Desgraciadament, els resultats analitzats no mostren una millora dels indicadors en els darrers anys. Per exemple, a Balears la taxa d'escolarització als 16 anys es manté al voltant dels resultats dels anys 2000/2010 i la taxa tant de diplomats

com de llicenciats cau en el darrer curs analitzat. Per tant, amb l'objectiu d'aconseguir una mà d'obra més formada és necessari que les institucions públiques fomentin l'educació de la població. Aquest increment es traslladarà a la població activa, fet que permetrà augmentar l'ocupabilitat del conjunt de treballadors que, per la seva banda, incrementarà la productivitat de l'economia de les Illes Balears.

3.1.3 Evolució de la taxa d'activitat

El 2015 la taxa d'activitat de les Balears és del 65,8%. És la taxa més alta del conjunt d'Espanya i se situa 6,2 p. p. per sobre de la mitjana nacional.

Segons les dades de l'EPA, la taxa d'activitat de les Illes Balears assoleix durant el 2015 el 65,8% de la població de 16 i més anys. Aquest resultat la situa com la comunitat autònoma amb la taxa més alta i també per sobre de la mitjana nacional (59,5%). En termes intera-

nals, la taxa de les Illes ha guanyat 0,9 p. p., mentre que l'espanyola ha perdut 0,1 p. p. Si es comparen els resultats del 2015 amb els de l'any 2007, any de començament de la crisi econòmica, s'observa que en ambdós casos s'ha produït un increment de la taxa d'activitat (1,4 p. p. a les Illes i 0,2 p. p. a Espanya). Quant a l'evolució, durant els primers anys de recessió la taxa va augmentar, probablement perquè moltes persones inactives es varen in-

corporar al mercat de treball empeses per les dificultats econòmiques. Ara bé, entre el 2012 i el 2014 la taxa ha experimentat descensos interanuals. Aquesta situació canvia de nou el 2015, que com ja s'ha comentat creix gairebé en 1 p. p.

L'anàlisi segons el sexe mostra com al llarg del temps la taxa dels homes supera la de les dones. Malgrat això, com ja es conegut, la taxa d'activitat deixa veure un progressiu increment a conseqüència de la incorporació de les dones al mercat laboral. De fet, un dels efectes de la recessió ha estat el gran increment de la taxa femenina, motivada probablement, per la necessitat de compensar la falta d'ingressos per l'augment de l'atur a les famílies. Si es comparen les taxes de 2015 respecte de les de l'any 2007, s'observa que la taxa femenina ha guanyat 6 p. p., al temps que la masculina n'ha perdut 3. Així, el 2015 la taxa d'activitat de les dones de les Balears assoleix el 60,7% de la població i la taxa dels homes és del 70,9%.

Pel que fa a l'edat, la taxa més elevada correspon al grup central d'edat: entre les persones de 25 a 54 anys la taxa és del 88,8%. Després, els menors de 25 anys (45,1%) i, per acabar, els majors de 55 anys (30,5%). Respecte dels valors de 2014, totes les fran-

ges d'edat augmenten la taxa: els menors de 25 anys (+2,2 p. p.), els de més de 54 anys (+1,5 p. p.) i els de 25 a 54 anys (+0,7 p. p.). En comparació dels resultats del 2007, l'únic grup en què davalla una altra vegada la taxa d'activitat és el dels joves, que perd 11,3 p. p., probablement perquè opten per mantenir-se durant més temps dins del sistema educatiu. En canvi, la taxa creix més intensament en el grup de més edat, els de més de 54 anys (6,1 p. p.), i en segon lloc en el grup de 25 a 54, en què guanya 3,5 p. p.

Per nacionalitat, de manera habitual s'observa que les taxes d'activitat dels estrangers superen les dels espanyols. Concretament, el 2015 els qui presenten la taxa més elevada són els ciutadans de fora de la UE (76,8%), seguits pels comunitaris (70,0%) i pels espanyols (63,9%). En termes interanuals, augmenta especialment la taxa dels extracomunitaris (+3,6 p. p.), i també la dels espanyols (+1,0 p. p.), mentre que els comunitaris perden 2,4 p. p. en el darrer any. A més llarg termini, respecte de l'any 2007, l'únic grup que ha vist disminuir la seva taxa d'activitat és el dels ciutadans de fora de la UE (-2,1 p. p.). Alhora, en aquests anys la taxa dels espanyols ha pujat (+2,2 p. p.), i també la dels membres de la Comunitat Europea que augmenta 0,9 p. p.

Quadre 20. Evolució de la taxa d'activitat per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2011-2013-2015)

Comunitat autònoma	Total			Dones			Homes			Menors de 25 anys			Entre 25 i 54 anys			Majors de 54 anys			Espanyols			UE-27			NO UE		
	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015
Andalusia	60,3	60,0	59,5	53,4	53,9	53,7	67,6	66,4	65,7	44,9	41,7	38,8	86,2	87,2	87,4	22,0	22,6	24,1	58,2	58,3	58,0	70,7	70,7	69,7	79,7	77,2	76,1
Aragó	58,6	58,8	58,8	50,6	52,2	52,3	67,0	65,7	65,5	45,3	41,2	38,3	82,7	84,5	85,1	20,0	20,7	22,7	57,5	57,9	57,9	61,0	62,7	59,7	77,6	76,1	75,2
Astúries	59,1	59,1	58,8	51,9	53,0	52,6	66,5	65,3	65,1	42,2	42,0	37,3	87,4	88,9	89,0	22,0	21,4	23,8	56,3	56,2	56,4	84,1	84,4	82,9	76,5	78,4	75,6
Illes Balears	51,9	52,4	51,0	46,1	47,1	46,8	58,2	58,4	55,6	35,0	34,4	28,7	81,5	83,5	82,8	18,0	18,8	19,5	50,6	51,4	50,3	78,6	72,6	62,3	80,0	78,9	73,1
Canàries	65,5	66,2	65,8	59,4	60,0	60,7	71,6	72,5	70,9	49,1	46,1	45,1	87,2	89,8	88,8	28,1	28,2	30,5	63,5	64,7	63,9	66,7	71,3	70,0	78,4	73,1	76,8
Cantàbria	62,8	62,2	61,9	56,5	56,7	56,0	69,2	67,9	68,0	44,5	43,6	39,6	85,1	85,0	85,6	24,5	25,1	26,3	60,8	60,6	60,1	64,3	60,0	66,8	78,6	79,4	77,8
Castella i Lleó	56,4	56,1	56,1	49,0	49,8	50,3	64,3	62,8	62,3	36,2	30,5	28,5	83,9	85,3	85,4	20,4	21,2	23,8	55,3	54,8	55,4	67,9	82,8	64,1	75,6	74,8	69,2
Castella-la Manxa	55,3	55,0	54,8	47,9	48,8	48,6	62,8	61,3	61,2	41,8	35,9	32,9	85,4	86,4	86,6	19,8	20,9	23,0	53,9	53,6	53,7	79,0	77,8	75,4	76,1	77,9	74,2
Catalunya	59,1	59,5	58,6	50,3	51,4	51,2	67,8	67,6	65,9	46,8	42,5	38,1	84,9	85,9	85,9	19,1	21,6	22,7	56,6	57,6	56,7	83,2	77,9	81,7	80,7	78,0	76,5
Com. Valenciana	64,1	63,1	62,3	57,6	57,6	57,0	70,8	69,0	67,9	51,3	48,8	43,8	89,4	90,0	90,0	24,8	24,5	26,1	61,4	61,0	60,4	77,7	76,1	79,3	79,8	77,4	75,2
Extremadura	59,7	59,7	59,1	52,9	53,2	53,2	66,7	66,3	65,2	45,6	43,0	41,0	85,8	86,8	86,9	20,9	22,1	23,4	58,1	58,1	58,0	58,0	61,1	58,0	78,0	75,7	73,0
Galícia	54,2	56,0	55,2	45,4	49,2	47,5	63,3	62,9	63,1	41,9	42,1	36,8	81,3	84,4	83,7	17,8	19,1	21,5	53,7	55,6	54,8	66,5	62,5	65,9	71,9	73,0	67,5
Madrid	54,8	54,2	53,5	49,0	49,0	48,7	61,0	59,9	58,6	38,5	35,2	32,0	85,4	85,7	85,5	19,5	19,8	20,5	54,0	53,5	52,9	63,0	70,7	65,3	78,3	73,7	70,8
Múrcia	65,2	64,5	64,6	59,1	59,3	59,2	72,0	70,2	70,5	44,0	41,4	41,1	89,5	90,0	91,1	26,2	26,3	27,6	62,0	62,0	62,2	81,8	85,9	81,6	83,6	78,4	83,7
Navarra	61,5	61,4	59,4	53,0	53,3	51,4	69,9	69,5	67,6	46,9	41,4	40,7	84,5	85,6	83,9	21,3	23,3	22,9	58,4	58,9	58,0	57,9	55,0	46,8	81,5	79,8	72,4
País Basc	61,0	60,2	58,8	54,8	53,8	53,7	67,2	66,7	64,1	42,7	34,4	30,9	89,3	88,7	88,4	20,5	24,1	24,2	58,3	58,7	57,6	84,1	74,2	79,9	83,8	75,5	67,7
La Rioja	59,1	57,4	56,7	53,1	51,8	51,5	65,4	63,6	62,4	40,0	33,6	30,6	88,5	88,4	88,3	21,3	21,3	23,0	57,6	56,1	55,6	85,8	76,3	80,3	79,0	81,9	80,8
Total Espanya	60,6	59,3	59,4	53,7	53,6	52,9	67,6	65,1	66,1	41,7	36,1	34,7	88,6	88,2	88,9	21,9	23,2	25,4	57,9	56,9	57,4	82,7	85,8	86,0	77,1	71,9	69,6

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.2 La població ocupada

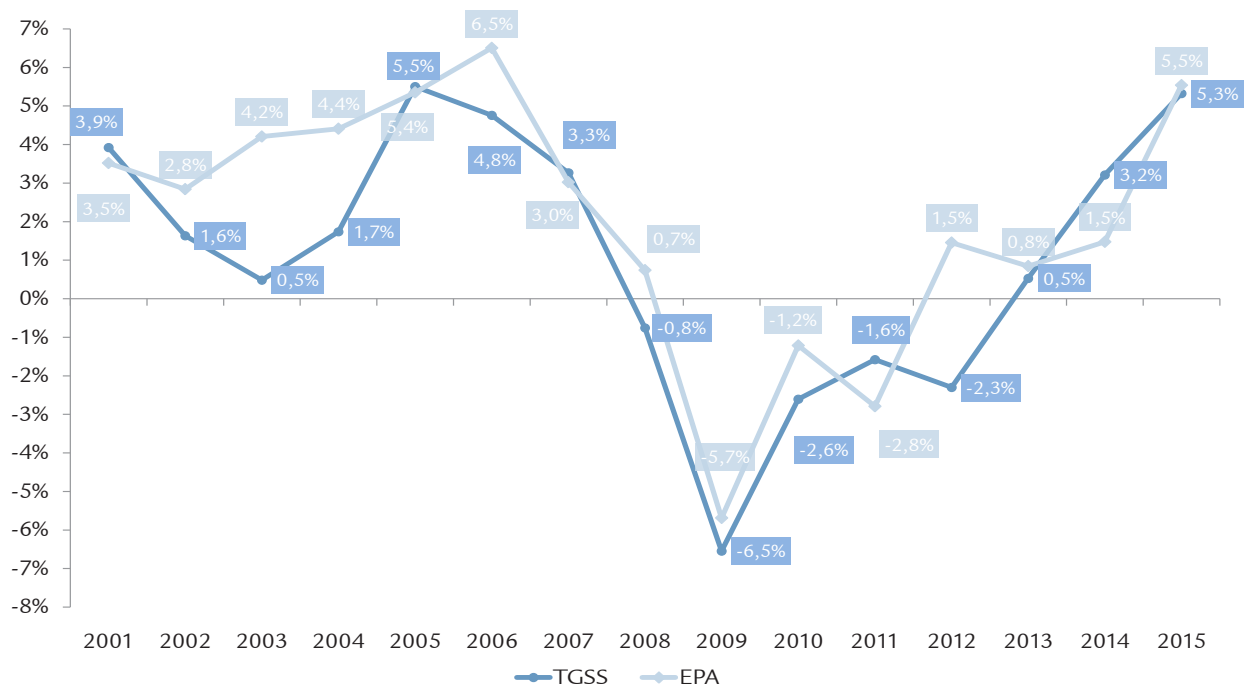
3.2.1 Evolució de la població ocupada i de l'afiliació a la Seguretat Social

El 2015 es consolida el creixement de l'ocupació segons les dues fonts disponibles. Així, d'acord amb les dades de l'EPA, els ocupats augmenten un 5,2 % interanual i els afiliats a la Seguretat Social ho fan un 5,3 %.

Per a l'anàlisi de la població ocupada es disposa de dues fonts de dades: el nombre d'ocupats que proporciona l'EPA (elaborada per l'INE) i els registres d'afiliats a la Seguretat Social (a partir de les dades de la TGSS). En nombres absoluts, l'EPA recull 509.625 ocu-

pats i la TGSS registra 432.487 afiliats. El 2015 i per tercer any consecutiu des del 2007, ambdues fonts registren un creixement en termes interanuals. D'acord amb les dades de l'EPA, el creixement és del 5,2 % respecte del 2014 i, segons els registres de la TGSS, l'increment en comparació de l'any anterior és d'un 5,3 %. A Espanya, igual que l'any 2014, ambdues fonts presenten variacions positives, amb valors superiors als tres punts percentuals (un 3,0 % i un 3,2 %, respectivament).

Gràfic 19. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social i la població ocupada a les Balears segons l'EPA (2001-2015)

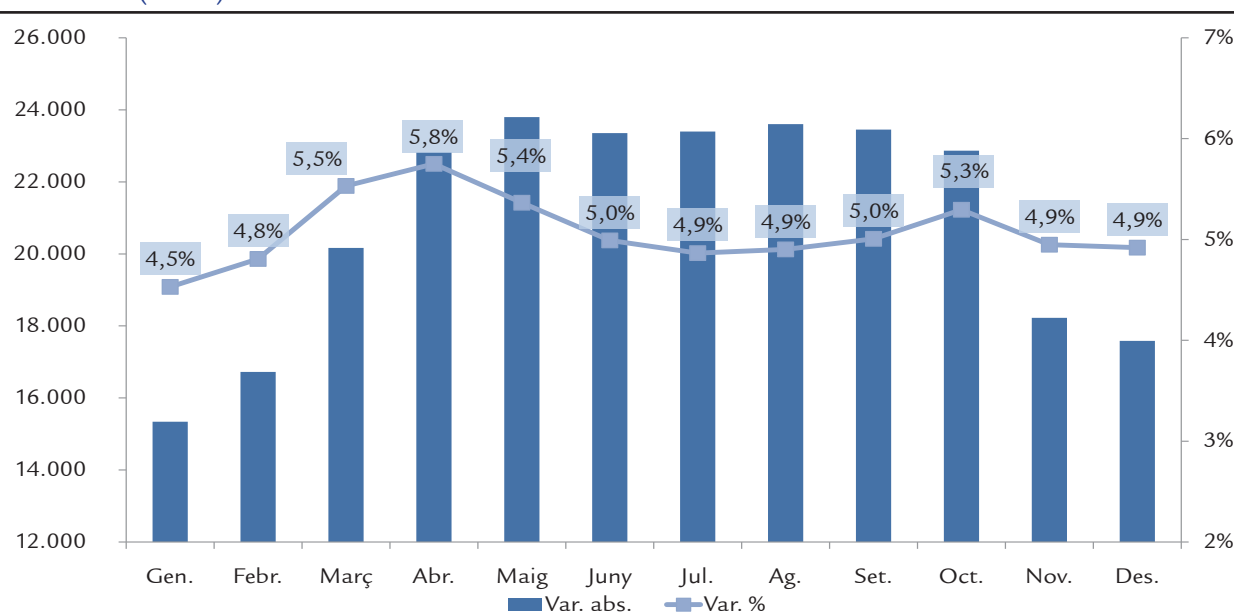

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS i l'EPA (INE)

Seguint amb les dades de la TGSS, el 2015 l'evolució mensual de l'afiliació mitjana és positiva, amb creixements del nombre d'afiliats per sobre de les 15.000 persones en cada un dels mesos de l'any. Aquests augments són especialment intensos en els mesos de temporada alta turística, de manera que en els me-

sos de juliol i agost per primera vegada en els darrers anys se superen els 500.000 afiliats a les Illes Balears. Aquest augment de l'afiliació es pot atribuir al bon comportament del sector dels serveis i les bones temporades turístiques, que han fet de motor del creixement de les Balears durant el 2015.

Gràfic 20. Variació interanual de l'afiliació mitjana a la Seguretat Social a les Balears per mesos (2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

L'afiliació desagregada per illes també es pot analitzar amb els registres a darrer dia del mes. Mallorca registra el 79,8% dels afiliats de les Illes, les Pitiüses el 13,3% i Menorca el 6,6%. El 2015 és el tercer any consecutiu en què totes les illes guanyen afiliats en termes interanuals. L'augment més intens l'han experimentat les Pitiüses amb un 7,3%, seguides de Mallorca, en què l'afiliació s'ha incremen-

tat un 5,2%, i Menorca amb un 2,7%. De manera habitual, el comportament de les dues illes menors (Eivissa i Formentera) mostra una evolució més favorable amb increments interanuals del nombre d'afiliats d'ençà del 2003. Així, en aquests tretze anys l'afiliació només s'ha reduït l'any 2009 en aquestes illes, mentre que a Mallorca i a Menorca la disminució s'ha mantingut entre els anys 2008 i 2012.

Quadre 21. Evolució anual de l'afiliació a la Seguretat Social per illes (2007-2015)

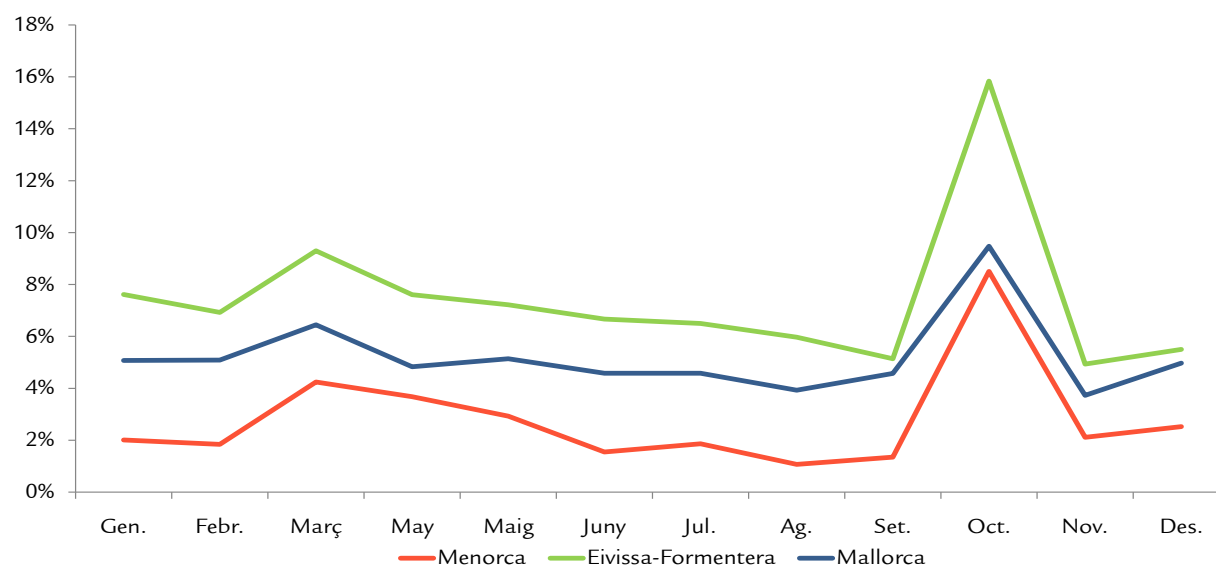
	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Illes Balears
2007	372.845	33.306	49.124	455.694
2008	369.700	32.525	49.410	452.244
2009	344.789	30.024	46.761	422.638
2010	333.934	29.025	47.249	411.617
2011	327.072	28.089	48.270	405.113
2012	318.432	26.777	48.841	395.784
2013	319.377	27.279	50.169	397.861
2014	328.334	27.582	53.509	410.635
2015	345.306	28.328	57.390	432.487

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Aquesta millor evolució de les Pitiüses es fa palesa en el gràfic 21. Com es pot observar, el seu creixement interanual està per sobre del de les altres illes en tots els mesos del 2015. Per illes i mesos, l'augment més intens és a l'octubre, principalment, a les Pitiüses (15,8%), seguit des per Mallorca (9,5%) i Menorca (8,5%).

El 2015 és el primer any d'ençà del 2008 en què a totes les illes i en tots els mesos creix el nombre d'afiliats en termes interanuals. S'ha de dir també que l'any tanca a totes les illes amb més afiliació de la que té en començar, és a dir, els afiliats del mes de desembre superen els registrats durant el gener.

Gràfic 21. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social el darrer dia del mes per illes i mesos (2015)

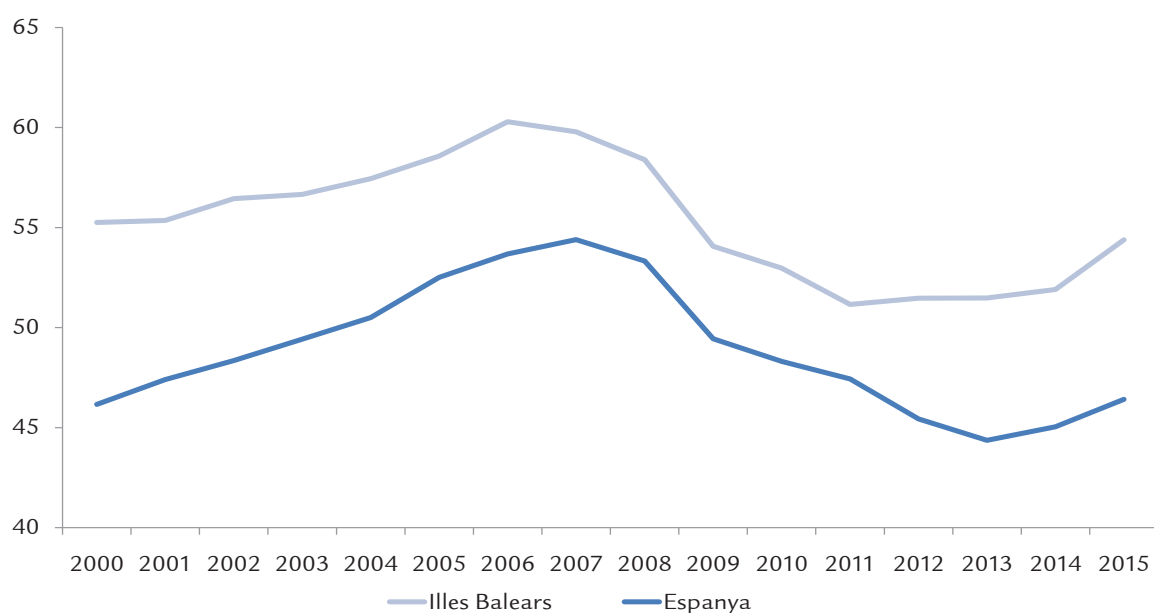

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

L'EPA proporciona dades d'ocupació. Segons aquestes dades, com es pot observar en el gràfic 22, les taxes d'ocupació de les Illes i d'Espanya mostren una evolució similar, tot i que la línia corresponent a les Balears se situa per sobre del resultat nacional en tots els anys. El 2015 la taxa d'ocupació de les Illes és del 54,4%, la més alta des del 2009. Respecte del valor del 2014, la taxa balear ha guanyat 2,5 p. p. La taxa espanyola assoleix el 46,4%,

que representa 1,4 p. p. més que el 2014. El 2015 la diferència entre ambdues taxes és de 8 p. p., que és el valor més alt en els darrers tretze anys. Per comunitats autònomes, la taxa de les Illes Balears és la més alta i se situa a 0,8 p. p. de Madrid (la segona autonomia amb la taxa d'ocupació més alta) i a 15,2 p. p. d'Extremadura, que és la que presenta la taxa més baixa del conjunt nacional.

Gràfic 22. Evolució de la taxa d'ocupació a Espanya i a les Illes Balears (2000-2015)

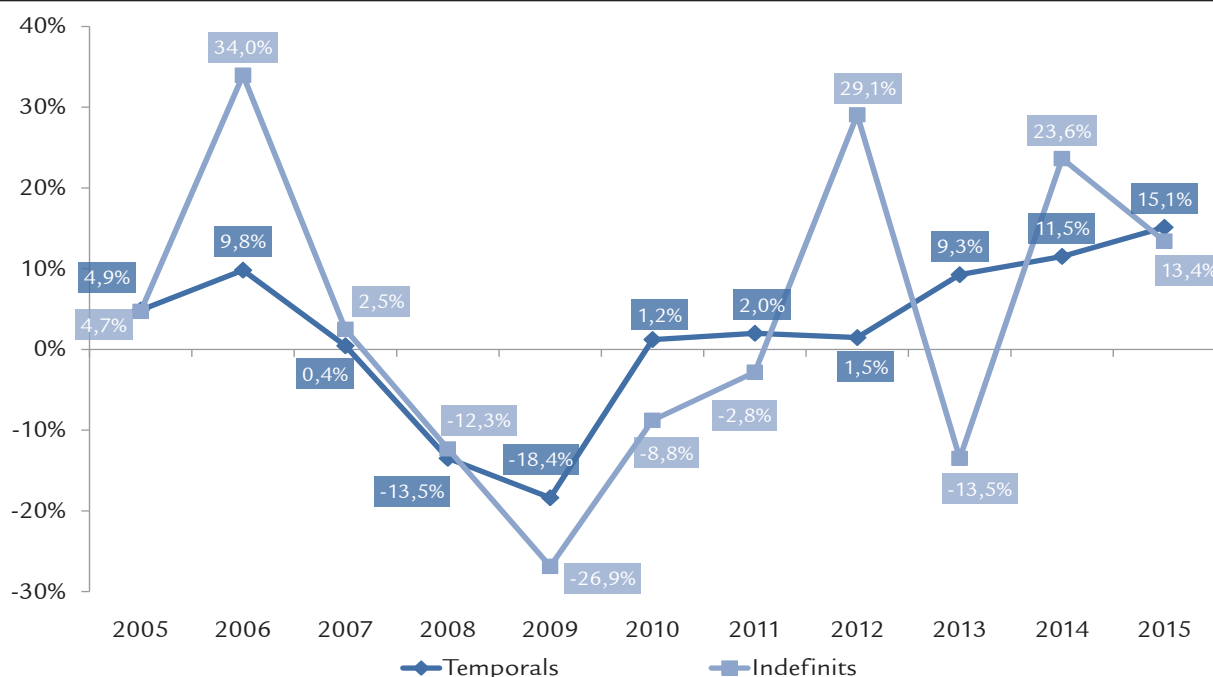

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Per la seva banda, el SOIB recull dades referents a la nova contractació. Així, el 2015 se signen 447.887 nous contractes a les Illes Balears. D'aquests, el 88,2% són temporals i la resta (11,8%) són indefinits. En el darrer any, la contractació ha crescut un 14,9% a causa, principalment, dels contractes temporals

(15,1%), però també als indefinits (13,4%). Com s'observa en el gràfic 23, l'evolució de la contractació temporal des del 2005 mostra resultats positius, amb l'excepció del 2008 i el 2009; en canvi, la indefinida mostra més oscil·lació.

Gràfic 23. Variació relativa interanual dels contractes registrats a les Balears segons el tipus de contracte (2005-2015)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

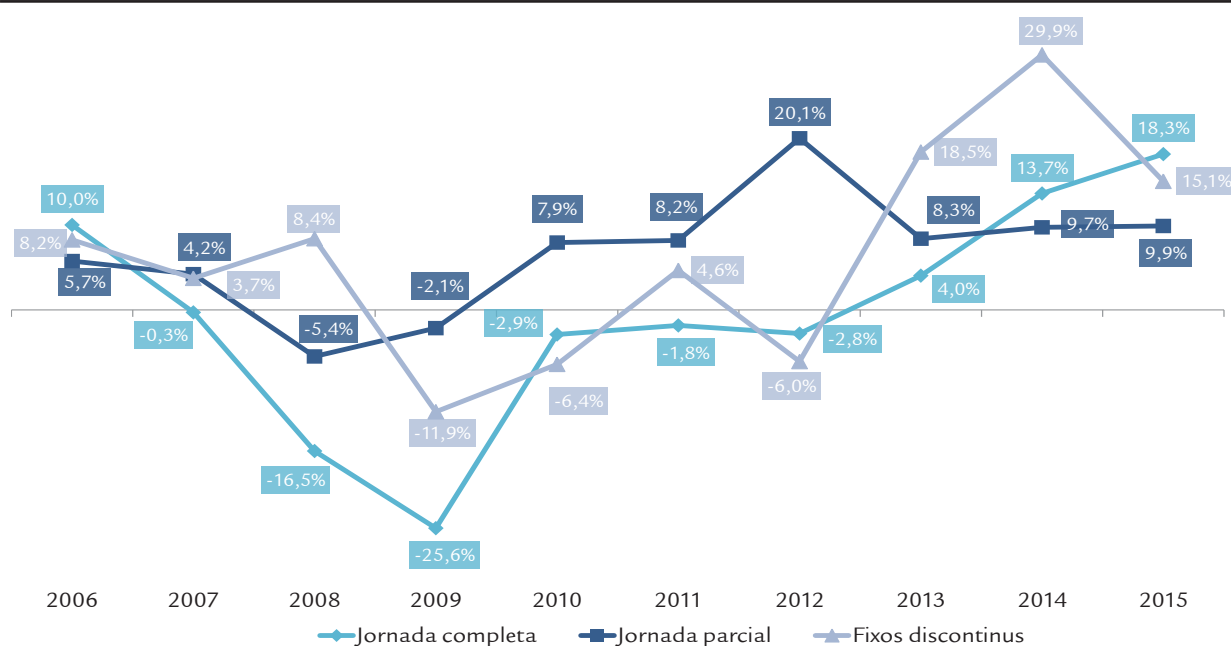
La desagregació de les dades de nova contractació del SOIB per illes mostra que aquesta ha augmentat a totes les illes en comparació de les dades de l'any 2014 (vegeu els quadres 72-75 de l'annex). Els increments se situen per sobre del 10% a tot l'arxipèlag excepte a Formentera, on creix un 6,8%. Destaca el creixement de Mallorca (16%), seguida per Eivissa (12,6%) i Menorca (11,1%). Quant als tipus de contractes, el comportament varia segons el contracte. Pel que fa al gruix de contractes (indefinitos i temporals), aquests augmenten a totes les illes en termes interanuals. Els indefinitos creixen entre un 14,0% a Mallorca i un 7,1% a Menorca, mentre que els temporals oscil·len entre el 16,2% a Mallorca i el 6,6% a Formentera. D'altra banda, la resta de contractes, tot i que en proporció són poc significatius, experimenten descensos interanuals. Els classificats com altres contractes cauen a totes les illes, igual que els contractes formatius, que disminueixen, amb l'excepció de Mallorca, on creixen.

Un altre aspecte per analitzar dels nous contractes és el tipus de jornada. A les Illes, el 2015 s'han signat 267.791 contractes a temps complet, que representen el 59,8% del total; 157.959 corresponen a temps parcial, un 35,3%, i 20.703 són fixos discontinus, el 4,6%. Quant als resultats de l'any 2014, tots els contractes mostren creixements per sobre del 10%. L'increment més significatiu l'experimenten els contractes a jornada completa (18,3%), seguits pels fixos discontinus (15,1%) i pels de jornada parcial (10,0%). A més llarg termini, si es comparen les dades de 2015 amb les de l'any 2006, s'observa una progressiva disminució de la contractació a

temps complet (-16,5 p. p.), en favor de la de temps parcial (14,8 p. p.) i en menor grau de la fixa discontinua (1,7 p. p.).

A partir de les dades de l'EPA, l'evolució de la jornada parcial en els darrers anys també mostra una tendència a l'alça. El 2015 el nombre de treballadors a jornada parcial a les Illes és de 63.843, que representen el 15,8% del total. Com en el paràgraf anterior, si es compara amb les dades del 2006, es fa palès el creixement, ja que el percentatge d'ocupats a temps parcial en aquest any era del 10,4%, i això suposa un augment de 5,4 p. p. en els darrers nou anys. Aquest fet, en principi, no té perquè anar associat a una disminució de la qualitat del treball, ja que pot ser una opció personal per diferents motius. Ara bé, si s'analitzen els motius pels quals es duu a terme aquesta jornada, s'observa que no es precisament el cas de les Illes Balears. Entre els motius que es poden considerar que són voluntat del treballador hi ha els estudis, el 6,5% dels ocupats amb jornada parcial; les obligacions familiars (15,5%), o no voler un treball a jornada completa (7,4%). La suma d'aquests tres motius representa el 29,4%. En canvi, el 58,6% dels treballadors que duen a terme aquesta jornada ho fan perquè no han pogut trobar una feina a temps complet. La jornada parcial involuntària ha experimentat un fort increment en els darrers nou anys. El 2006 hi havia 11.131 ocupats amb jornada parcial perquè no havien trobat una ocupació a jornada completa, un 26,5% dels ocupats. Per tant, en aquest període s'ha més que triplicat el nombre de treballadors en aquesta situació amb 26.129 treballadors més (32,1 p. p.).

Gràfic 24. Variació relativa interanual de la contractació a les Balears segons el tipus de jornada (2006-2015)

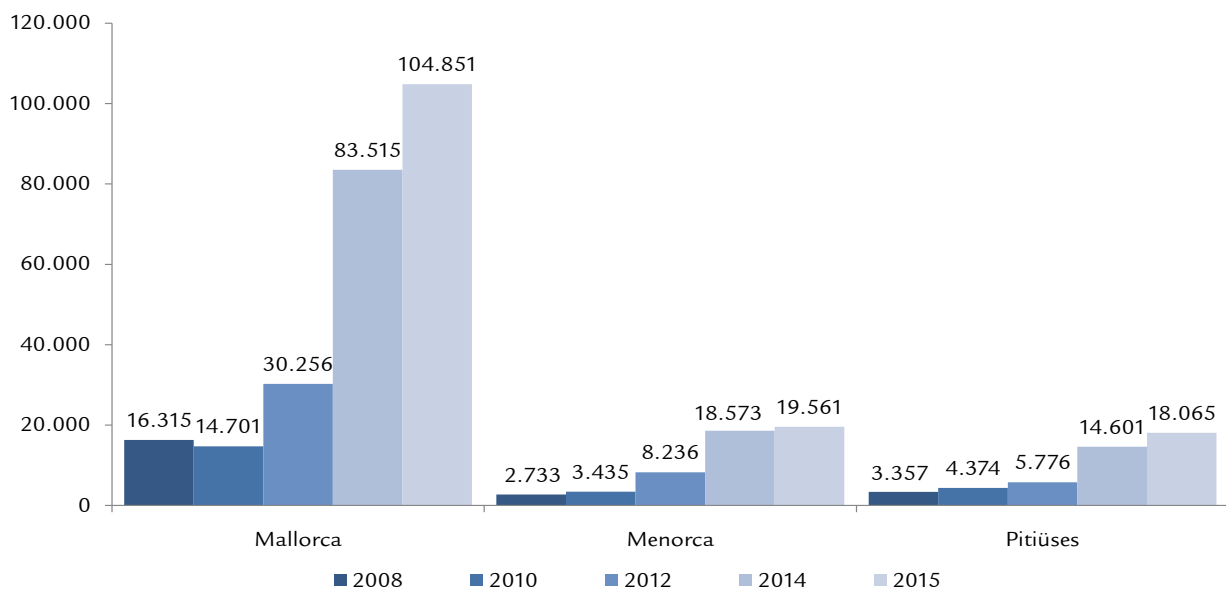

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per tancar l'apartat, es mostren els resultats de mediació laboral del SOIB; és a dir, l'evolució de les col·locacions gestionades a les Balears des de l'any 2008 i especialment durant l'any 2015. En termes generals, i en relació amb els valors de la sèrie analitzada (2008-2015), s'observa l'augment progressiu de les col·locacions que gestiona el servei d'orientació any rere any. El 2015 els resultats a totes les illes superen clarament els de l'any anterior i són els valors més alts des del 2008. Així, en

el conjunt de les Illes Balears, s'han gestionat 142.477 col·locacions, 25.788 més que l'any 2014, que representen un creixement interanual d'un 22,1%. Per illes, Mallorca és la que experimenta un increment relatiu més elevat en les col·locacions gestionades, amb un 25,5% més que l'any anterior, fins a situar-se en 21.336 col·locacions més. La segueixen les Pitiüses amb un 23,7% més, i Menorca amb un 5,3%.

Gràfic 25. Col·locacions gestionades pel SOIB per illes (2008-2015)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.2.2 Les hores treballades

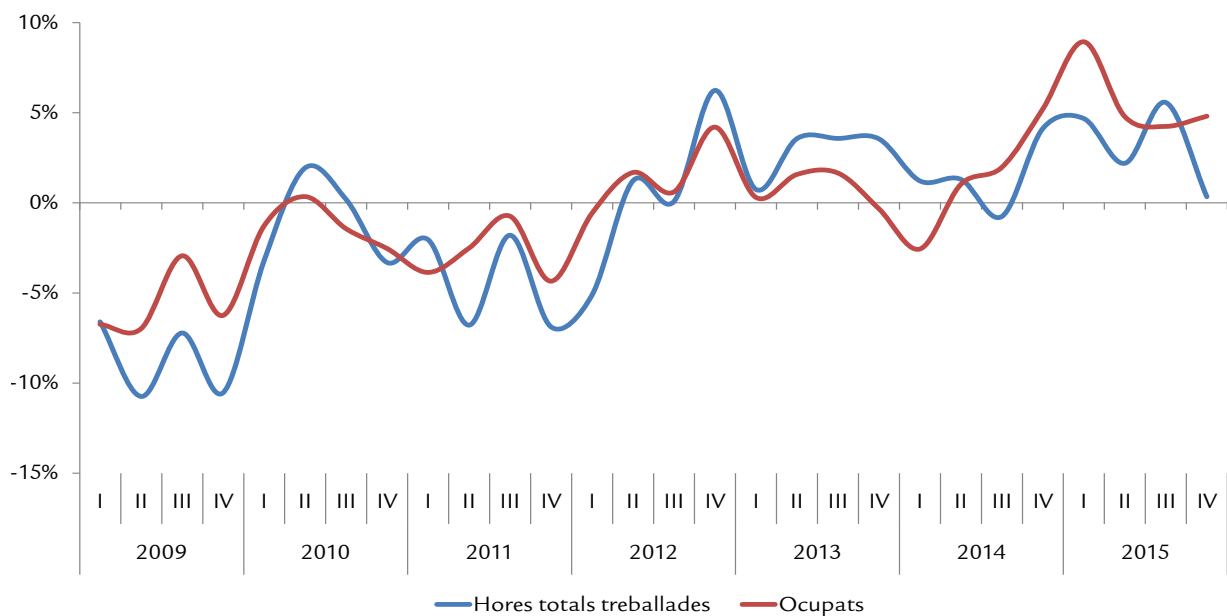
El 2015 no tan sols augmenta el nombre d'ocupats sinó també el nombre d'hores treballades, la qual cosa indica que es crea ocupació neta i no es tracta d'un repartiment del treball.

Juntament amb l'evolució dels ocupats és rellevant analitzar el nombre d'hores treballades. Així, els anys que més afectaren el mercat laboral, el 2009 i el 2011, hi ha una caiguda del nombre d'hores treballades més acusada que el descens dels ocupats. Això representa un repartiment de les hores treballades entre els ocupats, de manera que es redueix el nombre mitjà d'hores per treballador. A partir del darrer trimestre del 2012 augmenta tant el

nombre d'ocupats com el d'hores treballades. El 2015 els ocupats s'incrementen a un ritme més elevat que el d'hores efectives treballades.

Segons les dades de l'Enquesta de població activa, el nombre total d'hores efectives treballades a les Illes Balears augmenta a un ritme més alt (un 3,2% per al total de treballadors i un 3,1% en el cas dels assalariats) que el total de població assalariada (4,5%) de mitjana durant el 2015. Alhora, segons les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet creix un 6,6%. Això vol dir que no sols hi ha més treballadors ocupats sinó que també augmenten les hores per treballador.

Gràfic 26. Variació interanual del nombre d'ocupats i de les hores treballades

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA

Durant el 2015 el nombre d'ocupats (no empresaris) s'incrementa en un 6,9% respecte al 2011, segons les dades de l'EPA. Aquest augment s'atribueix sobretot als treballadors amb jornades inferiors a 30 hores setmanals (26,2%), atès que entre els qui afirmen treba-

llar més de 30 hores setmanals de forma habitual l'augment és més discret (2,7%). De fet, 6 de cada 10 nous ocupats entre 2011 i 2015 treballen de forma habitual menys de 30 hores setmanals.

Quadre 22. Evolució dels ocupats no empresaris segons el nombre d'hores habituals dedicades al treball (2011-2015)

	2011	2012	2013	2014	2015
10 hores o menys	8.088	10.291	9.959	12.860	9.005
Entre 11 i 20 hores	28.973	31.485	29.511	32.488	39.342
Entre 21 i 30 hores	23.285	24.025	24.751	24.316	27.826
Entre 31 i 42 hores	287.689	279.437	274.164	275.352	294.542
43 i més hores	29.368	29.061	40.115	38.767	31.195
Fins a 30 hores	60.346	65.801	64.221	69.664	76.173
Més de 30 hores	317.057	308.498	314.279	314.119	325.737
No consta	3.978	3.827	5.093	6.493	5.931
Total ocupats	381.381	378.126	383.593	390.276	407.841

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

D'altra banda, si es mira amb més detall, el que creix de manera més suau són els ocupats que declaren treballar entre 31 i 42 hores (2,4%), atès que augmenta de forma significativa els qui declaren treballar habitualment 43 i més hores setmanals (6,2%). L'any 2015

hi havia prop de 32.000 ocupats no empresaris que feren de mitjana prop de 50 hores setmanals, quan la jornada màxima és de 42 hores per setmana. Per tant, les que superen el màxim es poden considerar hores extres il·legals. Si es comptabilitzen totes les hores

extres il·legals d'aquests treballadors, es computen més de 6.000 llocs de feina equivalents a jornada completa (40 hores setmanals). En termes d'evolució, hi ha un descens en el còm-

put total d'hores treballades en relació amb el 2013 i 2014, quan els treballadors equivalents a temps complet s'aproximaven o fins i tot superaven els 9.000.

3.2.3 Ocupats per activitat econòmica i ocupació professional

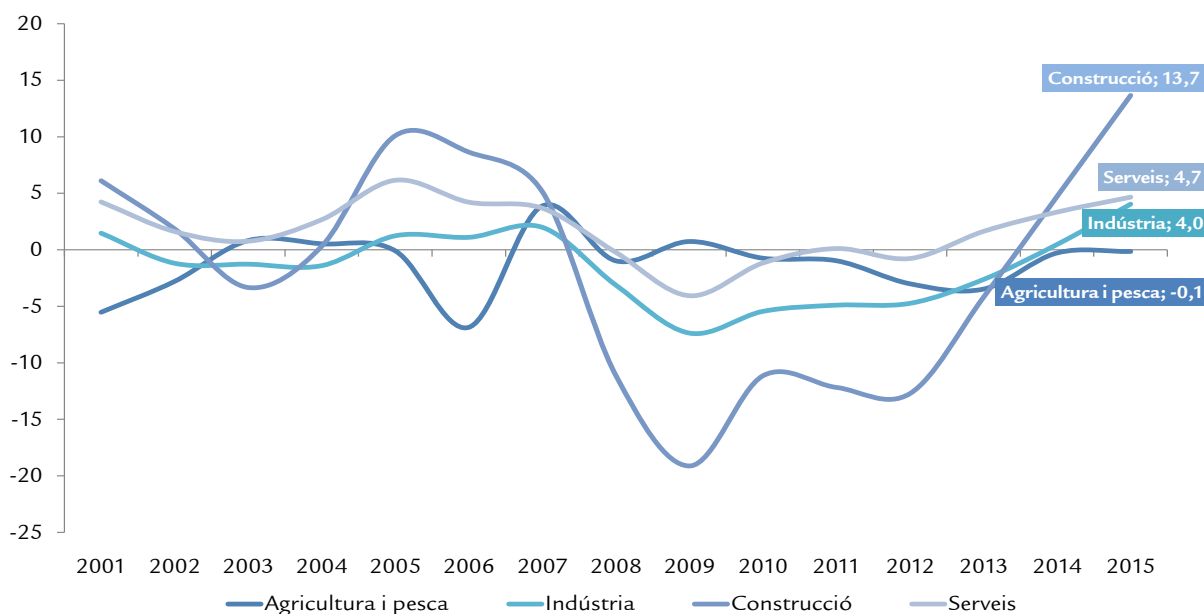
El 2015 creix el nombre d'afiliats en tots els sectors respecte de l'any anterior, excepte en l'agricultura. L'increment més alt és el que ha experimentat la construcció (13,7%), després els serveis (4,7%) i la indústria (4,0%).

lloc hi ha els serveis, amb 359.413 afiliats (el 83,1%), després la construcció (40.694 treballadors, el 9,4%), la indústria (25.789 persones, el 6,0%) i, finalment, l'agricultura (6.481 afiliats, l'1,5%).

La TGSS desagrega les dades d'afiliació per grans sectors econòmics. A continuació es durà a terme aquesta anàlisi, que ens permetrà veure quins són els sectors amb més afiliació a les Illes Balears. En aquest sentit no hi ha sorpreses, ja que coincideixen amb els sectors amb més activitat econòmica. En primer

En termes interanuals, el 2015 l'afiliació a la Seguretat Social augmenta un 5,3%. Per sectors, tots incrementen el nombre d'afiliats, excepte l'agricultura que perd 9 afiliats (-0,1%). El creixement més intens és el de la construcció (13,7%), seguit dels serveis (4,7%) i la indústria (4,0%).

Gràfic 27. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social per sectors econòmics a les Balears (2001-2015)

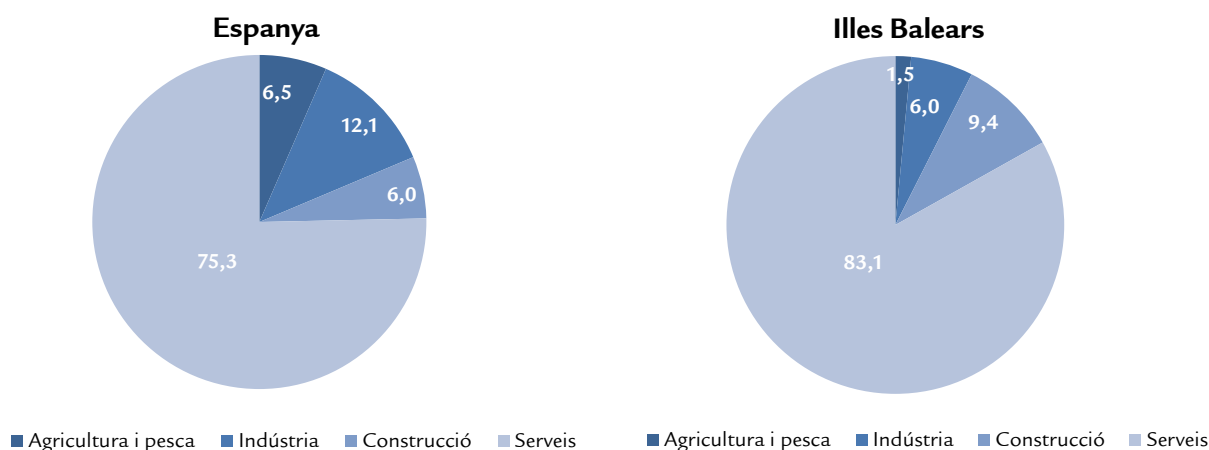

Font: OTIB a partir de les dades de les sèries enllaçades de la CNAE-1993 a la CNAE-2009 de l'Ibestat

Pel que fa a la distribució sectorial dels treballadors, s'observa una terciarització de l'economia en el conjunt d'Europa, situació que s'ha accentuat amb la crisi dels darrers anys. Aquest fet és especialment evident a les Illes Balears, que de per si ja tenen una economia fortament terciaritzada. Així, s'ha produït un trasllat de treballadors des de la indústria i especialment des de la construcció cap als serveis. En principi, tant la indústria com la construcció varen ser dels primers a patir els efectes de la recessió. Davant la dificultat d'ocupar-se en aquests sectors, moltes per-

sones varen optar pels serveis. Si s'observen els pesos sectorials, aquest traspàs és evident. Des de l'any 2008 la construcció ha perdut 5,0 p.p. del seu pes, seguida per la indústria (-1,1 p.p.) i per l'agricultura (-0,1 p.p.). Aquests afiliats han passat a formar part dels serveis, que han vist incrementar el seu pes en 6,1 p.p. en aquests set anys. A Espanya, la situació és similar: mentre que el pes de la construcció ha caigut 6,4 p.p. i el de la indústria 1,9 p.p.; l'agricultura (0,5 p.p.) i sobretot el sector terciari han incrementat el seu pes (7,6 p.p.).

Gràfic 28. Pes de l'afiliació per sectors econòmics a Espanya i a les Illes Balears (2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

El 2015 l'afiliació mitjana és de 416.029 treballadors. D'aquests, 330.097 són al règim general i 85.932 al d'autònoms. En termes interanuals, ambdós règims augmenten els afiliats (6,2% i 3,2%, respectivament). Si es desagrega la mitjana d'afiliats segons l'activitat econòmica, s'observa una evolució favorable, amb 22.009 afiliats més. De fet, només tres seccions mostren creixements negatius: les activitats financeres i d'assegurances (59 persones menys), el subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (36 afiliats menys), i els organismes extraterritorials (4 menys).

L'augment de l'afiliació correspon principalment a activitats de la construcció i dels serveis. Entre les activitats econòmiques que

han incrementat l'ocupació destaca, especialment, la construcció (un 13,7%, amb 4.893 afiliats més). La segueixen, entre d'altres, les activitats immobiliàries (13,5%, 471 afiliats més), l'hostaleria (6,7%, 5.536 treballadors més) i l'educació i les activitats professionals, científiques i tècniques (6,3% més d'afiliació).

En canvi, com s'ha comentat, hi ha tres seccions que perden afiliats. A més, dins d'altres seccions hi ha altres activitats que també destrueixen ocupació. Per exemple: la captació, potabilització i distribució d'aigua perd 21 treballadors respecte del 2014, i tant les activitats associatives com les activitats de biblioteques, arxius, etc, registren 17 persones afiliades menys.

Quadre 23. Evolució de l'afiliació mitjana per activitats econòmiques i règim (2015-2014)

	Var. abs.	2015			2014		
	Total règims 2015/14	Total 2015	General	Autònom	Total 2014	General	Autònom
TOTAL ACTIVITATS (CNAE-2009)	22.009	416.029	330.097	85.932	394.020	310.777	83.243
(A) AGRICULTURA, RAMADERIA, SILVICULTURA I PESCA	0	3.408	952	2.457	3.408	951	2.457
(01) Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	0	2.827	419	2.408	2.828	415	2.413
(02) Silvicultura i explotació forestal	-1	487	448	39	488	451	37
(03) Pesca i aquicultura	1	93	84	9	93	85	8
(B) INDÚSTRIES EXTRACTIVES	11	341	293	48	330	284	46
(05-07) Extracció de productes energètics	0	0	0	0	0	0	0
(08) Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	11	339	293	46	328	284	44
(09) Activitats de suport a les indústries extractives	0	2	0	2	2	0	2
(C) INDÚSTRIES MANUFACTURERES	970	20.456	15.110	5.345	19.485	14.278	5.207
(10-11) Indústries de productes alimentaris i de begudes	113	5.090	4.384	707	4.977	4.285	692
(12) Indústria del tabac		0	0	0	1	0	1
(13-14) Indústries tèxtils i de la confecció	35	654	365	289	619	349	270
(15) Indústria del cuir i el calçat	0	1.351	1.190	161	1.352	1.197	155
(16) Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	15	1.311	701	610	1.296	664	631
(17-18) Indústria del paper; edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	44	1.249	871	378	1.206	832	374
(19) Coqueries i refinació del petroli	0	0	0	0	0	0	0
(20) Indústries químiques	-4	241	201	40	245	204	41
(21) Fabricació de productes farmacèutics	-3	123	121	2	126	124	2
(22) Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	10	115	94	22	106	84	21
(23) Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	72	1.337	1.050	288	1.265	977	288
(24) Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	4	221	95	126	217	84	133
(25) Fabricació de productes metàl·lics, excepte màquina i equips	208	2.219	1.597	622	2.011	1.418	594
(26-28) Indústria de material i equipament elèctric, electrònic i òptic	19	671	498	173	652	474	178
(29-30) Fabricació de material de transport	74	1.438	1.127	311	1.364	1.043	321
(31-33) Indústries manufactureres diverses	384	4.435	2.818	1.617	4.051	2.544	1.507
(D) SUBMINISTRAMENT D'ENERGIA ELÈCTRICA, GAS, VAPOR I AIRE CONDICIONAT	-36	1.084	1.056	28	1.120	1.092	27
(E) SUBMINISTRAMENT D'AIGUA, ACTIVITATS DE SANEJAMENT, GESTIÓ DE RESIDUS I DESCONTAMINACIÓ	55	3.908	3.815	93	3.853	3.757	96
(36) Captació, potabilització i distribució d'aigua	-21	1.313	1.269	44	1.334	1.287	47
(37) Recollida i tractament d'aigües residuals	13	163	155	8	149	142	7
(38) Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	59	2.424	2.387	37	2.365	2.326	39
(39) Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	4	8	4	4	4	2	2
(F) CONSTRUCCIÓ	4.893	40.694	27.172	13.522	35.801	22.929	12.873
(41) Construcció d'immobles	2.687	19.551	14.269	5.282	16.864	11.860	5.004
(42) Construcció d'obres d'enginyeria civil	148	1.199	986	213	1.051	832	219
(43) Activitats especialitzades de la construcció	2.058	19.945	11.917	8.028	17.887	10.237	7.649

	Var. abs.	2015			2014		
	Total règims 2015/14	Total 2015	General	Autònom	Total 2014	General	Autònom
(G) COMERÇ A L'ENGRÒS I AL DETALL; REPARACIÓ DE VEHICLES DE MOTOR I MOTOCICLETES	2.890	74.274	54.334	19.941	71.384	51.624	19.761
(45) Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	477	7.416	5.216	2.200	6.939	4.814	2.125
(46) Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç	793	16.944	13.329	3.615	16.151	12.573	3.578
(47) Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	1.620	49.915	35.790	14.126	48.295	34.237	14.058
(H) TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE	546	20.667	16.093	4.574	20.121	15.624	4.497
(49) Transport terrestre; transport per canonades	337	11.603	7.287	4.316	11.266	7.011	4.255
(50) Transport marítim i per vies de navegació interiors	7	53	21	32	46	22	24
(51) Transport aeri	44	2.284	2.260	23	2.240	2.221	19
(52) Emmagatzament i activitats afins al transport	145	5.470	5.344	125	5.325	5.202	123
(53) Activitats postals i de correus	13	1.258	1.181	77	1.245	1.169	76
(I) HOSTALERIA	5.536	87.646	75.245	12.401	82.110	69.900	12.211
(55) Serveis d'allotjament	2.725	41.212	40.000	1.212	38.487	37.352	1.135
(56) Serveis de menjars i begudes	2.811	46.435	35.245	11.189	43.623	32.548	11.076
J (58-63) INFORMACIÓ I COMUNICACIONS	512	7.006	5.447	1.559	6.494	5.042	1.452
(58) Edició	11	903	673	230	893	665	227
(59) Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	59	778	562	215	719	523	196
(60) Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	20	382	354	28	362	336	27
(61) Telecomunicacions	30	1.558	1.312	247	1.529	1.285	244
(62) Serveis de tecnologies de la informació	275	2.337	1.747	590	2.062	1.535	527
(63) Serveis d'informació	118	1.048	799	249	930	699	231
(K) ACTIVITATS FINANCERES I D'ASSEGURANCES	-59	7.245	6.004	1.241	7.304	6.102	1.202
(64) Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	-98	4.847	4.795	52	4.945	4.897	48
(65) Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	-1	542	489	52	542	490	53
(66) Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	40	1.857	720	1.136	1.817	715	1.102
(L) ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES	471	3.964	2.568	1.396	3.493	2.271	1.222
(M) ACTIVITATS PROFESSIONALS, CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES	1.032	17.285	10.837	6.448	16.253	10.238	6.016
(69) Activitats jurídiques i de comptabilitat	134	7.135	5.122	2.013	7.001	5.030	1.972
(70) Activitats de les seues centrals, activitats de consultoria de gestió empresarial	240	1.846	1.296	550	1.606	1.119	487
(71) Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	223	2.853	1.509	1.344	2.630	1.392	1.238
(72) Recerca i desenvolupament	11	578	311	267	567	322	245
(73) Publicitat i estudis de mercat	90	1.536	882	654	1.447	804	642
(74) Altres activitats professionals, científiques i tècniques	297	2.698	1.382	1.316	2.402	1.257	1.145
(75) Activitats veterinàries	38	638	336	302	600	313	287

	Var. abs.	2015			2014		
	Total règims 2015/14	Total 2015	General	Autònom	Total 2014	General	Autònom
(N) ACTIVITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS AUXILIARS	1.645	32.349	27.617	4.733	30.704	26.145	4.559
(77) Activitats de lloguer	133	5.817	4.408	1.410	5.684	4.300	1.385
(78) Activitats relacionades amb l'ocupació	-2	897	848	50	900	849	50
(79) Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	208	5.316	4.860	456	5.108	4.671	438
(80) Activitats de seguretat e investigació	171	2.710	2.664	46	2.539	2.494	45
(81) Serveis a edificis i activitats de jardineria	748	12.893	10.966	1.927	12.146	10.313	1.833
(82) Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	389	4.716	3.872	844	4.327	3.519	808
(O) ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, DEFENSA I SEGURETAT SOCIAL OBLIGATÒRIA	141	18.998	18.974	24	18.857	18.832	25
P(85) EDUCACIÓ	1.097	18.516	16.634	1.882	17.419	15.623	1.796
Q (86-88) ACTIVITATS SANITÀRIES I DE SERVEIS SOCIALS	1.343	33.437	31.160	2.277	32.094	29.967	2.128
(86) Activitats sanitàries	948	26.371	24.198	2.173	25.423	23.397	2.026
(87) Assistència de serveis socials amb allotjament	25	2.936	2.917	20	2.911	2.892	20
(88) Activitats de serveis socials sense allotjament	369	4.130	4.045	85	3.761	3.679	82
(R) ACTIVITATS ARTÍSTIQUES, RECREATIVES I D'ENTRETENIMENT	472	9.822	7.898	1.924	9.350	7.549	1.802
(90) Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	173	1.957	1.086	871	1.784	970	814
(91) Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	-17	372	303	68	388	319	69
(92) Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	28	1.064	937	127	1.036	914	122
(93) Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	288	6.429	5.571	858	6.142	5.346	796
(S) ALTRES SERVEIS	498	13.760	7.750	6.010	13.263	7.425	5.837
(94) Activitats associatives	-17	2.950	2.686	264	2.967	2.713	254
(95) Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	-68	2.445	686	1.758	2.513	661	1.851
(96) Altres activitats de serveis personals	583	8.366	4.378	3.988	7.783	4.051	3.732
(T) ACTIVITATS DE LES LLARS QUE DONEN OCUPACIÓ A PERSONAL DOMÈSTIC; ACTIVITATS DE LES LLARS QUE PRODUeixEN BÉNS I SERVEIS PER A ÚS PROPI	29	1.011	992	19	981	963	18
(97) Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	29	1.011	992	19	981	963	18
(U) ORGANISMES EXTRATERRITORIALS	-4	47	35	11	50	39	11
No consta	-33	111	111	0	144	144	0

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS explotades per l'Ibestat

Per aprofundir en l'estudi del mercat de treball de les Illes, les dades del SOIB ens permeten veure quines són les ocupacions amb més contractació desagregades per sexe. Segons aquestes dades, és més que evident la vinculació del treball amb el sector dels serveis,

independentment del sexe, tot i que és més accentuat en el cas de les dones. Les vint ocupacions amb més contractes entre les dones corresponen exclusivament als serveis (vegeu el quadre 24). En canvi, entre els homes la diversificació és més gran, ja que hi ha ocupaci-

ons a cada un dels sectors.

El 2015 les vint ocupacions més contractades entre les dones sumen el 77,7% del total de la nova contractació, i suposen un 14,8% més de contractes respecte de les vint ocupacions del 2014. D'entre aquestes vint, en destaquen tres perquè tenen més volum de contractes: les cambreres (representen el 18,4% de tota la contractació signada per dones el 2015), el personal de neteja (el 17,0%) i les venedores de botigues i magatzems (l'11,3%). La suma d'aquestes tres ocupacions representa el 46,8% del conjunt de contractació femenina. Pel que fa al nivell educatiu requerit, dues

d'aquestes ocupacions corresponen a feines de mitjana qualificació i una (personal de neteja) a feines no qualificades. D'entre les vint, només n'hi ha quatre que corresponguin a una alta qualificació (grups 1 a 3 de la CNO-11).

En el cas dels homes, les vint ocupacions més contractades sumen el 64,7% del total de la contractació del 2015, i respecte de l'any anterior l'evolució també és positiva (16,1%). Les tres ocupacions amb més contractes sumen el 29,4% de la contractació del 2015 i són: cambrers assalariats (16,2%), paletes (7,9%) i peons de la construcció d'edificis (5,3%).

Quadre 24. Les vint ocupacions amb més contractació per sexe a les Balears (2015)

Codi	Dones	Absoluts	%	Acumulat	Var. 15/14
5120	Cambrers assalariats	37.969	18,4	18,4	12,8%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	35.050	17,0	35,4	17,4%
5220	Venedors de botigues i magatzems	23.310	11,3	46,8	11,1%
4421	Empleats d'agències de viatges	7.835	3,8	50,6	24,6%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic ncaa	7.201	3,5	54,1	14,3%
9310	Ajudants de cuina	7.080	3,4	57,5	16,9%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	5.763	2,8	60,3	27,3%
9100	Empleats domèstics	4.813	2,3	62,6	-4,3%
5110	Cuiners assalariats	4.476	2,2	64,8	15,2%
2933	Coreògrafs i ballarins	4.102	2,0	66,8	29,9%
4309	Empleats administratius sense tasques d'atenció al públic ncaa	3.461	1,7	68,5	18,2%
5611	Auxiliars d'infermeria hospitalària	3.237	1,6	70,0	17,6%
4422	Recepcionistes d'hotels	2.433	1,2	71,2	7,4%
2932	Compositors, músics i cantants	2.385	1,2	72,4	5,7%
9229	Altres tipus de personal de neteja ncaa	2.229	1,1	73,5	29,9%
5824	Hostesses de terra	1.788	0,9	74,3	32,4%
5721	Mainaders a llars d'infants o escoles bressol	1.756	0,9	75,2	14,3%
5500	Caixers i taquillers (excepte de banca)	1.749	0,8	76,0	17,0%
5492	Promotors de venda	1.740	0,8	76,9	8,3%
3715	Animadors comunitaris	1.645	0,8	77,7	2,7%
	Total 20 ocupacions	160.022	77,7	77,7	
	Total contractació dones	206.024	100,0	100,0	

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 24. Les vint ocupacions amb més contractació per sexe a les Balears (2015)

Codi	Homes	Absoluts	%	Acumulat	Var. 15/14
5120	Cambrers assalariats	39.113	16,2	16,2	13,4%
7121	Paletes	19.126	7,9	24,1	25,5%
9602	Peons de la construcció d'edificis	12.886	5,3	29,4	25,7%
9310	Ajudants de cuina	11.245	4,6	34,1	16,1%
5110	Cuiners assalariats	10.147	4,2	38,3	14,3%
5220	Venedors de botigues i magatzems	7.664	3,2	41,4	9,9%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	7.321	3,0	44,4	20,3%
2932	Compositors, músics i cantants	6.518	2,7	47,1	9,6%
5942	Auxiliars de vigilant de seguretat i similars no habilitats per a portar armes	4.842	2,0	49,1	23,3%
9700	Peons de les indústries manufactureres	4.685	1,9	51,1	-0,2%
9811	Peons del transport de mercaderies i descarregadors	4.609	1,9	53,0	15,1%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	4.494	1,9	54,8	5,1%
4421	Empleats d'agències de viatges	4.250	1,8	56,6	16,4%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	3.790	1,6	58,2	22,5%
8432	Conductors assalariats de camions	2.974	1,2	59,4	18,4%
9512	Peons agrícoles d'hortes, hivernables, planters i jardins	2.777	1,1	60,5	11,0%
5992	Vigilants de piscines i platges, socorristes	2.662	1,1	61,6	14,9%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic ncaa	2.494	1,0	62,7	19,6%
7191	Treballadors de manteniment d'edificis	2.456	1,0	63,7	16,2%
9432	Mossos d'equipatge i similars	2.351	1,0	64,7	23,8%
	Total 20 ocupacions	156.404	64,7	64,7	
	Total contractació homes	241.863	100,0	100,0	

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.2.4 Perfil dels ocupats per règim, sexe, edat i nacionalitat

El règim general concentra el 76,3 % dels treballadors de les Balears. El perfil majoritari dels afiliats és el d'un home (52,9 %), de 25 a 54 anys (79,3 %) i de nacionalitat espanyola (83,3 %). Ara bé, en els darrers anys, les dones, els majors de 55 anys i els estrangers comunitaris han augmentat considerablement.

La major part dels afiliats de les Illes estan inclosos en el règim general. El 2015 recull 330.097 treballadors, un 76,3%. El segon grup majoritari és el d'autònoms, amb 85.932 treballadors (19,9%). A continuació hi ha els altres tres règims especials, però que proporcionalment són poc significatius: el de

la llar (2,7%), l'agrari (0,6%) i, finalment, el de la mar (0,5%). S'ha de dir que aquesta és la distribució habitual de l'afiliació per règim de cotització de les Illes Balears.

Tots els règims, amb l'excepció del de la llar (-2,4%), augmenten els afiliats respecte d'un any ençà. Destaquen especialment el règim de la mar (6,3%) i el general (6,2%), seguits pel dels treballadors autònoms (3,2%) i per l'agrari (0,4%). En comparació dels resultats de l'any 2008, l'afiliació cau en el règim general (-5,7%) i el d'autònoms (-2,7%), mentre que puja a la resta. A més llarg termini, en relació amb l'any 2000, l'afiliació cau sobretot

en el règim agrari (-58,7%), fet que s'explica per la integració d'una part dels treballadors d'aquest règim en el d'autònoms a partir de l'1 de gener de 2008.¹⁰ Tant el règim general

(16,5%) com el d'autònoms (15,8%) augmenten el nombre de treballadors, i també el de la llar, que experimenta l'increment més accentuat (202,8%).¹¹

Quadre 25. Evolució de l'afiliació per règims de cotització a les Balears (2006-2015)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
R. general	341.957	356.010	350.189	324.183	315.622	309.998	301.062	300.674	310.777	330.097
R. autònoms	81.271	84.305	88.333	83.995	81.590	80.536	79.638	80.567	83.243	85.932
R. esp. agrari	4.625	4.444	2.350	2.649	2.750	2.833	2.707	2.508	2.482	2.492
R. esp. del mar	2.134	2.102	2.061	2.070	1.972	1.912	1.915	1.956	2.048	2.177
R. esp. de la llar	11.292	8.834	9.311	9.741	9.683	9.834	10.462	12.156	12.084	11.790
Total	441.279	455.694	452.244	422.638	411.617	405.113	395.784	397.861	410.635	432.487

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Pel que fa a les característiques sociodemogràfiques dels afiliats de les Illes Balears, corresponen majoritàriament a un home espanyol de mitjana edat. Quant al sexe, el 2015 el 53,3% dels treballadors són homes i el 46,7% restant dones. En el darrer any, tant els uns com les altres s'han incrementat (13.120 homes més i 8.731 dones més). Respecte de l'any 2006, un any abans de començar la recessió, l'afiliació femenina ha guanyat 12.923 persones, mentre que la masculina n'ha perdut 21.713. Probablement aquest fet és degut a la forta vinculació dels homes al sector de la construcció, que ha estat un dels més afectats per la crisi econòmica que començà el 2007. Així mateix, i de forma paral·lela, en aquest període ha disminuït el pes dels homes afiliats, que ha passat de representar el 57,1% de l'afiliació el 2006 al 53,3% el 2015. És a dir, els homes han perdut 3,9 p. p. del seu pes, que evidentment han guanyat les dones en aquests quinze anys.

Per grans grups d'edat, el de 25 a 54 anys és el que concentra més afiliats (78,7%), seguit

pel de més de 55 anys (15,1%) i pel grup de menors de 25 anys (6,2%). En relació amb el 2014, tots els grups incrementen els afiliats, especialment els més joves, que augmenten un 9,8%. Els segueixen els de més de 55 anys (7,1%) i els de 25 a 54 anys (4,6%). En comparació de les dades de 2006, s'observa una forta caiguda del grup menor de 25 anys (-44,7%), que és el grup d'edat que pateix més durament els efectes de la recessió econòmica i perd gairebé la meitat dels efectius. El grup de 25 a 54 anys pràcticament es manté en les xifres de fa deu anys (-0,6%), mentre que el grup de més de 55 anys experimenta un fort increment (29,6%). Una explicació pot ser, també, com una resposta a la situació de crisi econòmica, que provoca que gent de més edat s'ha de mantenir més temps en el mercat laboral o s'hi ha de tornar a incorporar per compensar la disminució d'ingressos familiars a conseqüència de l'augment de l'atur, a part dels efectes de l'envelliment de part de la població ocupada que s'ha mantingut dins el mercat de treball amb una proporció més alta que els grups més joves.

¹⁰ La Llei 18/2007, de 4 de juliol, estableix amb efectes de l'1 de gener de 2008 la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari en el règim especial de treballadors autònoms. La Llei 28/2011, de 22 de setembre, també estableix amb efectes de l'1 de gener de 2012 la integració dels treballadors per compte d'altri del règim especial agrari en el règim general.

¹¹ La Llei 27/2011, d'1 d'agost, estableix amb efectes de l'1 de gener de 2012 la integració dels treballadors del règim especial de treballadors de la llar en el règim general.

Quadre 26. Evolució de la població d'alta a la Seguretat Social per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2006-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	No UE
2006	441.279	252.186	189.091	48.425	342.496	50.264	367.554	26.195	47.531
2007	455.694	259.214	196.476	48.176	354.188	53.251	374.978	34.673	46.043
2008	452.244	253.369	198.872	43.615	353.400	55.196	369.165	36.405	46.674
2009	422.638	232.024	190.614	33.834	333.754	55.050	348.605	33.467	40.567
2010	411.617	223.827	187.789	29.586	326.443	55.589	340.519	32.905	38.193
2011	405.113	217.903	187.209	26.985	322.107	56.021	335.667	32.794	36.652
2012	395.784	210.632	185.150	24.218	314.848	56.719	328.186	33.318	34.280
2013	397.861	210.350	187.510	23.223	316.505	58.131	330.013	34.664	33.184
2014	410.635	217.352	193.282	24.383	325.448	60.802	342.214	36.554	31.866
2015	432.487	230.473	202.014	26.783	340.576	65.125	359.339	39.398	33.749

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quant a la nacionalitat, el 2015 el 83,1% dels afiliats són espanyols i el 16,9% estrangers. D'aquests, el 9,1% són ciutadans de la UE i el 7,8% extracomunitaris. En el darrer any, tots els grups han incrementat els afiliats: els espanyols en 17.125 afiliats més (un 5,0%), els comunitaris en 2.844 (7,8%) i els extracomunitaris en 1.883 (5,9%). En termes d'evolució, si es comparen les dades de 2015 amb les de 2006 es fa palès el canvi que ha experimentat la distribució dels estrangers. El 2006 els no comunitaris superaven clarament els ciutadans de la UE (10,8% per 5,9%). Amb el pas dels anys aquesta situació canvia, i des del 2013 els comunitaris superen els de fora de la UE. De fet, en aquests nou anys, el nombre d'afiliats de la Unió Europea ha augmentat un 50,4%, mentre que els extracomunitaris han disminuït un 29,0%. Per tant, probablement com a reacció a la crisi econòmica s'ha passat d'una situació en què el nombre de no comunitaris pràcticament duplicava el de comuni-

taris a la inversa, és a dir, a una majoria d'afiliats procedents de la Unió Europea.

Com a conclusió es pot dir que en els anys analitzats (2006-2015) s'observa un fort augment de l'afiliació femenina, dels treballadors de més de 55 anys i, especialment, dels ciutadans de la Unió Europea. L'augment del nombre d'afiliades es pot explicar per la progressiva incorporació de la dona al mercat de treball, però també perquè els anys de crisi econòmica afectaren amb més duresa el col·lectiu masculí. L'increment dels majors de 55 anys en part és conseqüència de l'envelliment natural de la població, que fa que vagin abandonant el grup de mitjana edat i passin al de més edat. Respecte dels estrangers, s'observa una forta disminució dels extracomunitaris durant els anys de la crisi, probablement perquè estaven molt vinculats al sector de la construcció; sector que ha patit de manera més accentuada els efectes de la recessió.

3.2.5 Perfil dels ocupats per nivell d'estudis

La relació existent entre educació i ocupació és directa: a més educació, més ocupació. Així, la taxa d'ocupació dels treballadors amb estudis d'educació primària és del 20,0 %, mentre que la dels ocupats amb estudis superiors és del 76,0 %.

El nivell d'educació/formació dels treballadors és un factor clau en la seva ocupabilitat, atès que hi ha una relació directa entre la taxa d'ocupació i el nivell d'estudis assolit. A les Illes Balears, com s'observa en el quadre 27, el percentatge d'ocupats que han acabat l'educació primària és del 6,7%, els qui tenen la primera etapa de l'ESO són el 33,1%, seguits pels de la segona etapa de l'ESO (28,5%) i pels que han finalitzat l'educació superior (31,7%). En comparació de les dades d'Espanya, els ocupats que han finalitzat l'ESO a les

Illes superen la mitjana nacional (el 27,4% a la primera etapa i el 23,8% a la segona). En canvi, el pes dels ocupats amb titulació superior és inferior a la mitjana espanyola (41,9%). De fet, el pes dels ocupats amb educació universitària a les Illes és el més baix de totes les comunitats autònomes, 10,2 p. p. per sota de la mitjana d'Espanya i 23,2 per sota de l'autonomia amb la taxa més alta (el País Basc amb 54,9%). Aquestes dades posen de manifest el gran pes dels ocupats en llocs de feina de mitjana i baixa qualificació a les Illes, en part perquè el mercat de treball ofereix un elevat nombre de llocs de treball amb aquestes característiques, fet que incentiva els joves a deixar de banda la seva formació i a incorporar-se al mercat laboral.

Quadre 27. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2015)

	Fins a educació primària	ESO (1a etapa)	ESO (2a etapa)	Educació superior i doctorat
Andalusia	10,3	31,3	22,6	35,8
Aragó	7,6	25,5	26,1	40,8
Astúries	6,1	21,4	24,9	47,5
Illes Balears	6,7	33,1	28,5	31,7
Canàries	12,7	28,1	26,8	32,4
Cantàbria	3,6	25,9	25,8	44,7
Castella i Lleó	6,4	29,7	23,6	40,3
Castella-la Manxa	7,6	34,1	24,4	33,9
Catalunya	7,4	26,0	22,6	44,0
Com. Valenciana	5,1	31,7	25,1	38,0
Extremadura	7,3	39,2	18,6	34,9
Galícia	5,7	31,5	21,6	41,3
Madrid	4,2	18,6	25,1	52,1
Múrcia	10,6	31,1	23,5	34,8
Navarra	4,0	24,2	22,9	48,9
País Basc	3,0	20,3	21,8	54,9
La Rioja	5,8	26,5	23,9	43,8
Total Espanya	6,9	27,4	23,8	41,9

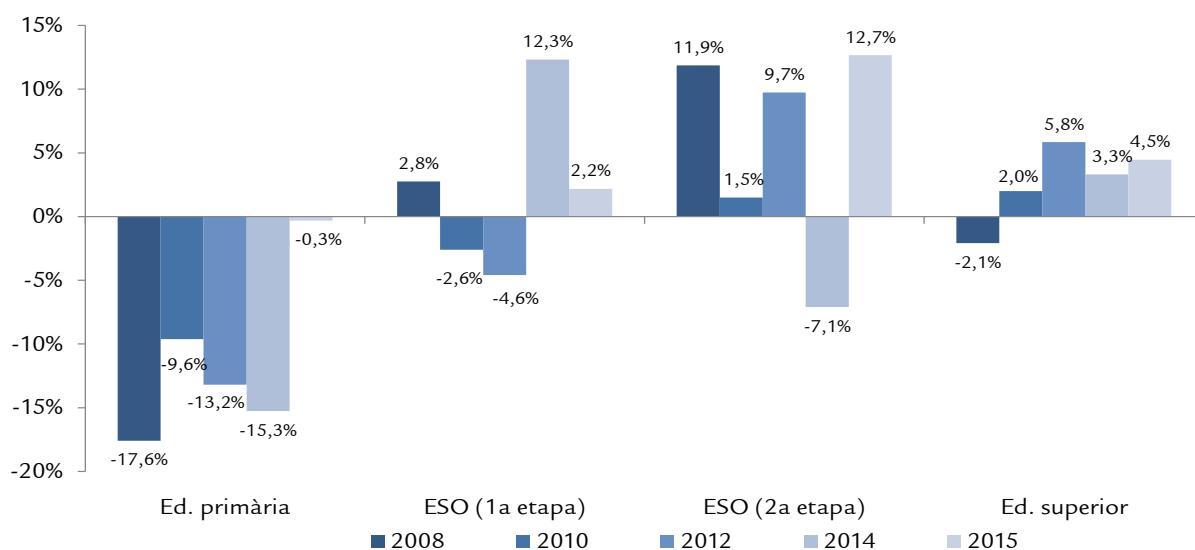
Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Si s'analitza la variació interanual de la població ocupada per a cada un dels nivells educatius mostrats, s'observa una tendència a l'alça del nivell educatiu dels treballadors. Per exemple, en el gràfic 29, pel que fa als treballadors amb nivell de primària, es veu com presenten reduccions interanuals en tots els anys analitzats, la del 2015 és la més discreta (-0,3%). La resta de nivells educatius el 2015 augmenten, especialment els ocupats que han completat la segona etapa de l'ESO (12,7%), seguits dels titulats universitaris (4,5%) i, per acabar, pels que tenen la primera etapa de l'ESO.

Si es comparen les dades del 2015 amb les de l'any 2007, s'observa un gran descens, especi-

alment, dels ocupats amb estudis de primària (-58,1%) i també dels que tenen primera etapa de secundària (-6,1%). En canvi, augmenten els treballadors amb la segona etapa d'ESO (10,9%), i sobretot els d'educació superior, que pugen un 37,2%. Aquestes dades mostren, doncs, que en els darrers nou anys la formació dels treballadors de les Illes Balears ha augmentat. Això pot ser conseqüència, d'una banda, del fet que baixen els ocupats que tenen nivells educatius inferiors i augmenten els de nivells educatius superiors. O, de l'altra, pot ser degut al fet que els qui tenen un nivell educatiu més alt són els que mantenen un percentatge d'ocupació més alt.

Gràfic 29. Variació interanual de la població ocupada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2008-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Tot i la millora de les dades dels darrers anys (vegeu el quadre 28), com ja s'ha comentat, les diferències amb la mitjana nacional encara són destacables. En primer lloc, la suma del pes de la població ocupada amb estudis de

primària i primera etapa de secundària és a les Illes del 39,8%, mentre que a Espanya és del 34,3%. En segon lloc, pel que fa a la segona etapa de l'ESO i els estudis superiors, a les Illes sumen el 60,2% dels treballadors i a

Espanya el 65,7%. Com mostren aquests resultats, el pes dels treballadors menys qualificats és superior a les Illes, fet que evidencia la situació més desfavorable de les Illes en relació amb Espanya en tots els aspectes referents a l'educació.

Per sexes, novament s'evidencia que les do-

nes tenen més consideració envers l'educació. Elles superen els homes en el nombre d'ocupats amb segona etapa de secundària i amb educació superior. Aquest és un fet que també es dona en l'àmbit nacional. Per exemple, la suma d'aquests dos nivells educatius a les Illes és del 66,9% per a les dones i del 54,4% per als homes; és a dir, una diferència de 12,5 p. p.

Quadre 28. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2012-2015)

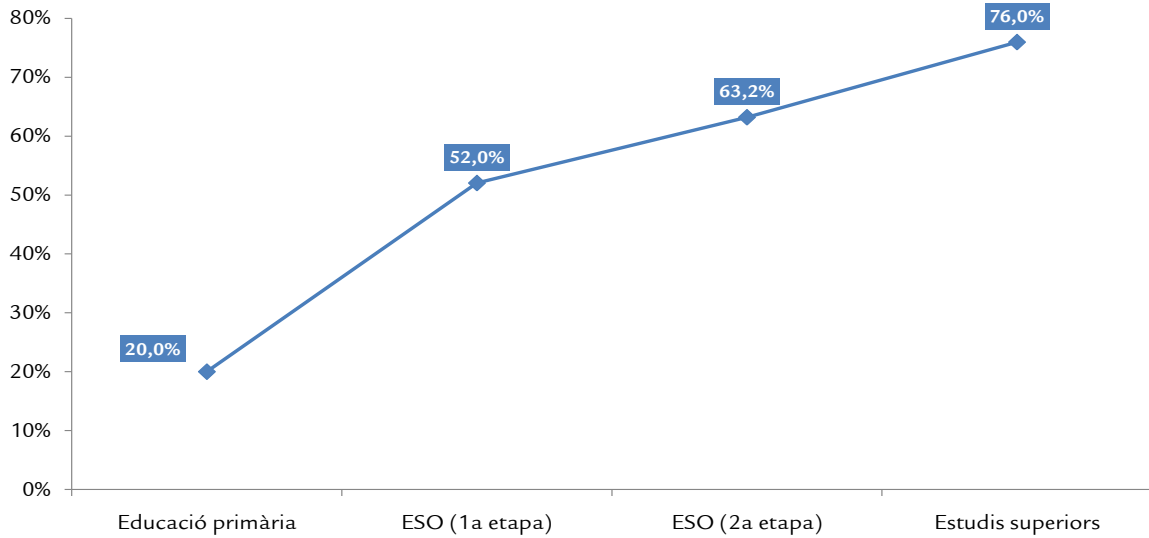
	Educació primària				ESO (1a etapa)				ESO (2a etapa)				Educació superior i doctorat			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Total																
Espanya	10,0	9,1	7,5	6,9	26,5	26,5	27,1	27,4	23,7	23,2	23,4	23,8	39,8	41,2	42,0	41,9
Illes Balears	9,0	8,5	7,1	6,7	31,6	30,9	34,2	33,1	30,7	29,2	26,7	28,5	28,7	31,5	32,0	31,7
Homes																
Espanya	10,8	9,8	8,1	7,7	29,5	29,8	30,3	31,0	23,3	22,7	23,4	24,0	36,4	37,7	38,2	37,3
Illes Balears	9,4	5,9	7,3	7,3	32,8	33,8	39,6	38,3	31,1	28,8	25,4	27,4	26,7	28,6	27,7	27,0
Dones																
Espanya	8,9	8,1	6,8	6,0	22,8	22,7	23,2	23,1	24,2	23,7	23,5	23,6	44,0	45,4	46,5	47,3
Illes Balears	8,4	8,0	6,9	6,0	30,1	27,4	28,0	27,1	30,4	29,7	28,2	29,8	31,2	34,9	36,9	37,1

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Igual que a la resta de països de la UE, les dades a les Illes Balears mostren la relació directa entre educació i ocupació, de manera que així com augmenta el nivell educatiu del treballador també s'incrementa la taxa d'ocupació. Segons les dades del 2015 (vegeu el gràfic 30),

les persones que han finalitzat l'educació primària assoleixen una taxa del 20,0%, resultat que es va incrementant fins a arribar a una taxa del 76,0% per als treballadors amb nivells educatius superiors.

Gràfic 30. Taxa d'ocupació del conjunt d'ocupats segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Per aprofundir en aquesta relació, el quadre 29 presenta les dades des de l'any 2006. A primera vista, s'observa com les taxes d'ocupació han davallat a tots els nivells educatius tant a les Illes com a Espanya. Això és conseqüència de la caiguda de l'ocupació experimentada durant els anys de recessió. Ara bé, també és evident que es manté la relació directa entre el

nivell educatiu i la taxa d'ocupació. De fet, la diferència entre la taxa dels treballadors amb nivell de primària i la dels que han finalitzat els estudis superiors és de 56 p. p. a les Illes. Un altre punt a destacar és que les Balears presenten una taxa d'ocupació més alta que la d'Espanya a tots els nivells educatius.

Quadre 29. Evolució de la taxa d'ocupació del total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2006-2015)

Nivell educatiu	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Illes Balears										
Educació primària	31,5%	32,4%	28,3%	25,9%	24,0%	22,9%	20,7%	19,4%	17,9%	20,0%
ESO (1a etapa)	66,5%	66,4%	65,1%	58,8%	57,3%	53,7%	51,7%	51,3%	51,7%	52,0%
ESO (2a etapa)	72,6%	70,6%	70,1%	62,6%	61,1%	58,6%	62,5%	62,2%	62,1%	63,2%
Estudis superiors	82,4%	80,8%	76,9%	76,6%	75,7%	70,8%	70,6%	72,4%	73,1%	76,0%
Espanya										
Educació primària	25,8%	25,7%	24,5%	21,4%	20,1%	18,3%	16,1%	14,9%	13,8%	13,8%
ESO (1a etapa)	60,2%	61,1%	58,9%	52,4%	50,9%	49,9%	46,2%	44,5%	43,2%	44,5%
ESO (2a etapa)	64,4%	65,1%	64,3%	59,7%	57,6%	55,7%	53,5%	51,4%	52,3%	53,7%
Estudis superiors	77,6%	78,4%	77,5%	74,7%	73,1%	71,9%	70,4%	68,9%	69,5%	70,6%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Les dades de l'EPA ens permeten conèixer la distribució de la població ocupada per grans grups d'ocupació (CNO a 1 dígit) i per sexe, tant a les Balears com a Espanya (vegeu el quadre 30). En general, a les ocupacions relacionades amb l'agricultura, la indústria i la construcció els homes tenen més pes, mentre que a les dels serveis hi ha més presència femenina. La suma dels quatre grups amb més presència femenina a les Balears és del 85,5%. Aquests grups són el grup 5 (treballadors dels serveis, 32,8%), el grup 4 (empleats comptables i administratius, 19,2%), el grup 9 (ocupacions elementals, 18,4%) i el grup 2 (tècnics i professionals científics i intel·lectuals, 15,1%). En el cas dels homes, les tres ocupacions amb més proporció d'ocupats representen el 56,2% i són el grup 7 (artesans i treballadors qualificats de les indústries, 23,6%), el grup 5 (treballadors dels serveis, 22,0%) i el grup 2 (tècnics i professionals científics i intel·lectuals, 10,6%). Amb aquestes dades s'evidencia que la presència masculina en activitats de la indústria i la construcció fan que mostrin més diversificació que les dones.

Respecte del nivell educatiu, es pot dir que les ocupacions dels grups 1 a 3 requereixen un nivell educatiu alt, les dels grups 4 a 8 un nivell mitjà i les del grup nou corresponen a feines de baixa qualificació. Així, entre les dones, les ocupacions dels grups 1 a 3 sumen el 26,0%, i entre els homes el percentatge és molt similar, 26,9%. Ara bé, en les ocupacions de direcció (grup 1), el pes dels homes supera el de les dones, mentre que les dones presenten més pes en el grup 2, de tècnics i professionals científics i intel·lectuals. Pel que fa a les ocupacions de mitjana qualificació, les dones

presenten un pes inferior (55,6%) al dels homes (65,0%). La gran diferència entre dones i homes és principalment en les ocupacions elementals (grup 9), que per a elles suposen el 18,4% de les ocupacions i per a ells el 7,6%.

Pel que fa a les ocupacions dels grups 1 a 3, s'ha de dir que els resultats de les Illes són inferiors als del conjunt d'Espanya. En aquest darrer cas, entre les dones suma un 33,3% i entre els homes un 31,6%. Tant a les Illes com a Espanya destaca el pes de les dones en les ocupacions del grup 2, que supera el dels homes, situació que es repeteix en tots els anys analitzats. El menor pes de les Illes en ocupacions d'alta qualificació, respon probablement a l'especialització en els serveis i la construcció, sectors que ofereixen un gran nombre de llocs de feina de mitjana o baixa qualificació i que, per tant, no necessiten tanta força de treball qualificada. Això també es pot observar amb la diferència de les ocupacions dels grups 4 a 8, que són superiors a les Illes, que mostra que les Illes es vinculen més amb ocupacions de menor qualificació.

L'anàlisi de l'evolució del grups d'ocupacions entre l'any 2012 i el 2015 mostra la destrucció d'ocupació en el grup 1, que ha perdut 1,7 p. p., en el grup 7 (-3,4 p. p.), en el grup 8 (-0,2 p. p.) i en el grup 9 (-2,3 p. p.). Malgrat això, el grup que en conjunt presenta una millor evolució és el de les ocupacions més qualificades (grups 1 a 3), especialment el grup 2, que augmenta el pes en 2,8 p. p. en aquest període. A Espanya la situació és similar, tot i que tant els increments com els descensos són més discrets.

Quadre 30. Distribució percentual de la població ocupada per ocupació i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2012-2015)

Ocupació	Homes				Dones			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Illes Balears								
1 Directors i gerents	7,7	8,4	6,5	6,6	4,5	4,3	3,8	3,9
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	9,4	9,1	8,8	10,6	13,5	16,1	15,6	15,1
3 Tècnics i professionals de suport	9,2	12,5	11,7	9,7	7,5	8,0	8,1	6,9
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	9,4	7,2	6,3	7,0	15,9	14,7	17,2	19,2
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	18,3	21,9	20,6	22,0	33,7	33,9	31,4	32,8
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	2,7	3,2	4,1	4,0	0,4	0,4	0,6	0,5
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	26,6	22,6	25,2	23,6	2,1	1,4	1,1	1,6
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	9,0	7,9	9,7	8,4	1,2	1,0	1,7	1,5
9 Ocupacions elementals	7,3	6,7	6,7	7,6	21,0	20,2	20,5	18,4
0 Ocupacions militars	0,2	0,5	0,5	0,5	0,2	-	-	-
Espanya								
1 Directors i gerents	6,3	6,0	5,7	5,4	3,3	3,2	3,0	3,0
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	14,0	14,5	14,5	14,0	20,6	21,4	21,1	21,5
3 Tècnics i professionals de suport	11,9	11,9	12,0	12,1	8,6	8,7	8,9	8,7
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	6,5	6,4	6,3	6,4	14,8	14,2	14,7	14,9
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	16,6	17,2	17,7	17,6	29,7	29,8	29,8	29,7
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	3,7	3,9	3,8	3,6	1,3	1,1	1,0	1,0
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	19,3	18,6	18,4	18,8	1,9	1,8	1,9	1,9
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	12,1	11,8	11,8	11,9	2,2	2,1	2,0	2,0
9 Ocupacions elementals	8,6	8,9	8,8	9,2	17,5	17,5	17,3	17,0
0 Ocupacions militars	0,9	0,9	0,9	0,8	0,1	0,1	0,2	0,1

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Un altre tema a destacar respecte de la vinculació entre l'educació i l'ocupació és el desajust en l'ocupació. Aquest indicador mostra si els ocupats amb estudis superiors fan una feina adequada a la seva formació o si, per contra, les funcions que duen a terme estan per sota de la seva qualificació. El desajust el determina el nombre d'ocupats amb estudis superiors que treballen en ocupacions de mitjana o baixa qualificació (grups 4 a 9 de la CNO-2011) sobre el total d'ocupats amb estudis superiors.

En el quadre 31 es pot observar com, en general, des de l'any 2007 fins al 2015 el desajust s'ha incrementat. Tenint en compte que aquest període inclou els anys de recessió, una

explicació pot ser que les persones han optat per fer un treball per sota de la seva formació abans d'estar a l'atur. Ara bé, la recuperació econòmica dels darrers anys sembla que no s'ha traslladat a aquest indicador, ja que en els dos darrers anys el desajust s'ha incrementat. El desajust a les Illes el 2015 és del 41,8%, 1,2 p.p. més que el 2014. Pel que fa a Espanya, tot i que l'evolució també és a l'alça, el resultat en tots els anys analitzats se situa per sota del balear. Així, el 2015 assoleix el 37,4%, 0,8 p.p. més que l'any anterior. Per comunitats autònomes, les Balears han passat de ser la sisena comunitat amb la taxa més baixa el 2007, a la setena amb la taxa més alta el 2015.

Aquestes dades evidencien el desequilibri que

hi ha a les Illes Balears entre oferta i demanda laboral, de manera que existeix un nombre limitat de llocs de feina d'alta qualificació que no poden assimilar tots els treballadors que tenen una formació elevada. Això, d'una banda, afecta directament el treballador a curt termini (desmotivació, baixa productivitat, etc.). Però també a llarg termini, ja que con-

diciona les possibilitats de trobar una feina adequada a la seva formació en el futur per la manca d'experiència, fet que també es veurà reflectit en la pensió de jubilació. De l'altra, tenir treballadors subocupats també redueix la productivitat de les empreses i, per tant, la de l'economia de les Illes.

Quadre 31. Desajust en l'ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes (2007-2015)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	33,2%	32,2%	31,2%	31,5%	36,0%	36,2%	35,6%	37,2%	38,7%
Aragó	33,5%	34,2%	32,5%	33,9%	38,2%	37,7%	37,6%	37,2%	39,5%
Astúries	39,3%	36,7%	35,5%	35,1%	39,9%	39,7%	38,9%	39,9%	43,7%
Illes Balears	35,8%	38,6%	37,6%	37,8%	40,7%	41,1%	35,9%	40,6%	41,8%
Canàries	40,4%	39,0%	37,0%	36,3%	39,2%	44,2%	46,9%	46,4%	45,1%
Cantàbria	41,8%	41,1%	40,0%	35,9%	42,2%	41,0%	41,8%	42,2%	47,1%
Castella i Lleó	39,1%	38,6%	37,9%	37,5%	39,9%	42,1%	41,1%	41,3%	42,7%
Castella-la Manxa	36,4%	35,5%	35,9%	32,1%	34,5%	37,7%	38,1%	37,0%	38,8%
Catalunya	36,3%	36,4%	35,5%	36,6%	37,2%	36,6%	37,3%	38,9%	38,5%
Com. Valenciana	37,9%	35,9%	34,0%	34,3%	39,5%	40,0%	38,7%	40,1%	39,6%
Extremadura	28,0%	30,9%	34,4%	32,3%	32,0%	34,4%	38,1%	39,6%	39,4%
Galícia	35,2%	34,0%	32,5%	32,1%	37,7%	38,3%	39,7%	38,5%	39,8%
Madrid	27,0%	23,8%	23,3%	22,8%	25,7%	23,9%	23,9%	25,0%	26,0%
Múrcia	36,3%	34,1%	34,6%	33,8%	33,9%	33,6%	38,1%	39,1%	40,1%
Navarra	40,2%	38,3%	35,4%	35,3%	39,5%	42,2%	41,8%	45,8%	43,1%
País Basc	37,7%	34,2%	35,7%	33,4%	39,6%	39,5%	39,7%	40,6%	41,7%
La Rioja	37,9%	35,9%	36,9%	37,5%	39,3%	42,3%	41,8%	40,1%	43,8%
Total nacional	34,5%	33,1%	32,4%	32,1%	35,4%	35,4%	35,6%	36,6%	37,4%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

En conclusió, les dades d'ocupació per nivell educatiu mostren un dèficit de titulats en educació superior a les Illes en relació amb la mitjana nacional, però al mateix temps sembla que el mercat de treball de Balears no pot ocupar tots aquests treballadors en feines adequades a la seva titulació, fet que es tradueix en un desajust molt elevat. De fet, el 2015 més de dos de cada cinc professionals amb formació universitària estan subocupats. Això es pot explicar pel model productiu de les Illes Balears, que està molt concentrat en els serveis i la construcció. Aquests sectors ofereixen un nombre reduït de llocs de treball

amb aquest perfil, cosa que no ajuda a reduir el desajust.

Per tant, si es vol incrementar la productivitat de les empreses de les Illes i potenciar el desenvolupament econòmic, no és suficient que s'incrementi el nombre de titulats universitaris, sinó que també cal augmentar els llocs de feina qualificats. Per això, és necessària una feina conjunta en l'àmbit educatiu i l'econòmic. En l'aspecte educatiu, realitzant les millores que calguin per aconseguir persones formades que s'adaptin de manera més eficient a les ofertes del mercat de treball. I, en

l'econòmic, s'hauria de diversificar l'estructura productiva de les illes amb l'objectiu de crear llocs de treball més qualificats als quals

puguin accedir tots els titulats superiors de les Balears.

3.2.6 Ocupats per tipus de contracte i de jornada

El 2015 s'incrementa el nombre d'afiliats amb contracte temporal (10,9%), igual que els indefinits que, per segon any consecutiu des del 2008, presenten resultats positius (4,5%). Al mateix temps, les persones que treballen a jornada completa augmenten més que les que ho fan a jornada parcial.

Segons les dades de la TGSS, que recull els registres dels treballadors d'alta per tipus de contracte, el 2015 hi ha 194.957 persones afiliades amb un contracte indefinit, que representen el 62,3% dels afiliats al règim general, i els treballadors amb un contracte temporal són 109.589 (el 35,0%). En termes interanuals, els temporals han guanyat més afiliació (10,9%) que els indefinits (4,5%) en el darrer any.

Respecte dels valors de l'any 2006, abans de l'inici de la recessió, s'observa que la contractació a temps complet és la que ha experimentat els descensos més importants, tant entre els indefinits (-12,7%) com entre els temporals (-30,8%). En canvi, els contractes a temps parcial s'han incrementat amb força, un +41,0% els indefinits i un +22,9% els temporals. Per tant, és evident que un dels efectes de la crisi ha estat l'augment de la contractació a temps parcial, que en la majoria dels casos no és una elecció del treballador. Un altre aspecte a destacar des del 2006 és el nombre de fixos discontinus, que en tot moment s'ha mantingut a l'alça. En aquests nou anys els

afiliats amb aquest tipus de contracte han augmentat en 15.828 persones, i això suposa un creixement relatiu del 54,8%. De manera que la recessió ha afavorit la contractació de fixos discontinus per sobre d'altres tipus de contracte.¹²

Per tipus de jornada, el 2015 el 63,1% dels afiliats tenen un contracte a temps complet i el 20,0% a temps parcial. En el darrer any, el nombre d'afiliats a jornada completa ha augmentat un 7,8% i a jornada parcial un 2,5%. Ara bé, si s'analitza més a llarg termini, respecte de les dades de 2006, és evident que amb la crisi econòmica s'ha produït una transformació del tipus de contractes. Des del 2006 els afiliats a temps complet han disminuït un 20,6%, mentre que l'afiliació a temps parcial s'ha incrementat un 30,5%.

Així, les dades mostren que, com a conseqüència de la crisi, els treballadors més afectats han estat els temporals, que són els qui més han perdut la feina (-19,9%), ja que són els més fàcils d'acomiar en un moment donat. En relació amb la jornada, els qui han patit la davallada d'afiliació són els treballadors a temps complet, perquè davant la situació d'inseguretat econòmica s'ha optat per reduir els treballadors a jornada completa i augmentar els treballadors amb jornades inferiors. Així, es pot dir que, tot i que en els dos darrers anys ha millorat l'ocupació, no ho ha fet la qualitat de l'ocupació.

¹² Per a més informació, vegeu el monogràfic de l'Observatori del Treball: "Temporalitat i estacionalitat en el mercat de treball de les Illes Balears". OTIB. Col·lecció d'Estudis Laborals, núm. 18.

Quadre 32. Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social per tipus de contracte i de jornada (2006-2015)

Tipus de contracte i jornada	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Indefinits jornada completa	139.632	149.919	152.703	145.449	138.351	131.031	123.629	118.628	117.913	121.923
Indefinits jornada parcial	20.102	22.535	23.678	24.302	24.592	24.921	25.111	26.476	27.339	28.344
Indefinits fixos discontinus	28.861	30.095	31.000	32.123	33.699	34.628	35.860	38.096	41.372	44.689
Temporals jornada completa	109.043	107.684	96.373	74.943	69.607	65.352	60.308	60.139	65.187	75.467
Temporals jornada parcial	27.759	25.579	25.353	25.342	26.870	28.933	30.549	32.616	33.605	34.123
No consta	7.203	6.977	7.519	8.324	7.662	8.125	7.685	6.802	7.713	8.238
Total	332.600	342.789	336.625	310.481	300.781	292.989	283.142	282.757	293.130	312.783

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

L'EPA recull el nombre de persones ocupades per tipus de jornada¹³. Amb aquesta font es pot definir el perfil de les contractades amb jornada parcial. Així, el total de persones amb jornada parcial a les Balears és de 71.900, segons les dades del 2015. D'aquestes, 52.900 són dones i representen el 73,6% del total de persones amb un contracte d'aquest tipus. Per tant, el pes de les dones amb contractes a jornada parcial és del 22,3%, xifra que supera amb escreix el 7,0% dels homes. Aquests resultats per sexes es repeteixen des del 2007 amb lleugeres variacions, i no hi ha hagut mo-

dificacions especials per causa de la crisi.

Les dades posen de manifest, independentment de la font, que són les dones les que signen majoritàriament els contractes a temps parcial amb la intenció de conciliar la vida laboral i la familiar o perquè no troben un lloc de feina a temps complet i, per tant, són elles les que han de patir les implicacions que això comporta a llarg termini, tant pel que fa a la seva carrera professional com a les possibles pensions, entre d'altres.

3.3 La població aturada

3.3.1 Evolució de la població aturada

L'any 2015 acaba amb 67.103 persones en situació d'atur, segons el SOIB. Aquesta xifra representa un descens d'un 11,0 % respecte de la d'ara fa un any. La disminució del nombre de persones desocupades es dona durant tots els mesos de l'any i a totes les Illes.

La situació de l'atur a les Illes Balears durant la sèrie estudiada (2005-2015) ha reflectit els cicles econòmics que han tingut lloc en aquests anys. Així, fins a l'any 2007 i coincidint amb el període expansiu, l'atur va caure

en termes interanuals. A partir del 2007 i fins al 2013, una vegada iniciada la recessió econòmica, comença a incrementar-se; especialment entre el 2008 i el 2010, amb augments d'entre l'11 % i el 51 %. En els darrers tres anys, seguint la millora econòmica, el nombre de desocupats ha baixat.

Quant a les dades registrades a les oficines del SOIB, el nombre de demandes d'ocupació (sol·licituds de feina que fa un treballador, aturat o no, a les oficines d'ocupació) ha ex-

¹³ Per a més informació, vegeu el monogràfic de l'Observatori del Treball: "Anàlisi de l'ocupació a temps parcial en un context de crisi a les Illes Balears". OTIB. Col·lecció d'Estudis Laborals, núm. 16.

perimentat la mateixa evolució descrita anteriorment. Així, les demandes assoleixen la xifra de 105.406 el 2015, que representen un 7,3% menys que ara fa un any. D'aquestes, dues terceres parts (65,2%) corresponen a persones no ocupades, els denominats DENO.¹⁴ Els demandants que ja tenen una ocupació (fixos discontinus i altres) representen el 31,0%. La resta (3,8%) són persones amb disponibilitat limitada o bé que demanen una ocupació específica.

Tot i que en termes interanuals els demandants han experimentat un descens del 7,3%, aquest descens no s'ha produït a tots els col·lectius. Així com el grup de disponibilitat limitada (-4,3%) i el de DENO (-10,8%) mantenen per tercer any consecutiu la reducció del nombre de demandants, el col·lectiu d'ocupats que està integrat pels fixos discontinus i altres tipus de demandants ocupats augmenta lleugerament les xifres (0,7% i 0,8%, respectivament).

Quadre 33. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2005-2015)

ANY	TOTAL	OCUPATS		Disp. limitada / Demanen ocup. espec.	DENOS		
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocup.	Atur registrat
2005	58.027	10.331	6.368	1.956	39.372	1.033	38.340
2006	57.372	11.865	7.070	1.677	36.760	626	36.134
2007	59.891	12.790	7.594	1.718	37.788	545	37.243
2008	75.240	14.898	8.220	2.282	49.840	729	49.111
2009	108.618	19.798	9.925	3.742	75.153	775	74.378
2010	120.573	21.771	10.687	4.507	83.608	727	82.882
2011	124.012	22.820	11.166	4.677	85.349	2.087	83.263
2012	128.908	24.390	10.146	4.751	89.621	2.077	87.544
2013	123.095	24.500	9.947	4.649	83.999	1.718	82.282
2014	113.663	24.073	8.384	4.134	77.073	1.668	75.405
2015	105.406	24.252	8.449	3.957	68.748	1.645	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per comunitat autònoma, el descens interanual de l'atur de les Illes Balears (-11,0%) és el segon més alt, després del de la Rioja (-11,8%), i supera la mitjana espanyola (-7,5%). El total de demandants també davalla respecte del 2014 a totes les autonomies entre un -3,2% i un -11,2%, i la reducció a les Illes és del -7,3%. Pel que fa a la distribució entre els diferents col·lectius, a les Balears destaca de manera habitual el gran pes del grup de demandants ocupats (31,0%) en relació amb el conjunt

d'Espanya (15,0%). Aquest grup inclou els fixos discontinus, que és un col·lectiu molt nombrós en el mercat de treball de les Illes per l'estacionalitat de l'economia balear —molt vinculada al turisme—, en què aquesta figura contractual és habitual. Quant al pes dels demandants aturats, el resultat de les Illes és el segon més baix (63,7%), només al darrere del País Basc (58,2%) i 12,0 p. p. per sota de la mitjana nacional.

¹⁴ Com a demandants no ocupats, segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, s'hi inclouen les categories d'aturats registrats i altres no ocupats (demandants d'una jornada inferior a vint hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són les persones demandants de feina que es considerarien aturades en l'EPA.

Quadre 34. Distribució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu i la comunitat autònoma (2015)

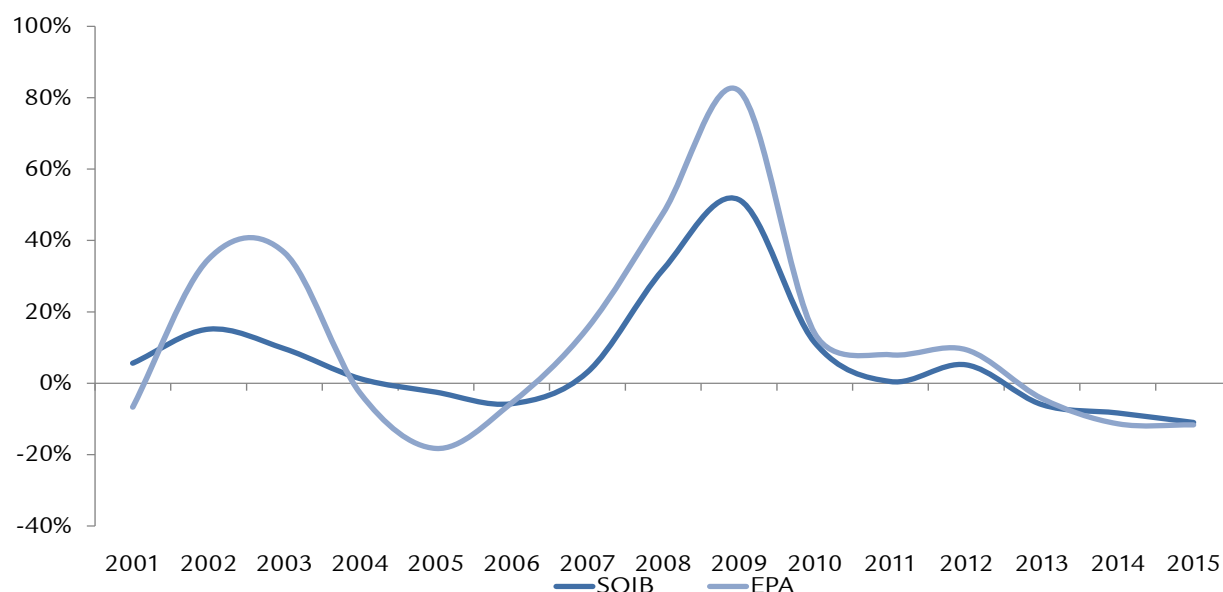
Comunitat autònoma	TOTAL	OCUPATS	Disp. limitada / Demanen ocup. espec.	DENOS		
				Total	Altres no ocup.	Atur registrat
Andalusia	100,0	15,6	2,6	81,7	10,0	71,7
Aragó	100,0	19,6	3,3	77,1	4,7	72,4
Astúries	100,0	12,0	3,9	84,1	8,3	75,8
Illes Balears	100,0	31,0	3,8	65,2	1,6	63,7
Illes Canàries	100,0	9,1	3,6	87,3	3,1	84,2
Cantàbria	100,0	13,2	6,7	80,1	3,1	77,0
Castella i Lleó	100,0	11,2	3,4	85,4	3,1	82,4
Castella-la Manxa	100,0	11,4	4,3	84,3	4,2	80,1
Catalunya	100,0	11,9	4,9	83,2	3,1	80,1
Com. Valenciana	100,0	14,7	3,9	81,4	3,4	78,0
Extremadura	100,0	18,5	3,7	77,8	11,9	65,9
Galícia	100,0	10,7	5,7	83,6	5,8	77,8
Madrid	100,0	12,0	3,3	84,7	3,7	81,0
Múrcia	100,0	19,0	3,6	77,4	2,0	75,4
Navarra	100,0	18,1	3,6	78,3	3,1	75,2
País Basc	100,0	33,0	4,8	62,3	4,0	58,2
La Rioja	100,0	14,2	2,7	83,1	4,3	78,8
Total nacional	100,0	15,0	3,8	81,3	5,6	75,7

Font: OTIB a partir de dades del Servei Públic Estatal d'Ocupació (SEPE)

Pel que fa a la població aturada es poden extreure dades de dues fonts, que ofereixen resultats diferents però que ens permeten analitzar l'evolució de l'atur a les Illes Balears. D'una banda, les dades del SOIB, que són les que recullen l'atur registrat, és a dir, les persones que s'apunten a les oficines del SOIB com a demandants d'ocupació aturats. De l'altra, tenim les de l'EPA, que, encara que sigui una enquesta, ens ofereix informació complementària. La causa de la diferència entre ambdues fonts és, entre d'altres, perquè l'EPA incorpora a la xifra d'aturats les persones que cerquen feina activament i també els desanimats (que fa temps que no tenen feina i, com que no tenen dret a prestació, no s'apunten a les oficines com a demandants d'ocupació).

Malgrat les diferències, es veu que pràcticament segueixen evolucions paral·leles. El 2015, l'atur registrat en el SOIB és de 67.103 persones i el nombre de persones aturades segons l'EPA és de 106.625. En ambdós casos, s'aprecia el gran increment que ha experimentat la desocupació en els darrers quinze anys, especialment a partir del 2007 amb l'inici de la crisi econòmica, que implica 37.983 persones més segons el SOIB i 80.175 més segons l'EPA en aquest període. Respecte del nombre de persones en atur de l'any 2014 en termes relatius, el descens és més semblant (-11,0% en el cas del SOIB i -11,7% en el de l'EPA). Com s'observa en el gràfic 31, en els darrers tres anys ambdues fonts registren caigudes interanuals de la desocupació.

Gràfic 31. Taxes de creixement interanual de l'atur registrat en el SOIB i la població aturada segons l'EPA a les Balears (2001-2015)

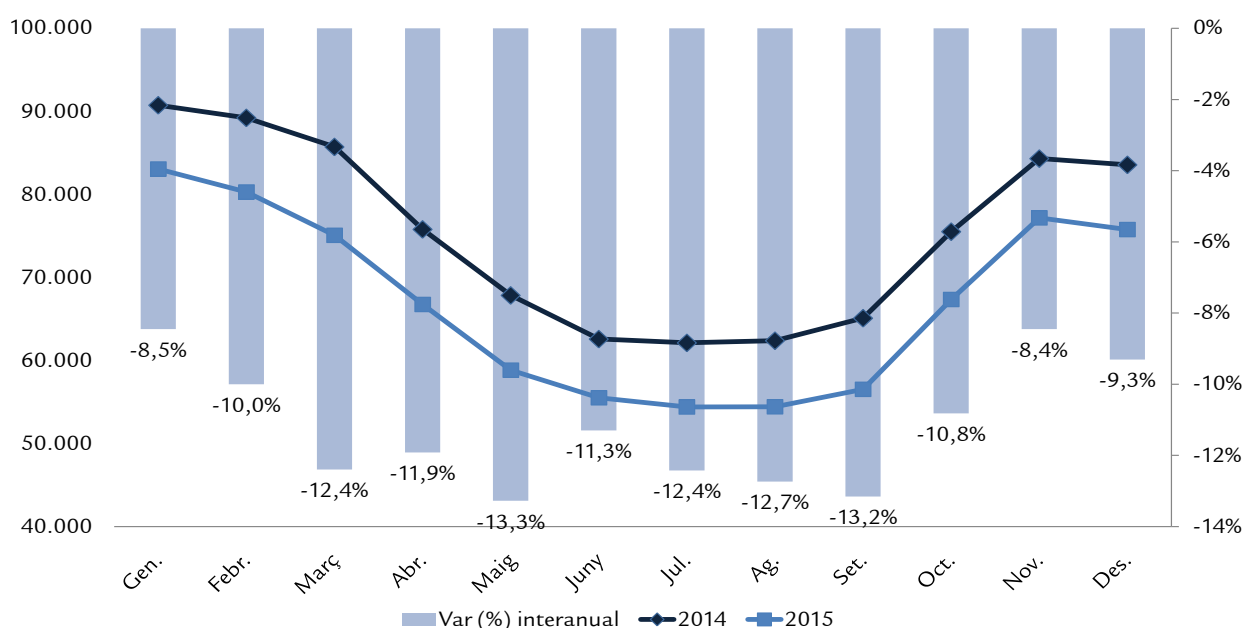

Font: OTIB a partir de dades del SOIB i l'EPA (INE)

En el gràfic32 es presenta l'evolució mensual de l'atur registrat dels dos darrers anys i la variació interanual mes a mes de l'any 2015. Així, durant tots els mesos del 2015, i per tercer any consecutiu, es registren importants caigudes interanuals de l'atur. També és evident el creixent component estacional de

l'atur, amb disminucions més intenses durant els mesos d'estiu, que van des del -11,3% del mes de juny fins al -13,2% del mes de setembre. Les caigudes de l'atur més discretes es donen entre novembre i gener i assoleixen xifres al voltant del -8,7%.

Gràfic 32. Evolució mensual de l'atur registrat i les variacions interanuals a les Balears (2014-2015)

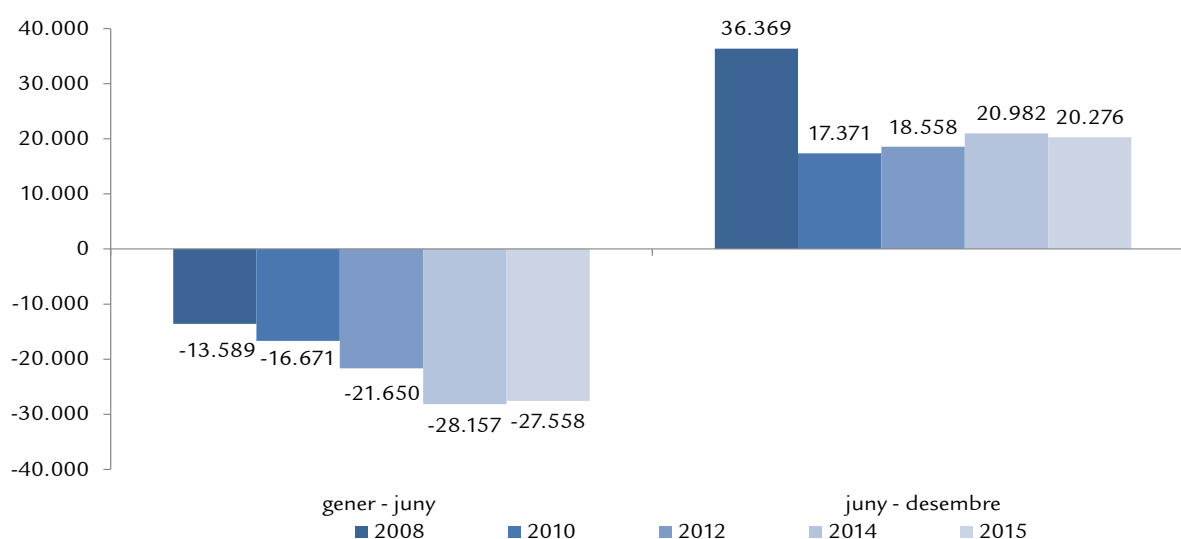

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Si es descompon la variació de l'atur registrat en dos trams (el juny respecte del gener i el desembre respecte del juny), com es pot veure en el gràfic 33, s'observa que durant el primer semestre de l'any la desocupació es redueix i, en canvi, durant el segon augmenta. Aquest és un fet habitual a les Illes Balears per les característiques del mercat de treball i l'elevada vin-

culació que té a la temporada turística. Així, en el primer semestre de 2015 la diferència en el nombre de persones en atur és de 27.558 menys, xifra que ha baixat un 2,1 % en relació amb el 2014. En canvi, el nombre d'aturats de desembre respecte dels del mes de juny creix en 20.276 persones més, que representen un 3,4 % menys que ara fa un any.

Gràfic 33. Descomposició de la variació interanual de l'atur registrat dels mesos de gener a juny i de juny a desembre a les Balears (2008-2015)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Si s'analitzen les dades registrades del SOIB per a cada una de les illes, s'observa que la millora de la conjuntura econòmica i, per tant, de la desocupació s'ha traslladat a tot l'arxipèlag. De fet, és el tercer any consecutiu en què l'atur baixa a totes les Illes. El 2015 Eivissa lidera la reducció de l'atur (-11,5%), seguida

de Menorca (-11,3%), Mallorca (-10,9%) i Formentera (-9,3%). La distribució de l'atur per illa es correspon amb el pes poblacional: Mallorca suma el 80,3% de les persones en atur el 2015. La segueixen Eivissa (11,5%), Menorca (7,6%) i finalment Formentera (amb el 0,5% restant).

Quadre 35. Evolució de l'atur registrat per illes (2005-2015)

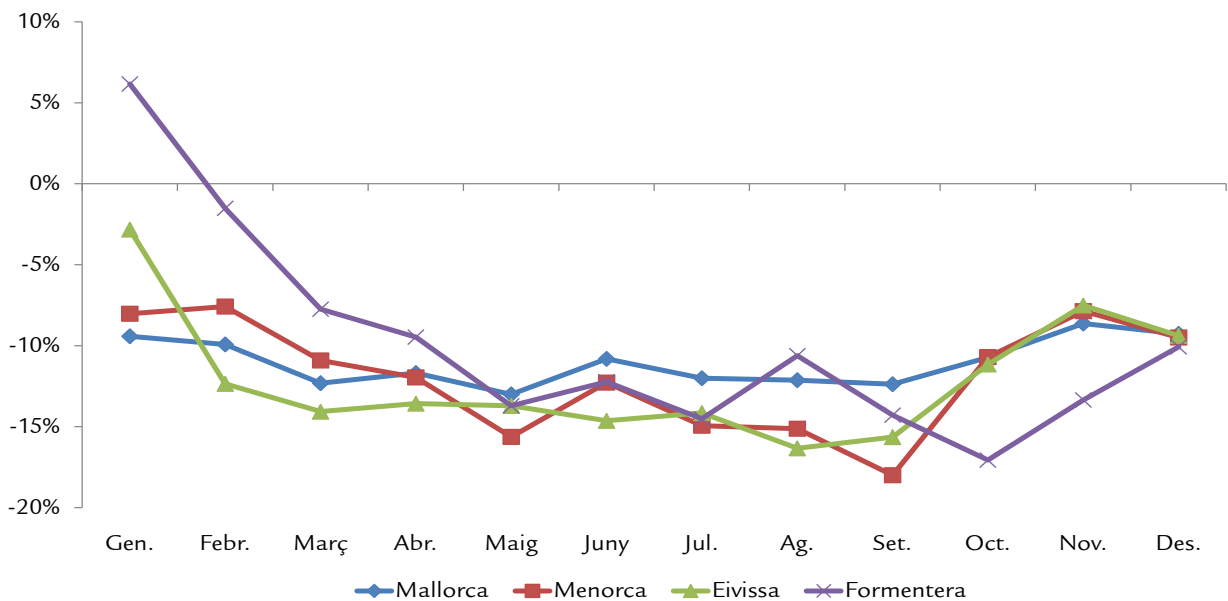
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mallorca	30.061	28.150	29.091	38.601	59.483	66.825	67.584	70.845	66.706	60.523	53.917
Menorca	2.840	2.821	2.914	3.869	5.587	6.135	6.189	6.691	6.256	5.742	5.091
Eivissa	5.159	4.884	4.963	6.327	8.881	9.469	9.033	9.558	8.933	8.751	7.743
Formentera	280	280	276	314	426	453	457	449	388	388	352
Illes Balears	38.340	36.134	37.243	49.111	74.378	82.882	83.263	87.544	82.282	75.405	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per acabar l'anàlisi per illes, l'evolució de l'atur mensual per illes mostra el diferent comportament de les illes majors i les menors. Així, el 2015, a Mallorca i Menorca el nombre d'aturats es redueix per tercer any consecutiu. A Eivissa, després dels augments de tres mesos del 2014, el 2015 la desocupació cau durant tots els mesos de l'any. Finalment, a Formentera,

el nombre d'aturats creix el gener, mentre que cau a la resta de mesos. Els descensos més intensos de l'atur han tingut lloc a Mallorca durant el mes de maig (-13,0%), a Menorca durant el setembre (-18,0%), a Eivissa a l'agost (-16,3%) i a Formentera a l'octubre (-17,1%) (vegeu el gràfic 34).

Gràfic 34. Variació interanual de l'atur per illes i mesos (2015)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.3.2 Atur per activitat econòmica

El sector de la construcció experimenta el descens més elevat de l'atur per cinquè any consecutiu (-20,3%), tot i que la resta de sectors també experimenten baixades en el nombre de desocupats.

L'atur per sectors econòmics manté la mateixa distribució que l'economia de les Illes: es concentra majoritàriament en els serveis, després en la construcció, la indústria i, finalment, l'agricultura. El 2015 el 75,1% de les persones desocupades pertanyen als serveis, el 13,1% a la construcció, el 4,7% a la indústria i el 2,0% restant a l'agricultura. Respecte de l'any 2000, la distribució del pes dels aturats en els diferents sectors ha variat. Men-

tre que la construcció ha guanyat 4,2 p. p., l'agricultura augmenta 1,3 p. p. i el col·lectiu de les persones sense ocupació anterior puja 0,9 p. p.; el pes dels aturats ha disminuït a la indústria (-1,4 p. p.) i especialment als serveis (-5,0 p. p.) en els darrers quinze anys.

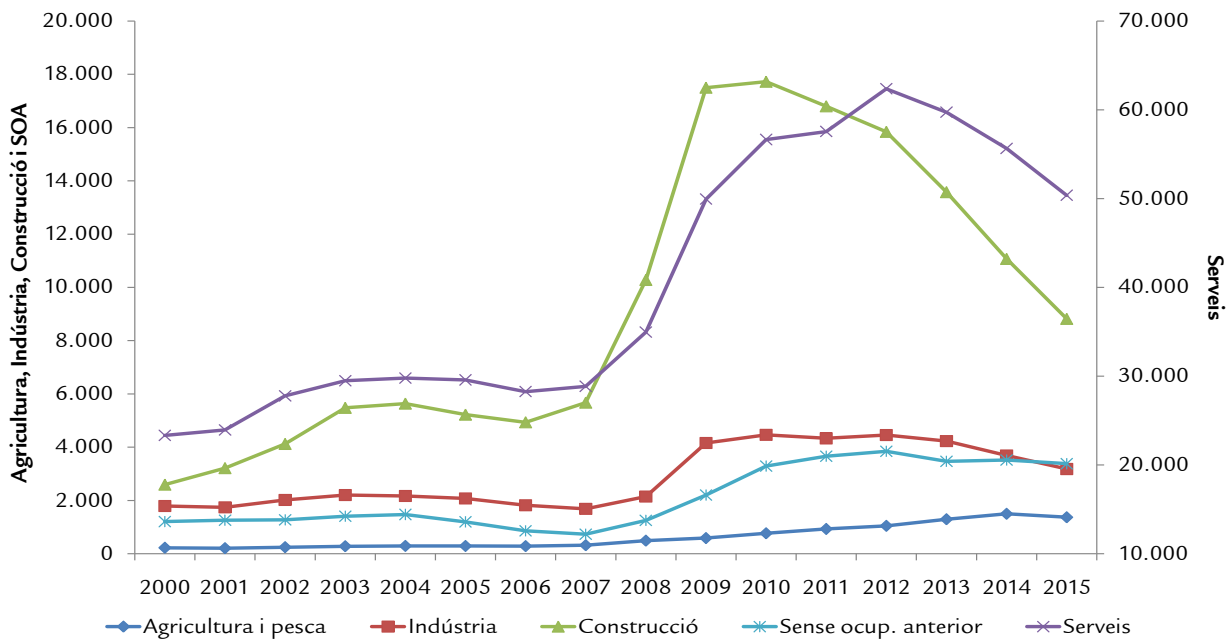
Respecte de les xifres del 2014, el sector que ha vist disminuir més intensament el nombre de persones en atur és la construcció (-20,3%), després la indústria (-13,8%), els serveis (-9,5%) i, en darrer lloc, l'agricultura (-8,7%). La construcció, tot i ser un dels sectors més afectats per la recessió, també és el que ha experimentat abans la recuperació, ja

que duu cinc anys consecutius reduint l'atur.

A més llarg termini, si s'observa l'evolució de l'atur a la sèrie analitzada (2000-2015), es fa palès el gran increment que ha experimentat la desocupació en aquests anys. Concretament, el nombre d'aturats ha augmentat un 130,4% en aquest període. Els sectors amb els

creixements més importants són l'agricultura, la construcció i les persones sense ocupació anterior. Respecte de l'any 2007, any que es pot considerar com el d'inici de la crisi, el nombre de desocupats ha pujat un 80,2%, i destaca sobretot l'increment entre les persones sense ocupació anterior i a l'agricultura (vegeu el gràfic 35).

Gràfic 35. Evolució de l'atur registrat per sectors econòmics a les Balears (2000-2015)

(*) L'any 2009 es produeix un canvi en la Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009)

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per continuar l'estudi de l'atur per activitats econòmiques, es presenten les deu activitats amb més descens interanual de l'atur. Així, els més importants són en activitats que s'engloben dins la construcció i el sector dels serveis. Com es pot veure en el quadre 36, les destacades són la construcció d'edificis (1.430 aturats menys), les activitats de construcció especialitzada (716 aturats menys), el comerç al detall (704 aturats menys), seguides dels serveis de menjars i begudes i els serveis

d'allotjament (643 i 536 desocupats menys, respectivament).

D'altra banda, només hi ha increments interanuals de l'atur en set activitats econòmiques, entre d'altres, les activitats de la llar que ocupen personal domèstic (104 aturats més), les activitats administratives (12 desocupats més), i les activitats d'organismes extraterriorials (5 persones més).

Quadre 36. Evolució de l'atur registrat en les deu activitats econòmiques amb descensos interanuals més elevats de l'atur a les Illes Balears (2015)

Activitat econòmica	2015	2014	Var. abs. 15-14	Var. (%) 15-14
41-Construcció edificis	5.223	6.653	-1.430	-21,5%
43-Activitats de construcció especialitzada	3.361	4.077	-716	-17,6%
47-Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	6.644	7.348	-704	-9,6%
56-Serveis de menjars i begudes	8.540	9.183	-643	-7,0%
55-Serveis allotjament	7.612	8.148	-536	-6,6%
74-Altres activitats professionals, científiques i tècniques	3.061	3.446	-385	-11,2%
84-Administració pública i defensa	1.527	1.899	-372	-19,6%
46-Comerç a engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.878	2.169	-291	-13,4%
77-Activitats de lloguer	1.200	1.443	-242	-16,8%
96-Altres serveis personals	1.668	1.843	-175	-9,5%

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.3.3 Atur per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis

Per primera vegada en la sèrie estudiada tots els grups sociodemogràfics disminueixen l'atur interanual.

Per primera vegada en la sèrie analitzada (2005-2015), l'atur cau en tots els grups sociodemogràfics. El 2015 el perfil majoritari de l'atur és el d'una dona (52,5%), de 25 a 54 anys (69,0%) i de nacionalitat espanyola (80,6%). El 2015 és el tercer any que es registra un descens interanual de l'atur, després dels grans increments viscuts entre el 2007 i el 2012. En termes interanuals i per col·lectius, destaquen els descensos dels homes (-15,1%), del sector d'edat de 25 a 54 anys (-13,5%) i dels estrangers extracomunitaris (-13,7%).

Pel que fa al sexe, es pot dir que la recessió econòmica ha produït una redistribució de l'atur entre els homes i les dones. De manera habitual, el pes de les dones en atur ha superat el dels homes. Entre el 2005 i el 2007 aquest ha estat l'escenari de l'atur a les Illes. Una vegada immersos en la recessió, entre el

2008 i el 2013, s'ha invertit aquesta situació i els homes en atur superen amb escreix les dones. L'explicació la trobam no en una millora de les xifres de l'atur femení sinó en el gran augment que ha experimentat l'atur masculí. Els homes estaven ocupats principalment en la construcció i la indústria, que han estat els sectors que inicialment han patit més els efectes de la crisi i, per tant, més acomiadaments. Les dones, ocupades principalment en els serveis, han pogut resistir millor el descens de l'ocupació. En canvi, i després dels indicis de recuperació econòmica, els dos darrers anys, 2014 i 2015, novament el pes de les dones sense feina supera el dels homes.

Quant a la nacionalitat, els estrangers en atur són el 19,4% dels aturats de les Illes, pràcticament un de cada cinc desocupats és estranger. Amb aquest resultat les Balears són la quarta comunitat autònoma amb el percentatge més elevat d'estrangers sobre el total de persones aturades, molt per sobre de la mitjana nacional (11,8%). El 2015 el nombre de persones

estrangeres en atur és de 12.986, xifra similar a la que hi havia el 2008 (12.884). D'aquestes, 4.855 són membres de la Unió Europea (el 37,4%) i 8.132 no ho són (el 62,6%). Respecte del 2014, tots els grups redueixen els desocupats, però destaquen els extracomunitaris (-13,7%), després els espanyols (-10,7%) i els comunitaris (-9,4%).

Pel que fa a l'edat, el grup en atur amb més pes és el de persones de mitjana edat, de 25 a 54 anys, que representa el 69,0% del total; després ve el de majors de 55 anys (20,0%) i, finalment, el de menys de 25 anys (11,0%). En termes interanuals, i per primera vegada

des de l'any 2006, l'atur cau a les tres franques d'edat. El descens és més intens entre el grup de 25 a 54 anys (-13,5%), seguit pels més joves (-8,6%) i finalment pels de més de 55 anys (-2,7%). Aquest darrer grup disminueix el nombre d'aturats després de vuit anys consecutius d'augment. El 2015, l'evolució que mostra el col·lectiu de joves es pot dir que és positiva, ja que per una banda augmenta l'afiliació (9,8%) i per l'altra es redueix l'atur. Això suposa que una vegada que els joves s'incorporen al mercat laboral de les Illes no ho fan per incrementar el nombre d'aturats, com passava durant el anys de recessió, sinó que troben una feina.

Quadre 37. Evolució de la població aturada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2005-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	NO UE
2005	38.340	17.278	21.062	6.077	27.002	5.260	31.888	2.266	4.186
2006	36.134	16.009	20.125	5.552	25.348	5.234	28.970	2.365	4.799
2007	37.243	16.888	20.356	5.563	26.151	5.530	28.759	2.906	5.578
2008	49.111	25.428	23.684	7.372	35.141	6.598	36.228	4.135	8.749
2009	74.378	40.605	33.773	11.296	54.143	8.938	54.072	6.839	13.467
2010	82.882	44.540	38.342	11.805	60.628	10.448	60.684	7.449	14.748
2011	83.263	44.277	38.986	10.385	61.416	11.462	61.932	7.222	14.108
2012	87.544	45.728	41.816	10.337	64.369	12.838	67.639	6.663	13.241
2013	82.282	42.320	39.961	8.797	59.923	13.562	65.446	5.663	11.173
2014	75.406	37.529	37.878	8.075	53.566	13.763	60.631	5.356	9.419
2015	67.103	31.857	35.247	7.380	46.331	13.393	54.117	4.855	8.132

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Un factor determinant pel que fa a l'atur és el nivell formatiu del treballador. Hi ha una relació clara entre educació i atur, de manera que a més nivell educatiu menor és la possibilitat d'estar en atur. Aquesta relació es fa evident en el quadre 38, en què el pes dels aturats amb estudis de fins a la primera etapa de l'ESO és del 75,4% del total, el pes dels desocupats amb la segona etapa de secundària és del 18,1%, xifra que baixa fins al 6,5% en el cas dels universitaris. Respecte del nombre de persones en atur el 2014 per nivell educatiu, s'observen descensos a tots. Desta-

ca especialment la reducció dels desocupats entre els qui tenen la segona etapa de l'ESO (-14,4%), els qui han finalitzat la primera etapa de secundària (-11,0%) i els titulats universitaris (-10,6%), tots amb xifres que superen el 10%. Des del començament de la crisi, el pes de l'atur ha augmentat entre els qui han cursat fins a primària (9,5 p.p.), els qui han acabat la segona etapa de l'ESO (1,5 p.p.) i els universitaris (2,0 p.p.). En canvi, el grup amb titulació de primera etapa de secundària ha vist com es reduïa el seu pes en 13,0 p.p. en aquest període.

Quadre 38. Evolució de la població en atur per nivell d'estudis a les Illes Balears (2007-2015)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Analfabets	244	377	543	570	741	775	738	672	640
Fins a educació primària	6.075	10.138	18.663	22.000	22.140	22.024	19.787	18.786	17.125
ESO (1a etapa)	23.048	28.800	40.134	42.380	41.765	43.377	40.704	36.859	32.806
ESO (2a etapa)	6.189	7.742	11.841	13.949	14.158	15.659	15.358	14.190	12.151
Educació superior i doctorat	1.686	2.055	3.196	3.984	4.459	5.708	5.696	4.900	4.382
Total	37.243	49.111	74.378	82.882	83.263	87.544	82.282	75.405	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per acabar, es mostra l'anàlisi de l'atur a partir dels grups d'ocupació segons la CNO-11. Les dades indiquen que, quant a la distribució per grups, es manté la mateixa dels anys anteriors: el nombre més alt de persones en atur es concentra en els treballadors del grup dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors (grup 5, un 30,9%), seguits pels d'ocupacions elementals (grup 9, 22,9%), els artesans i treballadors qualificats (grup 7, un 15,1%) i els empleats comptables i adminis-

tratsius (grup 4, 12,3%). Aquests quatre grups d'ocupacions sumen el 81,4% dels aturats l'any 2015. Per tercer any consecutiu l'atur baixa a tots els grups d'ocupació. Destaca la reducció del grup 7 (-21,2%) i del grup 8 (-17,3%), molt vinculats a la construcció. Pel que fa als grups que requereixen més qualificació (de l'1 al 3), tots experimenten una disminució dels aturats, especialment en el grup 3 (-13,4%), seguit pel grup 2 (-10,1%) i pel grup 1 (-6,5%).

Quadre 39. Evolució de la població aturada per grups d'ocupació a les Illes Balears (2005-2015)

Grups professionals	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Directors i gerents	383	373	400	458	623	691	612	642	594	548	513
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	1.523	1.318	1.363	1.601	2.192	2.724	3.998	5.058	4.863	4.131	3.712
3 Tècnics i professionals de suport	2.316	2.290	2.489	3.198	5.095	5.960	5.423	5.875	5.606	4.993	4.324
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	5.946	5.435	5.350	6.450	9.414	10.580	9.909	10.617	10.215	9.423	8.282
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	12.420	11.624	11.650	13.740	19.552	21.595	22.798	24.088	23.016	22.216	20.765
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	591	575	628	878	1.380	1.634	1.725	1.758	1.618	1.519	1.417
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	5.110	4.880	5.267	9.096	15.479	16.740	16.591	16.807	15.198	12.895	10.166
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	1.411	1.355	1.484	2.232	3.392	3.602	3.475	3.667	3.462	3.043	2.516
9 Ocupacions elementals	8.635	8.277	8.604	11.452	17.240	19.336	18.719	19.014	17.696	16.623	15.398
0 Ocupacions militars	4	7	10	6	12	20	12	17	15	13	10
Total	38.340	36.134	37.243	49.111	74.378	82.882	83.263	87.544	82.282	75.405	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

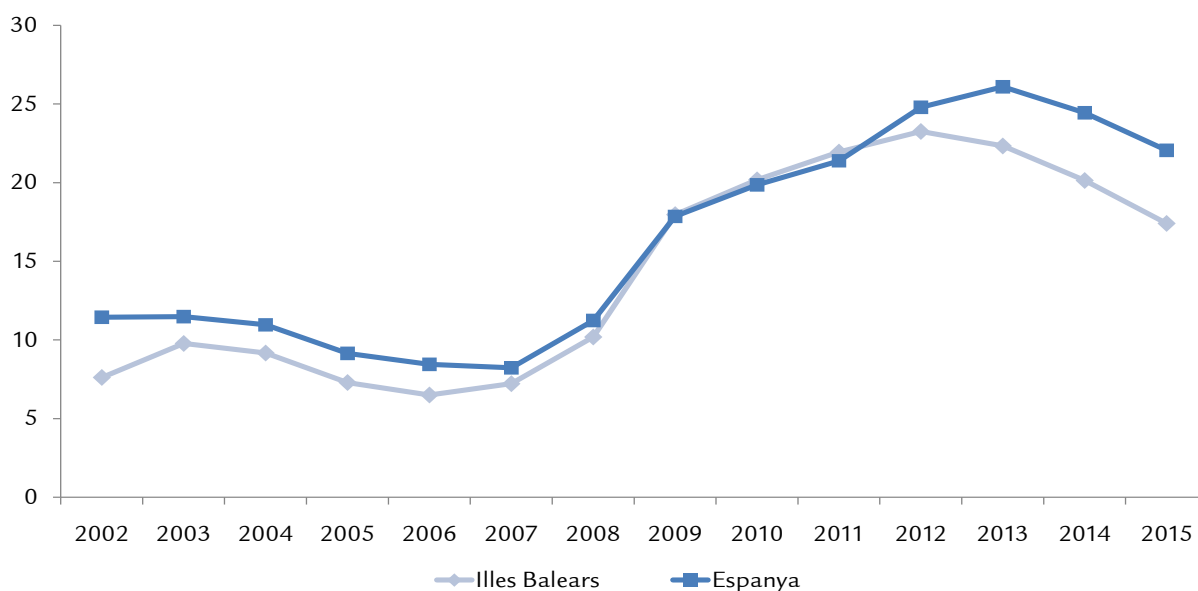
3.3.4 Evolució de la taxa d'atur

La taxa d'atur de les Balears se situa en el 17,4 %, per sota del resultat del conjunt de l'Estat (22,1 %). En termes interanuals, la taxa d'atur cau en tots els col·lectius, amb l'excepció dels estrangers comunitaris.

Durant l'any 2015 l'evolució de la taxa d'atur és positiva, ja que per tercer any consecutiu es redueix en termes interanuals. Així, representa el 17,4% de la població activa i se situa 4,6 p. p. per sota de la taxa del conjunt d'Es-

panya (22,1%). Respecte de la taxa de 2014, Balears cau 2,7 p. p. i Espanya 2,4. Com es pot observar en el gràfic 36, la taxa balear se situava per sota de la nacional fins a l'any 2008. A conseqüència de la recessió, entre el 2009 i el 2011, passa a estar lleugerament per sobre de l'espanyola, però a partir del 2012 la reactivació econòmica afavoreix el descens de la taxa de les Illes per sota de la mitjana nacional.

Gràfic 36. Evolució de la taxa d'atur a Espanya i a les Balears (2002-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

En el quadre 40 es mostra l'evolució de la taxa d'atur segons els diferents grups sociodemogràfics. En relació amb les taxes del 2013, tots els col·lectius experimenten descensos de la taxa, en consonància amb la millora de l'economia. En canvi, en comparació del 2010, la taxa dels menors de 25 anys i dels majors de 54 augmenta lleugerament.

Quant al sexe, el 2010 i el 2013 les dones presentaven una taxa inferior a la masculina, mentre que el 2015 la taxa s'igualava (17,4%). En un primer moment els més afectats per la manca d'ocupació varen ser els homes, cosa

que va fer incrementar la taxa d'atur masculina per sobre de la femenina. Amb la recuperació econòmica sembla que les taxes s'estan equiparant. Aquest fet no s'ha donat a Espanya, on la taxa femenina està per sobre de la masculina en els tres anys analitzats.

Per grups d'edat, a les Illes Balears la taxa d'atur és inversament proporcional a l'edat, de manera que els joves són els qui registren la taxa més elevada amb diferència i els majors de 54 anys la més baixa. En detall, el 2015 per als menors de 25 anys assoleix la xifra de 42,9%, per als de 25 a 54 anys el 15,7%

i per als majors de 55 anys el 13,9%. Aquest fet es dona a pràcticament totes les comunitats autònomes, i la taxa d'atur juvenil més elevada és la de Castella-la Manxa (57,3%), cosa que posa de manifest la vulnerabilitat d'aquest col·lectiu. Respecte de l'any 2013, el descens més important és el del grup de 25 a 54 anys (-5,7 p. p.), seguit pel dels majors de 54 anys (-2,7 p. p.) i, finalment, pels més joves (-2,3%).

Respecte de la nacionalitat, sol ser habitual que la taxa d'atur entre els espanyols sigui inferior a la dels estrangers, i dins d'aquests sol ser més alta la dels desocupats de fora de la Unió Europea. Així, el 2015 la taxa dels nacionals és del 15,6%, entre els ciutadans de la UE-28 és del 13,6% i la dels extracomunitaris és del 32,5%. En termes interanuals, tant respecte de 2013 com de 2010, els tres grups han experimentat descensos de la taxa d'atur.

Quadre 40. Evolució de la taxa d'atur per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2010, 2013 i 2015)

Comunitat autònoma	Total			Dones			Homes			Menors de 25 anys			Entre 25 i 54 anys			Majors de 54 anys			Espanyols			UE-27			NOUE		
	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015	2010	2013	2015
Andalusia	19,9	26,1	22,1	20,2	26,7	23,6	19,6	25,6	20,8	41,5	55,5	48,4	18,4	23,3	20,6	13,5	19,4	17,9	18,1	24,4	20,9	26,7	30,3	25,0	31,4	40,5	33,5
Aragó	27,8	36,2	31,5	29,2	38,0	34,5	26,7	34,8	29,1	49,9	66,0	56,8	25,7	32,1	29,9	20,8	30,0	26,3	27,0	35,7	31,3	34,0	40,5	32,7	35,3	40,9	34,9
Astúries	15,0	21,4	16,3	15,9	22,7	19,9	14,2	20,3	13,3	31,9	50,2	41,2	14,3	17,9	15,8	8,3	14,5	9,0	12,5	17,6	13,5	25,3	37,4	28,6	29,0	44,9	36,4
Illes Balears	15,9	24,1	19,1	16,8	24,4	18,6	15,2	23,9	19,6	37,3	55,0	42,1	15,1	22,3	19,1	10,8	10,1	13,4	15,1	22,8	18,8	24,5	37,9	15,4	30,3	47,6	30,3
Canàries	20,2	22,3	17,4	19,4	21,9	17,4	20,8	22,5	17,4	42,8	45,2	42,9	18,4	21,5	15,7	13,5	16,6	13,9	15,9	21,4	15,6	25,7	15,0	13,6	36,4	32,7	32,5
Cantàbria	28,6	33,7	29,1	27,9	33,0	30,5	29,2	34,4	27,9	52,0	65,3	53,6	26,9	31,2	27,5	22,1	23,5	25,8	27,5	33,3	29,8	27,5	22,0	15,0	36,7	42,3	33,4
Castella i Lleó	13,7	20,4	17,6	15,0	20,8	19,0	12,7	20,1	16,5	36,1	52,5	39,7	12,4	17,5	17,5	9,3	12,6	12,5	12,4	19,2	16,4	23,1	23,3	40,5	29,3	41,2	34,9
Castella-la Manxa	15,8	21,8	18,3	17,9	23,7	21,1	14,2	20,2	16,0	34,0	49,7	48,2	14,9	18,6	17,3	10,4	15,5	13,2	14,1	20,2	17,4	32,6	37,9	22,8	32,1	40,2	34,7
Catalunya	21,2	30,0	26,3	24,1	33,3	31,3	19,2	27,5	22,5	42,9	61,5	57,3	18,9	26,6	24,0	16,3	25,0	23,1	18,9	28,1	24,9	30,3	37,5	31,1	39,6	47,9	44,6
Com. Valenciana	17,7	23,1	18,6	16,5	22,4	19,4	18,6	23,7	17,8	39,1	50,2	42,3	16,1	20,8	16,5	12,3	17,5	18,2	14,8	19,9	16,4	21,6	27,2	22,3	32,6	43,2	34,5
Extremadura	22,9	28,1	22,8	22,8	29,2	23,8	22,9	27,1	21,9	42,3	56,3	48,4	21,4	25,8	20,9	17,6	20,9	20,3	20,4	26,2	21,5	29,2	32,3	32,0	36,3	41,0	28,5
Galícia	23,0	33,9	29,1	26,3	35,9	33,5	20,6	32,3	25,7	45,7	61,5	55,3	20,7	30,1	27,5	16,5	28,3	23,5	22,5	33,0	28,2	40,0	48,4	46,0	27,3	59,9	60,9
Madrid	15,3	22,0	19,3	16,2	21,7	20,0	14,6	22,3	18,6	35,4	49,9	43,6	14,6	20,0	18,9	9,1	15,1	13,9	14,8	21,3	18,9	24,4	33,0	21,6	24,5	38,0	33,0
Múrcia	15,8	19,8	17,1	16,1	20,3	17,3	15,6	19,2	16,8	37,1	48,8	44,2	14,6	16,9	15,5	10,2	16,9	13,2	14,1	17,7	15,4	22,8	21,9	21,0	22,8	34,8	30,0
Navarra	22,9	29,0	24,6	22,4	29,5	28,4	23,2	28,6	21,7	39,4	53,5	50,7	22,1	26,2	22,1	13,0	20,5	23,5	19,8	27,1	23,3	28,7	30,6	28,4	35,3	38,3	31,8
País Basc	11,9	17,9	13,8	12,4	18,9	15,2	11,5	17,2	12,7	30,3	48,3	38,3	10,7	15,5	13,2	7,2	8,8	8,2	9,9	15,1	11,8	17,0	26,2	21,1	26,3	47,5	42,5
La Rioja	10,7	16,6	14,8	11,2	16,5	14,7	10,3	16,7	14,9	30,6	46,5	40,4	9,9	14,7	14,5	6,1	9,9	8,7	9,5	14,9	13,4	17,0	32,3	17,7	23,5	39,0	41,8
Total Espanya	14,1	20,0	15,4	15,9	21,0	16,9	12,8	19,2	14,1	38,1	48,0	40,4	12,9	18,8	13,7	9,3	14,9	14,5	10,8	17,3	12,9	18,4	36,9	27,1	34,7	34,8	36,3

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.3.5 Població aturada i cobertura de les prestacions

Un punt a tenir en compte respecte de les persones en situació d'atur és el fet de si tenen dret a rebre una prestació. Aquest és un tema important, especialment en els aturats de llarga durada, els quals pel temps que porten sense treballar han perdut la possibilitat de rebre cap ajut. A continuació s'analitza la cobertura de les prestacions contributives i les no contributives dels demandants d'ocupació durant el temps que estan fora del mercat de treball.

En el quadre 41 es mostra l'evolució dels demandants de les Illes Balears segons si cobren algun tipus de prestació des del 2005. El fort augment dels demandants d'ocupació a partir del 2008 i sobretot del 2009 va portar inevitablement a un augment de les persones que cobraven algun tipus de prestació, que varen

passar de 37.180 el 2007 a 75.297 tres anys més tard. El problema és que l'allargament de la recessió econòmica i les dificultats de reinserció en el mercat de treball han anat prolongant les situacions d'atur en el temps. Per això, l'atur esdevé de llarga o de molt llarga durada, amb l'esgotament de les prestacions que porta associat. Aquest fet ha provocat que la taxa de cobertura hagi baixat de forma notable i en el 2015 un 51,6% del total de demandants inscrits en el SOIB no reben cap tipus de prestació o subsidi econòmic, amb les dificultats associades que això comporta. A més, també s'observa que a partir del 2011 baixen de manera progressiva els perceptors d'una prestació contributiva i que de forma paral·lela augmenten els perceptors de subsidis o de renda activa d'inserció, que són de menor quantia econòmica.

Quadre 41. Evolució del total de demandants i dels demandants aturats segons si cobren prestació i tipus de prestació (2005-2015)

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMANDANTS	Demandants que cobren:	31.915	35.470	37.180	43.281	67.565	75.297	67.903	68.229	63.818	57.864	51.060
	prestació	20.225	22.931	24.605	29.399	44.520	44.970	36.848	35.548	31.925	27.532	23.954
	subsidi	11.499	12.239	12.116	13.301	22.105	28.885	28.798	29.772	28.707	26.970	23.906
	renta activa	192	299	458	581	939	1.442	2.257	2.910	3.186	3.363	3.200
	% demandants no cobren	45,0%	38,2%	37,9%	42,5%	37,8%	37,6%	45,2%	47,1%	48,2%	49,1%	51,6%
	Total demandants	58.027	57.372	59.874	75.240	108.618	120.573	124.012	128.908	123.095	113.663	105.406
ATURATS	Aturats que cobren:	22.453	23.692	24.872	29.131	48.493	54.151	47.422	47.055	43.092	37.825	31.725
	prestació	15.407	16.362	17.534	20.891	33.131	33.195	25.768	24.336	21.192	17.188	13.880
	subsidi	6.871	7.062	6.928	7.727	14.531	19.658	19.637	20.126	19.118	17.682	15.064
	renta activa	175	268	411	513	832	1.299	2.017	2.593	2.782	2.955	2.781
	% aturats no cobren	41,4%	34,4%	33,2%	40,7%	34,8%	34,7%	43,0%	46,2%	47,6%	49,8%	52,7%
	Total aturats	38.340	36.134	37.243	49.111	74.378	82.882	83.263	87.544	82.282	75.405	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.3.6 Anàlisi familiar de l'atur

Segons les dades de l'EPA, les llars de les Balears que tenen tots els seus membres en situació d'atur s'han reduït 2,5 p. p. en relació amb l'any 2014.

Les dades recollides a l'EPA ens permeten fer una anàlisi familiar de l'atur. A continuació es mostren les dades relatives a les persones aturades segons la relació de parentiu amb la persona de referència de la llar, com es pot observar en el quadre 42. D'acord amb aques-

tes dades, el 39,0% dels aturats són la persona de referència, el 28,4% són fills, el 24,3% són cònjuges i el 8,3% restant són altres persones de la llar. En comparació de les xifres de 2014, les altres persones que viuen a la llar (altres i persones sense parentesc) augmenten un 21,9%. En canvi, l'atur a la resta de persones de la llar baixa, especialment entre els fills (-16,6%), els cònjuges (-12,7%) i la persona de referència (-12,3%).

Quadre 42. Població aturada a les Balears segons la relació de parentiu amb la persona de referència de la llar (2007-2015)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Persona de referència	14.409	21.107	46.735	50.041	55.413	57.330	54.316	47.514	41.648
Cònjuge	10.274	12.762	25.531	30.394	33.504	35.947	33.225	29.687	25.922
Fill/fillastre	12.049	17.275	24.739	29.222	31.742	38.226	39.608	36.284	30.259
Altres	1.652	4.892	5.525	9.830	8.224	7.383	6.484	6.051	7.297
Sense parentesc	954	2.057	3.188	1.025	1.226	3.423	2.583	1.192	1.533
Total	39.338	58.093	105.718	120.512	130.109	142.309	136.216	120.728	106.659

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Un altre indicador important per les conseqüències econòmiques i socials que comporta és el de les llars amb totes les persones actives en situació d'atur. A les Illes Balears, el 2015 aquesta variable és del 8,6% i representa la cinquena autonomia amb el menor

percentatge, per sota de la mitjana nacional (12,3%) i molt per sota de l'autonomia amb el pes més alt, Andalusia (18,5%). L'evolució d'aquest indicador és positiva, amb dos anys consecutius de descensos (-2,5 p. p. el 2015). A més és el valor més baix des de l'any 2009.

Quadre 43. Percentatge de llars amb tots els actius aturats sobre el total de llars per comunitat autònoma (2007-2015)

Comunitat autònoma	Total								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	5,7	8,9	13,6	15,3	17,2	20,5	21,9	21,6	18,5
Aragó	1,9	3,0	6,4	7,6	8,3	9,3	10,9	10,4	8,3
Astúries	4,6	4,6	7,0	9,5	10,9	13,1	15,0	13,5	12,5
Illes Balears	2,9	4,2	9,0	10,7	11,7	11,3	11,8	11,1	8,6
Canàries	4,3	8,7	14,2	16,7	16,3	19,0	19,7	19,9	16,9
Cantàbria	2,6	2,9	6,7	6,6	7,6	9,7	10,7	10,3	10,8
Castella i Lleó	2,6	4,4	6,6	7,4	8,4	10,5	12,0	11,9	9,9
Castella-la Manxa	2,8	4,8	8,9	10,7	11,5	15,4	16,3	15,6	13,9
Catalunya	2,4	3,5	7,5	8,3	9,4	12,2	12,5	10,9	10,2
Com. Valenciana	3,5	5,0	10,4	11,7	12,5	15,0	14,9	14,7	13,1
Extremadura	5,5	7,6	10,1	11,4	13,5	18,7	19,3	16,6	17,9
Galícia	3,5	3,8	6,0	8,2	9,1	11,5	12,6	12,4	11,1
Madrid	1,9	3,1	5,4	6,9	6,9	8,9	9,5	8,6	7,9
Múrcia	2,7	5,2	9,2	10,9	12,5	15,1	15,9	13,6	13,2
Navarra	1,7	2,4	4,5	5,8	6,7	8,3	10,6	9,0	8,0
País Basc	2,9	2,8	5,8	5,2	6,5	8,8	9,6	9,0	8,9
La Rioja	1,6	3,4	6,4	7,4	8,9	10,3	10,8	9,8	8,0
Total Espanya	3,3	5,0	8,8	10,1	11,1	13,7	14,5	13,8	12,3

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.3.7 Durada de la demanda

A l'hora de sortir de la situació d'atur el comportament de les Illes Balears és més dinàmic que el del conjunt nacional. El 34,6% dels aturats de les Balears presenten una demanda de durada inferior a tres mesos, davant el 26,9% nacional.

La reactivació econòmica i la reducció de les llistes d'atur s'ha traslladat finalment a l'atur de llarga durada. Per primera vegada des de l'any 2009, el percentatge de persones en atur des de fa més de dotze mesos respecte del to-

tal d'aturats s'ha reduït en 1,2 p. p. en termes interanuals. Així, el 2015 el pes dels desocupats de llarga durada a les Illes és del 33,6%. Amb aquest resultat, les Balears se situen com la comunitat autònoma amb el pes més baix, per sota de la mitjana nacional (44,2%) (vegeu el quadre 44). Malgrat això, si es compara amb el 2007, abans de l'inici de la crisi, s'observa el gran increment que ha experimentat el col·lectiu d'aturats de llarga durada en aquests vuit anys (+16,9 p. p.).

Quadre 44. Percentatge de persones aturades durant més de dotze mesos registrades per comunitats autònomes (2006-2015)

Comunitat autònoma	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	33,3	32,9	28,6	29,0	36,4	37,9	39,1	42,5	41,9	41,0
Aragó	26,0	25,9	19,7	17,8	28,9	32,2	33,9	38,2	40,9	41,4
Astúries	33,4	34,5	31,0	26,7	32,7	35,0	36,7	42,8	46,6	47,1
Illes Balears	17,3	16,7	14,4	15,4	24,6	27,8	30,0	34,2	34,8	33,6
Canàries	33,8	32,6	27,8	30,4	41,4	44,1	45,3	49,9	50,5	49,1
Cantàbria	32,1	31,8	25,8	22,9	32,7	34,0	35,9	40,4	43,0	42,4
Castella-la Manxa	28,8	27,6	22,7	21,3	29,2	31,9	35,1	42,5	42,3	41,7
Castella i Lleó	34,3	33,3	28,9	25,8	31,2	34,3	36,7	41,1	45,1	44,8
Catalunya	31,2	31,4	25,4	23,4	33,2	35,3	37,1	41,7	45,2	44,3
Com. Valenciana	26,2	26,1	21,5	22,5	34,5	38,7	41,0	45,9	47,4	46,8
Extremadura	35,8	38,6	34,5	30,0	34,5	35,9	36,8	40,0	42,0	41,8
Galícia	40,7	40,5	36,3	32,8	38,4	40,3	41,7	46,4	48,4	48,1
Madrid	29,1	27,1	22,9	21,8	31,0	34,0	35,3	39,6	43,2	43,7
Múrcia	24,6	23,7	19,0	21,3	32,5	37,9	39,6	43,5	44,9	44,6
Navarra	27,1	27,7	24,2	20,6	28,5	30,5	30,6	35,1	39,0	39,8
País Basc	35,4	36,1	31,6	26,2	33,5	35,8	40,5	46,1	51,0	52,6
La Rioja	23,2	23,9	19,9	18,9	28,0	30,2	31,1	36,9	39,6	39,8
Total Espanya	31,9	31,4	26,5	25,3	34,0	36,6	38,4	42,8	44,6	44,2

Font: OTIB a partir de dades del SEPE

Si s'analitzen les xifres d'atur registrat segons la durada de la demanda, es pot veure quines durades concentren més desocupats i com evolucionen. En el quadre 45 s'observa que el 2015 tenen més pes les persones inscrites fa menys de 3 mesos (23.246 aturats, el 34,6%), seguides per les que fa més de 2 anys (14.114 persones, el 21,0%) i el grup que porta entre 3 i 6 mesos (11.598 desocupats, el 17,3%). Així, el 51,9% dels aturats de les Illes estan menys de sis mesos en situació d'atur. En termes interanuals, totes les durades experimenten disminucions del nombre de desocupats, especialment les que estan entre els 9 i els 24 mesos, amb variacions entre el -18,8% i el -24,1%.

A Espanya, els aturats que registren una durada inferior a sis mesos representen el 40,6% i els qui porten més de dos anys en atur, el

28,5%. En termes interanuals, tots els grups redueixen el seu pes, excepte el grup de durada superior als 24 mesos, que creix un 3,8 p. p. Per tant, en el conjunt nacional el grup de demanda d'atur de més de dos anys, a més de ser el grup amb més pes (quasi 1 de cada 3 aturats), també és l'únic que augmenta interanualment. Aquestes dades mostren que en el conjunt nacional, tot i la millora de l'economia, s'està produint una cronificació de l'atur, que fa que un grup nombrós de persones no sigui capaç d'abandonar les llistes d'atur. Aquesta situació a mesura que passa el temps esdevé més complicada, d'una banda, perquè la persona es desanima i, de l'altra, perquè les empreses consideren que hi ha una pèrdua de la capacitat laboral del treballador.

Per concloure, segons aquestes dades i pel

que fa a l'atur, es pot dir que el mercat de treball de les Balears és més dinàmic que el d'Espanya. Mentre que en el conjunt nacional les persones amb durada inferior a tres mesos són el 26,9%, a les Illes són el 35,6%. Quant a l'atur de més llarga durada, més de 24 mesos,

la mitjana espanyola és del 28,5% i la balear és del 21,0%. Per tant, a les Illes hi ha un nombre més elevat de persones que surten ràpidament de l'atur i menys que porten més de dos anys sense treballar.

Quadre 45. Distribució de la mitjana de l'atur registrat segons la durada de la demanda a les Balears i a Espanya (2015)

Durada de la demanda	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	Percent.	Absoluts	Percent.
<3 mesos	23.246	34,6%	1.137.425	26,9%
>3 <=6 mesos	11.598	17,3%	579.086	13,7%
>6 <=9 mesos	5.851	8,7%	376.049	8,9%
>9 <=12 mesos	3.665	5,5%	270.670	6,4%
>12 <=18 mesos	5.121	7,6%	385.279	9,1%
>18 <=24 mesos	3.508	5,2%	277.495	6,6%
>24 mesos	14.114	21,0%	1.206.128	28,5%
TOTAL	67.103	100,0%	4.232.132	100,0%

Font: OTIB a partir de dades del SOIB i el SEPE

A conseqüència de la crisi econòmica, el perfil de les persones en atur de llarga durada ha variat. Per sexes, la distribució ha passat d'una gran majoria de dones (gairebé el 60% el 2005), a l'equiparació (50,0% el 2010) i, de nou, a ser majoria el col·lectiu femení (56,1% el 2015). Aquestes variacions són conseqüència principalment del gran increment de l'atur de llarga durada entre els homes, i no tant a una reducció entre les dones. De l'any 2008 i al 2010, els més afectats per la desocupació varen ser els homes, per la destrucció de l'ocupació a la construcció i la indústria, fet que va incrementar-ne les xifres d'atur. A partir del 2011 i, especialment, en els dos darrers anys, l'atur de llarga durada es redueix a les Illes Balears. Així, el 2015, els homes en atur de llarga durada són 10.310 i les dones 13.196. Respecte de les xifres del 2014, s'observa que el nombre d'homes aturats s'ha reduït més intensament que el de les dones (un -19,6% per un -8,9%).

Per grups d'edat, el 2015 el 56,1% dels aturats tenen de 25 a 54 anys, el 36,9% més de 55

anys i el 7,1% restant menys de 25 anys. En termes interanuals, el nombre de desocupats ha disminuït a totes les franges d'edat, especialment entre els de mitjana edat (-20,1%), seguits pels més joves (-15,8%) i pels majors de 55 anys (-1,9%). En aquest darrer cas, és el primer descens del 2006 ençà. A més llarg termini, tot i les reduccions dels darrers anys, és fa palès el gran increment que ha experimentat l'atur de llarga durada a qualsevol de les edats, amb augments respecte de l'any 2007 que superen el 200%.

Quant a la nacionalitat, el 87,3% dels aturats són espanyols, el 5,2% de la Unió Europea i el 7,5% extracomunitaris. En relació amb les xifres de 2014, tots els grups redueixen els aturats; baixen especialment els no comunitaris (-22,3%), després els espanyols (-13,2%) i els ciutadans de la UE (-12,4%). Respecte de la situació d'abans de la crisi, el col·lectiu d'estrangers ha experimentat un canvi considerable pel que fa a aquest indicador. El 2007, el pes dels estrangers en atur de llarga durada era del 6,1%; en els anys següents, d'acord

amb els augments de l'atur, va créixer fins al 19,1% el 2011. A partir d'aquí comença a disminuir fins que el 2015 arriba al 12,7%. Tot i que la millora quant al 2011 és evident, s'ha de dir que en comparació del 2007 s'ha duplicat el pes de l'atur de llarga durada entre els estrangers. Aquestes variacions es poden explicar pel fet que molts estrangers estaven

ocupats a la construcció, sector que ha experimentat de manera més intensa les oscil·lacions econòmiques. Quant a l'origen dels estrangers, la distribució també ha variat. Fins al 2008 el pes dels comunitaris superava el dels no comunitaris, però a partir del 2009, són aquests darrers els qui presenten més pes.

Quadre 46. Evolució de les persones en situació d'atur de llarga durada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2005-2015)

ANYS	Total	Sexe		Edat			Nacionalitat		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	NO UE
2005	7.086	2.851	4.235	714	3.908	2.464	6.726	213	148
2006	6.707	2.543	4.164	597	3.542	2.568	6.333	230	144
2007	6.638	2.435	4.203	530	3.455	2.652	6.232	250	156
2008	7.709	2.862	4.847	763	4.050	2.896	7.148	297	264
2009	13.103	5.983	7.120	2.018	7.442	3.644	11.370	630	1.103
2010	22.331	11.166	11.165	2.846	14.200	5.285	18.209	1.376	2.745
2011	24.596	12.150	12.446	2.322	16.081	6.193	19.901	1.604	3.091
2012	27.975	13.754	14.221	2.751	17.928	7.296	23.122	1.636	3.217
2013	29.512	14.309	15.203	2.406	18.836	8.269	25.025	1.561	2.926
2014	27.309	12.819	14.490	1.973	16.495	8.841	23.649	1.402	2.258
2015	23.505	10.310	13.196	1.661	13.175	8.669	20.524	1.228	1.754

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

En relació amb l'atur és important la feina de mediació duta a terme pel SOIB. En el quadre 47 es mostra el nombre de persones ateses en el servei d'orientació laboral del SOIB, les quals reben una atenció personalitzada i especialitzada amb l'objectiu de definir un itinerari d'inserció laboral a partir d'un diagnòstic d'ocupabilitat.

El total de persones ateses el 2015 és de 79.778, un 2,5% més que ara fa un any. El perfil predominant és el d'una dona, de més de 25 anys, amb una durada de la demanda inferior a dotze mesos i que no cobra cap prestació. El 2015 el 52,7% de les persones ateses són dones, però en els anys analitzats

no hi ha una superioritat clara de cap dels dos sexes. Pel que fa a l'edat, la major part de les persones tenen més de 25 anys (80,6%) i, quant a la durada de la demanda, el 75,5% porten menys de 12 mesos en situació d'atur. Per tant, el 2015 les persones que fa més d'un any que no treballen són el 24,5%, que representen 16,5 p. p. més que l'any 2008. A més, del total de persones ateses, el 62,3% no rep cap prestació. Així, les persones que duen més d'un any sense feina (una de cada quatre) i les que no reben cap ajut (pràcticament dues de cada tres) són les que estan en més risc d'exclusió social i les que necessiten especialment la intermediació del SOIB per facilitar-los la reinserció laboral.

En els darrers anys, el volum de treball del servei d'orientació laboral ha experimentat un augment molt destacable, en part pel gran

increment de l'atur durant la crisi i també per les millores en el sistema de recollida de les oficines del servei d'ocupació.

Quadre 47. Persones ateses en els serveis d'orientació laboral del SOIB (2008-2015)

Persones ateses pels serveis del SOIB	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Per sexe	14.119	23.282	28.090	44.659	69.743	70.693	77.831	79.778
Dona	7.644	11.092	12.855	20.507	35.015	34.021	37.932	42.079
Home	6.475	12.190	15.235	24.152	34.728	36.672	39.899	37.699
Per trams d'edat	14.119	23.282	28.090	44.659	69.743	70.693	77.831	79.778
Menors de 25 anys	2.280	3.896	4.817	6.746	10.014	9.447	10.656	15.491
25 anys i més	11.839	19.386	23.273	37.913	59.729	61.246	67.175	64.287
Durada de la demanda	14.119	23.282	28.090	44.659	69.743	70.693	77.831	79.778
Menys de 12 mesos	12.988	20.086	21.921	32.461	53.539	52.316	58.567	60.227
Més de 12 mesos	1.131	3.196	6.169	12.198	16.204	18.377	19.264	19.551
Cobren prestació	14.119	23.282	28.090	44.659	69.743	70.693	77.831	79.778
Sí	7.553	9.142	17.448	13.911	30.034	33.059	35.834	30.050
No	6.566	14.140	10.642	30.748	39.709	37.634	41.997	49.728

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.4 Condicions de treball i relacions laborals

3.4.1 Els convenis col·lectius

El 2015 es registren vint-i-vuit convenis col·lectius a les Balears que afecten 190.680 treballadors, vint-i-un dels quals són d'empresa, segons dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Pel que fa a les condicions de treball, amb la Llei 3/2012 que va aprovar la reforma laboral, s'incideix en la negociació col·lectiva amb l'objectiu que sigui un instrument per adaptar les condicions de treball a la situació de l'empresa. Per això es dóna prioritat al conveni d'empresa davant el conveni sectorial. A més, també va incorporar el límit d'un any a la ultraactivitat, que fins aleshores prorrogava els convenis any rere any si les parts no el denunciaven. Amb aquesta mesura es pretén evitar que s'allarguin en el temps certes condicions de treball que abans de la reforma continuaven vigents fins a arribar a un acord.

Les dades referents a la negociació col·lectiva a les Illes Balears les presenta el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Segons les dades provisionals, el 2015 s'han subscrit 28 convenis col·lectius d'àmbit autonòmic. D'aquests, 21 són d'empresa i afecten 2.695 treballadors, els 7 restants són d'altres àmbits i afecten 187.985 treballadors.

El quadre 48 presenta el grau de cobertura dels convenis col·lectius a les Illes Balears. Aquest indicador relaciona el total de treballadors afectats per convenis autonòmics amb el total de treballadors afiliats a la Seguretat Social. El 2015 el grau de cobertura és del 44,1%, si bé la dada de treballadors afectats per convenis col·lectius és encara provisional. L'evolució del grau de cobertura mostra que a partir del 2011 cau de forma significativa, i

que el 2013 hi ha la menor taxa de cobertura (36,8%) de tota la sèrie històrica. Posterior-

ment, el 2014 creix novament i se situa a prop del 50%.

Quadre 48. Grau de cobertura dels convenis col·lectius de les Illes Balears sobre el total de treballadors afiliats d'alta (2000-2015)

Anys	Treballadors afectats per convenis autonòmics	Total treballadors afiliats	Percentatge de cobertura
2000	181.428	369.821	49,1%
2001	178.250	384.313	46,4%
2002	198.200	390.589	50,7%
2003	219.705	392.469	56,0%
2004	216.140	399.278	54,1%
2005	235.548	421.246	55,9%
2006	238.269	441.279	54,0%
2007	244.963	455.694	53,8%
2008	248.796	452.244	55,0%
2009	245.416	422.638	58,1%
2010	241.117	411.617	58,6%
2011	182.365	405.113	45,0%
2012	188.800	395.784	47,7%
2013	146.294	397.861	36,8%
2014	203.976	410.635	49,7%
2015	190.680	432.487	44,1%

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

3.4.2 Els costs laborals i les hores treballades

Els salaris augmenten a les Illes Balears respecte de l'any anterior, i també en gran part de les comunitats autònomes.

El 2015 el salari mensual mitjà de les Balears és de 1.782,73 €, segons les dades de l'Enquesta trimestral del cost laboral publicada per l'INE, un 6,3% inferior a la mitjana del conjunt nacional (1.902,37 €). Els salaris per sota de la mitjana nacional són una característica estructural de l'economia de les Balears atribuïble a l'especialització en activitats del sector dels serveis de mercat de baixa o mitjana qualificació, que limiten que hi hagi salaris més elevats (vegeu el quadre 49). Respecte del 2014, augmenten els salaris (1,8%) a les Balears i al conjunt d'Espanya (1,1%). De fet, en dotze comunitats autònomes el cost salarial

s'ha incrementat en termes interanuals, els més accentuats dels quals són el de les Illes Canàries (2,7%) i Aragó (2,3%). Alhora, els salaris es redueixen a cinc regions però amb valors que no superen el mig punt percentual, encapçalades per Castella i Lleó (-0,5%) i Castella-la Manxa (-0,4%). L'augment salarial de les Illes Balears per sobre de l'estatal provoca que s'acostin a la mitjana nacional (s'ha passat del 92,1% el 2013 al 93,7% el 2015) i estiguin a més de 2 p. p. per sota de Madrid o del País Basc, les comunitats autònomes amb els salaris proporcionalment més elevats.

Per sectors econòmics, la indústria sol presentar les remuneracions més elevades, les quals el 2015 són de 1.910,1 €. En segon lloc se situen els serveis (1.790,2 €). Finalment, en el

sector de la construcció el salari mitjà arriba a 1.621,1€. En termes interanuals, el sector dels serveis és l'únic en què creixen els salaris

respecte del 2014 (+3,1%), mentre que en la construcció (-4,0%) i, especialment, la indústria cauen (-6,0%).

Quadre 49. Evolució del cost salarial total per treballador i hores efectivament treballades per treballador al mes per comunitat autònoma (2009-2015)

Comunitat autònoma	Cost salarial total per treballador (€) *							Hores efectives treballades per treballador al mes						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	92,8	91,7	91,6	90,2	89,9	90,1	90,3	132,5	131,6	130,1	128,1	128,6	127,9	128,0
Aragó	97,2	96,7	94,9	94,8	94,7	95,0	96,1	131,6	130,6	130,0	128,0	127,6	126,3	126,7
Astúries	100,1	100,4	99,0	97,4	98,9	98,7	98,4	130,5	130,7	129,3	129,0	127,7	125,8	126,2
Illes Balears	94,3	94,4	93,5	92,6	92,1	93,1	93,7	136,9	135,5	134,1	135,2	134,0	133,5	135,3
Illes Canàries	84,3	82,8	83,0	82,5	82,4	83,3	84,6	136,5	136,0	134,0	133,0	130,4	129,3	130,9
Cantàbria	92,1	91,9	91,8	90,6	89,2	92,1	91,3	132,1	131,6	130,4	129,1	127,7	129,5	129,6
Castella-la Manxa	92,3	91,8	91,8	89,6	88,9	91,6	90,2	130,1	129,8	130,7	131,9	132,2	130,8	128,7
Castella i Lleó	89,7	88,8	90,2	90,5	91,1	88,7	87,3	133,6	133,5	128,8	127,3	125,8	125,7	126,4
Catalunya	106,7	107,3	107,5	108,0	107,3	105,5	106,0	131,5	131,4	130,4	129,8	129,0	128,9	129,1
Com. Valenciana	89,1	89,2	89,6	90,0	88,9	88,0	87,5	133,0	131,8	130,2	129,5	129,1	127,4	126,9
Extremadura	84,3	85,1	85,5	84,4	81,4	82,6	82,2	134,8	133,5	131,7	129,9	128,4	126,7	126,5
Galícia	86,9	88,7	88,1	85,9	87,9	87,9	86,7	134,1	134,1	132,9	132,0	131,9	132,4	131,1
Madrid	116,3	115,6	115,9	117,5	118,1	120,1	120,8	135,2	135,1	134,1	134,7	134,1	133,2	132,9
Múrcia	90,8	92,9	90,6	89,8	89,1	89,7	89,3	130,5	131,2	129,7	127,8	128,9	128,3	129,4
Navarra	104,6	105,3	105,5	103,3	103,0	105,0	103,8	126,1	126,9	126,4	125,1	125,5	127,0	126,1
País Basc	116,4	117,7	116,6	118,1	119,8	118,7	117,1	124,8	125,7	126,0	123,7	123,7	124,5	123,6
La Rioja	94,1	93,9	93,9	92,3	94,0	92,7	93,6	130,6	129,8	129,4	125,7	125,9	127,0	128,1
Total nacional	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	132,5	132,2	131,0	130,2	129,7	129,2	129,1

(*) Mitjana de l'Estat amb valor 100. Base 2008

Font: OTIB a partir de dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral (INE)

Per poder saber l'evolució del poder adquisitiu dels treballadors, s'analitza l'evolució del cost salarial respecte del que es pacta en els convenis col·lectius d'àmbit autonòmic i la de la taxa d'inflació. Així, s'observa (vegeu el quadre 50) que en el període 2006-2009 els increments salarials superen la taxa d'inflació, tant a les Balears com en el conjunt de l'Estat. En canvi, entre 2010 i 2013 la situació can-

via i la taxa d'inflació se situa per sobre dels augments salarials, sobretot el 2012 i el 2013, cosa que posa de manifest la disminució del poder adquisitiu dels treballadors en aquests anys. El 2014 i 2015, els salaris creixen més que els preus, per la caiguda de la taxa d'inflació, que se situa en valors mínims, i el 2015 fins i tot en valors negatius (-0,1%).

Quadre 50. Evolució de l'augment salarial pactat, l'augment del cost salarial i la taxa d'inflació a les Balears i a Espanya (2005-2015)

	ILLES BALEARS			ESPANYA		
	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació*	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació*
2005	3,9	4,6	3,1	4,0	2,5	3,4
2006	3,4	5,9	3,5	3,6	4,8	3,5
2007	3,7	3,7	2,7	4,2	4,0	2,8
2008	4,5	5,4	3,8	3,6	5,1	4,1
2009	1,6	3,3	-0,2	2,3	3,2	-0,3
2010	1,9	1,0	1,7	2,2	0,9	1,8
2011	3,4	0,1	2,9	2,3	1,0	3,2
2012	0,7	-1,6	2,5	1,2	-0,6	2,4
2013	0,6	-0,5	1,6	0,5	0,0	1,4
2014	1,1	1,0	0,2	0,6	-0,1	-0,2
2015	0,7	1,8	-0,1	0,7	1,1	-0,5

(*) IPC base 2011=100

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, ETCL i IPC (INE)

Les hores efectives treballades a les Illes Balears el 2015 són 135,3 per treballador i mes, 1,8 hores per sobre del registre del 2014, i també per sobre de la mitjana nacional (129,1 hores). De fet, les Illes Balears i Madrid són les comunitats autònomes amb el nombre més elevat d'hores efectives per assalariat durant el 2015 (135,3 i 132,9 hores/mes, respectivament). En el conjunt de l'Estat es mantenen les hores treballades respecte d'ara fa un any.

Pel que fa al tipus de jornada, les Balears ocupen la primera posició del rànquing per comunitats autònomes en hores treballades en

qualsevol de les jornades. Quant a la jornada completa, els ocupats de les Balears treballen de mitjana 149,0 hores, que suposen 4,2 hores més que en el conjunt d'Espanya. La jornada parcial suma 99,6 hores el 2015, 17,3 hores més que Múrcia, que és la segona regió amb més hores (82,3 hores), i molt per sobre de la mitjana nacional (78,1 hores). En la indústria i els serveis augmenten les hores de la jornada completa en termes interanuals, mentre que disminueixen en la construcció. Respecte de la jornada parcial, augmenten les hores en els serveis i es redueixen en la indústria i la construcció.

3.4.3 La sinistralitat laboral

El nombre d'accidents manté la tendència alcista i creix per tercer any consecutiu. Per tant, l'índex d'incidència experimenta un augment respecte de l'any anterior i se situa en 4.527,5 accidents per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes.

Segons les dades del Ministeri de Treball i Seguretat Social, les Illes Balears assoleixen un índex d'incidència de la sinistralitat laboral (nombre d'accidents laborals per cada cent mil treballadors amb les contingències cober-

tes) de 4.527,5 incidències en el 2015, índex que se situa per sobre del conjunt d'Espanya (3.189,5 incidències). De fet, com s'observa en el quadre 51, les Balears són la comunitat autònoma amb l'índex més elevat amb diferència, situació que se sosté al llarg dels anys.

Considerant la desagregació dels accidents segons la gravetat, la diferència entre les Balears i el conjunt de l'Estat espanyol s'explica sobretot pels accidents lleus, que registren a les Balears un índex de 4.499,0 incidències,

mentre que la mitjana estatal és de 3.162,1. L'índex d'incidència dels accidents greus (26,0) també se situa per sobre del registrat en el conjunt nacional (23,8) i és el setè més alt per comunitat autònoma. En canvi, les incidències dels accidents mortals de les Balears (2,5) són inferiors a la mitjana estatal (3,6), de manera que és la comunitat amb l'índex

més baix.

Respecte del 2014, l'índex d'incidència augmenta un 4,5%, percentatge similar a la mitjana nacional (4,3%). De fet, totes les comunitats autònomes tret de la ciutat autònoma de Melilla (-5,8%) pateixen un augment de la sinistralitat laboral durant el 2015.

Quadre 51. Índexs d'incidència de la sinistralitat i accidents de treball durant la jornada laboral amb baixa per comunitat autònoma (2015)

Comunitats autònomes	Acc. lleus	Índ. inc. lleus	Acc. greus	Índ. inc. greus	Acc. mortals	Índ. inc. mortals	Total d'accidents	Pob. afiliada	Índex d'incidència	Var. % interanual
Andalusia	74.472	3.555,1	849	40,5	75	3,6	75.396	2.094.768	3.599,3	5,1
Aragó	12.270	2.908,7	78	18,5	26	6,2	12.374	421.845	2.933,3	8,1
Astúries	10.439	3.643,0	56	19,5	14	4,9	10.509	286.553	3.667,4	0,5
Illes Balears	16.098	4.499,0	93	26,0	9	2,5	16.200	357.811	4.527,5	4,5
Canàries	21.610	3.560,4	110	18,1	16	2,6	21.736	606.952	3.581,2	0,2
Cantàbria	4.896	2.920,4	46	27,4	7	4,2	4.949	167.651	2.952,0	4,7
Castella-la Manxa	19.464	3.822,2	114	22,4	24	4,7	19.602	509.236	3.849,3	5,3
Castella i Lleó	21.059	3.042,1	164	23,7	27	3,9	21.250	692.258	3.069,7	5,0
Catalunya	77.960	3.044,0	512	20,0	66	2,6	78.538	2.561.120	3.066,5	2,7
Com. Valenciana	38.744	2.853,1	273	20,1	49	3,6	39.066	1.357.982	2.876,8	6,2
Extremadura	9.437	3.498,5	169	62,7	13	4,8	9.619	269.743	3.566,0	5,3
Galícia	23.991	3.120,3	363	47,2	57	7,4	24.411	768.866	3.174,9	5,8
Madrid	65.320	2.629,8	228	9,2	65	2,6	65.613	2.483.805	2.641,6	2,8
Múrcia	14.211	3.354,8	71	16,8	19	4,5	14.301	423.603	3.376,0	9,7
Navarra	6.778	3.125,3	53	24,4	8	3,7	6.839	216.874	3.153,4	3,4
País Basc	24.225	3.304,0	133	18,1	20	2,7	24.378	733.211	3.324,8	4,7
La Rioja	3.255	3.352,2	35	36,0	4	4,1	3.294	97.101	3.392,3	11,6
Ceuta	658	3.744,2	9	51,2	1	5,7	668	17.574	3.801,1	10,4
Melilla	478	2.751,6	2	11,5	0	0,0	480	17.372	2.763,1	-5,8
Total nacional	445.365	3.162,1	3.358	23,8	500	3,6	449.223	14.084.326	3.189,5	4,3

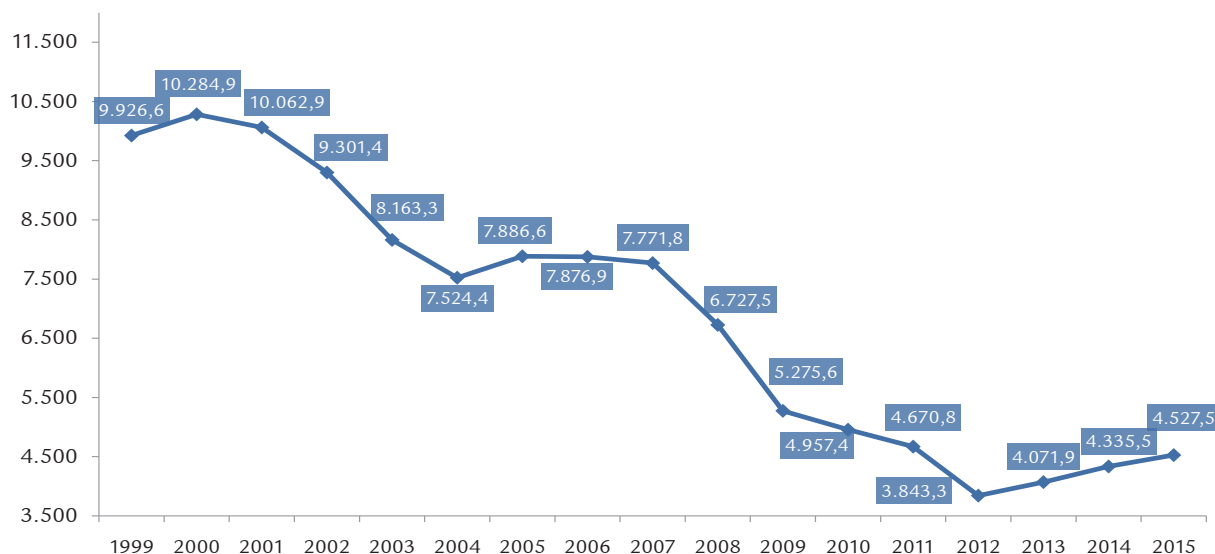
Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

Quant a l'evolució de l'índex d'incidència i segons les dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral del Govern de les Illes Balears, cal destacar la marcada tendència a la reducció dels índexs des del 2006 fins al 2012, que va ser l'any amb

el valor més baix de tota la sèrie estudiada¹⁵ (vegeu el gràfic 37). En aquest període l'índex va passar de 7.876,9 incidències a 3.843,3, que suposa un descens de més del 50%. Del 2013 ençà manté una línia ascendent, que continua el 2015.

¹⁵ Les dades recollides a partir de l'1 de gener de 2012 inclouen els accidents que han afectat els treballadors que pertanyen al règim especial de la llar, d'acord amb el Reial decret 1596/2011, de 4 de novembre, que estén l'acció protectora per contingències professionals als treballadors inclosos en aquest règim i als treballadors del nou sistema especial per a empleats de la llar del règim general, d'acord amb la disposició addicional trenta-novena de la Llei 27/2011, d'1 d'agost.

Gràfic 37. Evolució de l'índex d'incidència de la sinistralitat laboral a les Illes Balears (1999-2015)

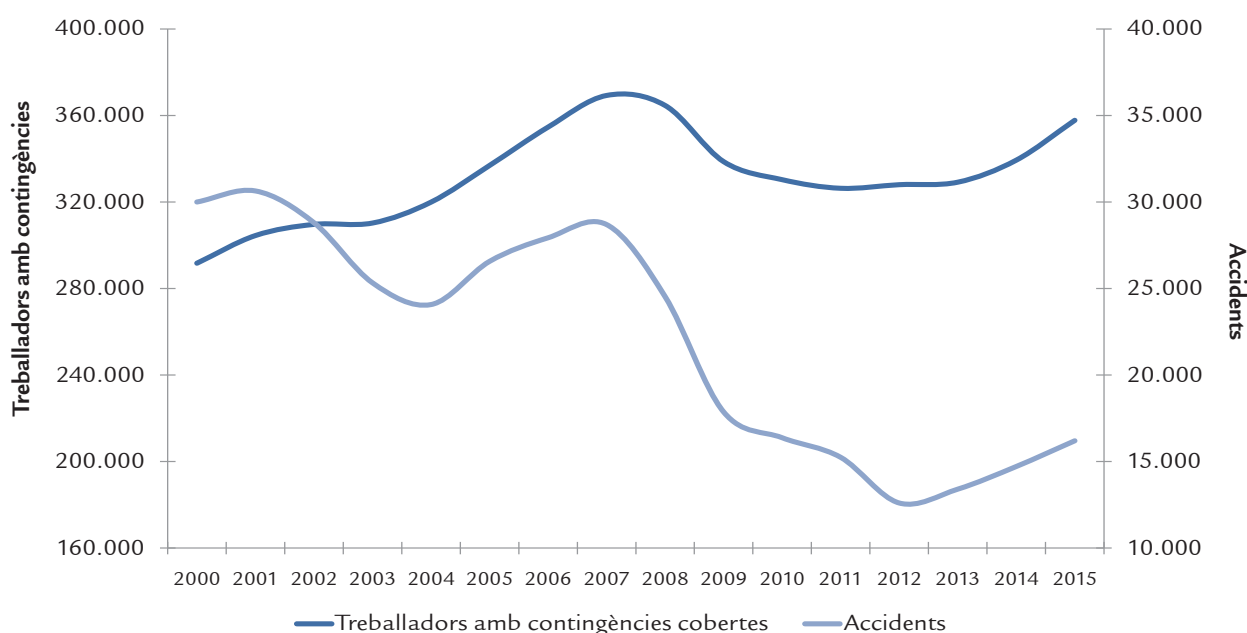

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

El gràfic38 il·lustra l'evolució a les Balears de les dues variables que formen l'índex d'incidència. D'una banda, la sèrie de persones afiliades presenta un perfil creixent fins al 2007, una caiguda d'aleshores fins al 2011 a conseqüència de la recessió, i llavors la filiació torna a repuntar seguint la reactivació econòmica. De l'altra, l'evolució dels accidents no

presenta un patró homogeni, ja que es redueixen entre el 2002 i el 2004, i després remunten fins al 2007. A partir del 2008 i fins al 2012, tornen a caure i passen d'un total de 28.700 accidents a 12.604. Els tres darrers anys, juntament amb l'increment de l'activitat, els accidents augmenten una altra vegada.

Gràfic 38. Evolució dels afiliats amb les contingències cobertes i dels accidents registrats a les Illes Balears (2000-2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Per sexes, els homes patiren el 66,0% del total d'accidents l'any 2015 i les dones el 34,0%. En ambdós casos, la gran majoria dels accidents foren de caràcter lleu (99,1% per als homes i 99,8% per a les dones). Tots els accidents mortals (9) del 2015 els varen patir homes.

Per sectors, el que registra el nombre més elevat d'accidents de manera habitual és el dels serveis (11.694 accidents, el 71,6%), en part perquè és el que té més afiliats. El segueixen a molta distància la construcció (2.750 accidents, el 16,8%), la indústria (1.569 accidents, el 9,6%) i l'agricultura (315 accidents, l'1,9%). Malgrat això, els índexs d'incidència

no mantenen aquesta distribució sectorial, sinó que els més elevats es donen, amb diferència, en la construcció (10.121 accidents per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes) i la indústria (7.739 incidències). En termes interanuals, només descendeix l'índex en l'agricultura (-6,1%), mentre que augmenta en la indústria (16,0%), en la construcció (8,7%) i en els serveis (1,1%). El 2015 es produeixen nou accidents mortals, cinc a Mallorca (quatre en el sector de la construcció i un en el dels serveis), un a Menorca (en la construcció) i tres a Eivissa (dos en l'agricultura i un en la construcció).

Quadre 52. Índexs d'incidència de sinistralitat per sectors econòmics a les Illes Balears (2007-2015)

Anys	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2007	5.484,2	12.695,2	16.652,9	5.903,4
2008	6.672,0	11.017,7	14.549,3	5.425,4
2009	6.009,0	8.543,3	10.865,4	4.403,2
2010	5.819,9	7.982,4	9.559,8	4.345,0
2011	6.022,7	7.661,5	9.251,3	4.190,1
2012	6.026,6	6.482,3	7.968,3	3.477,7
2013	5.664,2	6.598,1	8.501,6	3.671,7
2014	5.966,2	6.671,1	9.311,5	3.944,5
2015	5.604,9	7.738,7	10.120,6	3.986,0

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

La distribució del total d'accidents per illes es similar a la dels anys anteriors, a Menorca els accidents perden pes, mentre que en guanyen a Mallorca, Eivissa i Formentera. Concretament, Mallorca concentra el 78,7% dels sinistres; Eivissa, el 14,6%; Menorca, el 5,8%, i Formentera, el 0,5%. El pes dels accidents lleus sobre el total és també similar entre illes i representa més del 95% del total dels que

s'han registrat. Pel que fa als índexs d'incidència¹⁶, respecte dels valors de l'any 2013, augmenten a totes les illes, especialment a Formentera (28,6%), seguida de Mallorca (13,6%), Menorca (11,0%) i Eivissa (8,2%). En nombres absoluts, Eivissa és de manera habitual l'illa que presenta l'índex d'incidència més elevat (5.899,4).

¹⁶ No es disposa del nombre de persones afiliades d'alta amb les contingències cobertes desagregades per illes, raó per la qual es presenta una aproximació basada en el nombre d'afiliats al règim general i en els accidents registrats.

Quadre 53. Accidents per gravetat i índex d'incidència per illes (2011-2013-2015)

ILLES	Lleus			Greus			Mortals			Total			Índex d'incidència		
	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015	2011	2013	2015
Mallorca	12.194	10.295	12.786	54	55	64	2	4	5	12.250	10.354	12.855	4.845,0	4.235,7	4.812,1
Menorca	937	810	931	7	5	11	2	0	1	946	815	943	4.674,4	4.272,4	4.742,4
Eivissa	1.983	1.877	2.358	8	12	15	2	0	3	1.993	1.889	2.376	5.935,8	5.450,6	5.899,4
Formentera	75	58	83	1	0	4	0	0	0	76	58	87	3.536,5	2.515,2	3.235,7
Illes Balears	15.274	13.284	16.225	71	74	95	6	4	9	15.351	13.362	16.329	-	-	-

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

3.4.4 Regulació de l'ocupació

D'acord amb les dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, durant l'any 2015 s'autoritzen 88 expedients de regulació d'ocupació (ERO), 59 menys que el 2014, cosa que en termes relatius representa un descens d'un 40,1%. Aquest és el tercer any consecutiu en què baixen després del gran increment del nombre d'expedients el 2012. El quadre 54 mostra el gran creixement dels expedients presentats i autoritzats per l'autoritat administrativa a partir del 2009, que

coincideix amb la recessió, i el 2012 va arribar al punt àlgid.

Els 88 expedients de regulació d'ocupació autoritzats durant el 2015 afecten 767 treballadors (687 menys que l'any anterior), la major part per expedients de suspensió o de reducció de jornada (el 69,4%). En el darrer any el pes d'aquests expedients ha perdut 12,2 p. p. i se situa en valors similars als del 2007.

Quadre 54. Evolució anual d'expedients de regulació de l'ocupació autoritzats i originaris i dels treballadors afectats (2005-2015)

ERO	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nombre d'expedients autoritzats	39	44	26	47	114	146	264	439	326	147	88
Suspensió/reducció de jornada	26	28	20	35	86	121	237	401	294	132	76
Extinció	13	16	6	12	28	25	27	38	32	15	12
Nombre de treballadors afectats	597	528	282	581	1.592	1.806	3.027	2.945	2.547	1.454	767
Suspensió/reducció de jornada	362	244	189	365	1.144	1.420	2.244	2.355	2.053	1.186	532
Extinció	235	284	93	216	448	386	783	590	494	268	235

Font: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

4 ANNEX: QUADRES PER ILLES

Quadre 55. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Mallorca (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Total població	814.275	862.397	873.414	864.763	858.313	859.289
Dones	407.333	430.730	438.120	435.794	433.097	433.988
Homes	406.942	431.667	435.294	428.969	425.216	425.301
Menors 15 anys	122.436	130.703	134.088	135.523	135.754	135.548
15-29	166.095	168.466	157.595	146.796	143.622	141.694
30-44	217.040	233.350	235.966	229.919	225.657	222.803
45-64	193.618	207.814	217.610	221.712	221.911	225.585
65-74	59.915	63.225	66.563	68.170	69.425	71.747
75 i més	55.171	58.839	61.592	62.643	61.944	61.912
Pob. estrangera	148.233	181.661	187.752	167.403	151.669	143.641
UE-27	73.732	88.076	98.797	84.642	73.378	71.676
No UE	74.501	93.585	88.955	82.761	78.291	71.965

Font: Revisió padró. INE

Quadre 56. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Menorca (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Total població	90.235	93.915	94.875	95.183	93.313	92.348
Dones	44.887	46.704	47.438	47.709	46.783	46.400
Homes	45.348	47.211	47.437	47.474	46.530	45.948
Menors 15 anys	14.108	14.789	14.989	14.910	14.668	14.320
15-29	18.233	18.030	16.637	15.754	15.152	14.777
30-44	24.472	25.340	25.278	24.839	23.987	23.140
45-64	21.353	22.882	24.163	25.122	24.993	25.225
65-74	6.547	6.935	7.495	7.952	8.035	8.203
75 i més	5.522	5.939	6.313	6.606	6.478	6.683
Pob. estrangera	13.672	18.819	15.469	14.858	12.357	11.473
UE-27	6.393	12.585	8.487	8.927	7.292	6.920
No UE	7.279	6.234	6.982	5.931	5.065	4.553

Font: Revisió padró. INE

Quadre 57. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Eivissa (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Total població	117.698	129.562	134.460	140.354	140.271	140.964
Dones	56.853	62.379	65.058	68.121	68.263	68.761
Homes	60.845	67.183	69.402	72.233	72.008	72.203
Menors 15 anys	16.654	18.372	19.060	20.054	20.373	20.488
15-29	26.047	27.791	26.439	25.793	25.015	24.349
30-44	33.863	38.022	40.028	42.796	43.302	43.807
45-64	28.312	31.362	33.595	35.451	35.317	35.759
65-74	7.099	7.601	8.324	8.964	9.126	9.413
75 i més	5.723	6.414	7.014	7.296	7.138	7.148
Pob. estrangera	25.947	34.125	36.248	38.376	35.352	33.622
UE-27	14.678	19.454	21.235	22.732	20.164	18.857
No UE	11.269	14.671	15.013	15.644	15.188	14.765

Font: Revisió padró. INE

Quadre 58. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Formentera (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Total població	8.442	9.552	10.365	11.374	11.545	11.878
Dones	3.984	4.534	4.921	5.447	5.498	5.652
Homes	4.458	5.018	5.444	5.927	6.047	6.226
Menors 15 anys	1.097	1.208	1.275	1.418	1.455	1.492
15-29	1.748	1.909	1.927	2.034	1.997	1.999
30-44	2.516	2.944	3.259	3.643	3.723	3.850
45-64	2.004	2.267	2.534	2.864	2.927	3.051
65-74	633	718	785	813	834	854
75 i més	444	506	585	602	609	632
Pob. estrangera	2.318	2.957	3.343	3.769	3.734	3.782
UE-27	1.526	1.974	2.166	2.465	2.430	2.499
No UE	792	983	1.177	1.304	1.304	1.283

Font: Revisió padró. INE

Quadre 59. Empreses d'alta al Règim General de la Seguretat Social per illes (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Mallorca	34.034	31.517	29.908	29.196	29.696	30.944
Menorca	4.168	3.776	3.561	3.465	3.456	3.507
Eivissa	5.836	5.682	5.650	5.853	6.099	6.388
Formentera	413	433	454	487	509	535
Total Illes Balears	44.451	41.408	39.573	39.001	39.759	41.374

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 60. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Mallorca (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Règim General	294.665	267.508	252.838	244.448	251.597	267.137
Règim d'Autònoms	65.930	65.627	62.584	61.930	63.890	65.591
Règim Especial de la Llar	7.233	8.033	8.054	9.659	9.517	9.222
Règim Especial Agrari	3.549	2.163	2.341	2.063	2.030	2.000
Règim del Mar	1.467	1.458	1.280	1.277	1.301	1.357
Total règims	372.845	344.789	327.098	319.377	328.334	345.306

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 61. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Menorca (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Règim General	24.849	21.916	20.238	19.076	19.205	19.885
Règim d'Autònoms	7.427	7.220	6.869	6.967	7.137	7.252
Règim Especial de la Llar	427	437	504	806	779	724
Règim Especial Agrari	392	237	258	231	236	239
Règim del Mar	210	214	195	199	225	229
Total règims	33.306	30.024	28.064	27.279	27.582	28.328

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 62. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Eivissa (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Règim General	34.808	32.311	33.576	34.657	37.306	40.275
Règim d'Autònoms	9.827	10.040	9.858	10.256	10.636	11.282
Règim Especial de la Llar	1.112	1.176	1.175	1.418	1.454	1.454
Règim Especial Agrari	455	179	181	131	126	129
Règim del Mar	338	329	357	398	434	501
Total règims	46.541	44.035	45.146	46.859	49.955	53.642

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 63. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Formentera (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Règim General	1.688	1.817	2.149	2.306	2.526	2.689
Règim d'Autònoms	769	779	833	878	889	915
Règim Especial de la Llar	23	49	50	38	46	49
Règim Especial Agrari	18	11	11	7	6	6
Règim del Mar	86	69	81	82	87	89
Total règims	2.584	2.725	3.123	3.310	3.554	3.749

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Quadre 64. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, dones 2015

MALLORCA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	27.468	17,4%	17,4%
5120	Cambrers assalariats	26.196	16,6%	34,0%
5220	Venedors de botigues i magatzems	17.350	11,0%	45,0%
4421	Empleats d'agències de viatges	7.683	4,9%	49,9%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	5.390	3,4%	53,3%
9310	Ajudants de cuina	5.087	3,2%	56,5%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	4.799	3,0%	59,5%
9100	Empleats domèstics	3.774	2,4%	61,9%
5110	Cuiners assalariats	3.236	2,1%	64,0%
2933	Coreògrafs i ballarins	3.066	1,9%	65,9%
Total 10 ocupacions		104.049	65,9%	
Total contractes dones 2015		157.849		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 65. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, homes 2015

MALLORCA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	27.601	15,4%	15,4%
7121	Paletes	13.639	7,6%	23,0%
9602	Peons de la construcció d'edificis	8.993	5,0%	28,1%
9310	Ajudants de cuina	7.774	4,3%	32,4%
5110	Cuiners assalariats	6.673	3,7%	36,1%
5220	Venedors de botigues i magatzems	5.940	3,3%	39,5%
2932	Compositors, músics i cantants	5.780	3,2%	42,7%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	5.193	2,9%	45,6%
4421	Empleats d'agències de viatges	4.184	2,3%	47,9%
9700	Peons de les indústries manufactureres	4.065	2,3%	50,2%
Total 10 ocupacions		89.842	50,2%	
Total contractes homes 2015		178.990		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 66. Deu ocupacions més contractades a Menorca, dones 2015

MENORCA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	2.675	20,2%	20,2%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	2.287	17,2%	37,4%
5220	Venedors de botigues i magatzems	1.860	14,0%	51,4%
9310	Ajudants de cuina	746	5,6%	57,0%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	526	4,0%	61,0%
5611	Auxiliars d'infermeria hospitalària	449	3,4%	64,4%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	364	2,7%	67,1%
9100	Empleats domèstics	349	2,6%	69,8%
5110	Cuiners assalariats	257	1,9%	71,7%
4422	Recepcionistes d'hotels	230	1,7%	73,4%
Total 10 ocupacions		9.743	73,4%	
Total contractes dones 2015		13.270		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 67. Deu ocupacions més contractades a Menorca, homes 2015

MENORCA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	2.846	17,3%	17,3%
9310	Ajudants de cuina	1.399	8,5%	25,8%
7121	Paletes	1.280	7,8%	33,6%
9602	Peons de la construcció d'edificis	1.254	7,6%	41,2%
5110	Cuiners assalariats	808	4,9%	46,2%
2932	Compositors, músics i cantants	558	3,4%	49,5%
5220	Venedors de botigues i magatzems	517	3,1%	52,7%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	399	2,4%	55,1%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	350	2,1%	57,3%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	296	1,8%	59,1%
Total 10 ocupacions		9.707	59,1%	
Total contractes homes 2015		16.438		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 68. Deu ocupacions més contractades a Eivissa, dones 2015

EIVISSA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	8.347	25,6%	25,6%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	4.902	15,0%	40,6%
5220	Venedors de botigues i magatzems	3.724	11,4%	52,0%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	1.224	3,7%	55,7%
9310	Ajudants de cuina	1.120	3,4%	59,2%
2933	Coreògrafs i ballarins	1.027	3,1%	62,3%
5110	Cuiners assalariats	887	2,7%	65,0%
5824	Hostesses de terra	688	2,1%	67,1%
9100	Empleats domèstics	655	2,0%	69,1%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	576	1,8%	70,9%
	Total 10 ocupacions	23.150	70,9%	
	Total contractes dones 2015	32.651		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 69. Deu ocupacions més contractades a Eivissa, homes 2015

EIVISSA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	7.832	18,1%	18,1%
7121	Paletes	3.964	9,1%	27,2%
9602	Peons de la construcció d'edificis	2.497	5,8%	32,9%
5110	Cuiners assalariats	2.350	5,4%	38,4%
5942	Auxiliars de vigilant de seguretat i similars no habilitats per a portar armes	2.073	4,8%	43,1%
9310	Ajudants de cuina	1.817	4,2%	47,3%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	1.597	3,7%	51,0%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	1.536	3,5%	54,6%
5220	Venedors de botigues i magatzems	1.111	2,6%	57,1%
7191	Treballadors de manteniment d'edificis	842	1,9%	59,1%
	Total 10 ocupacions	25.619	59,1%	
	Total contractes homes 2015	43.379		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 70. Deu ocupacions més contractades a Formentera, dones 2015

FORMENTERA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	751	33,3%	33,3%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	393	17,4%	50,8%
5220	Venedors de botigues i magatzems	376	16,7%	67,4%
9310	Ajudants de cuina	127	5,6%	73,1%
5110	Cuiners assalariats	96	4,3%	77,3%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	61	2,7%	80,0%
4422	Recepcionistes d'hotels	44	2,0%	82,0%
4412	Recepcionistes (excepte d'hotels)	40	1,8%	83,8%
9100	Empleats domèstics	35	1,6%	85,3%
5500	Caixers i taquillers (excepte de banca)	27	1,2%	86,5%
Total 10 ocupacions		1.950	86,5%	
Total contractes dones 2015		2.254		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 71. Deu ocupacions més contractades a Formentera, homes 2015

FORMENTERA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	834	27,3%	27,3%
5110	Cuiners assalariats	316	10,3%	37,6%
9310	Ajudants de cuina	255	8,3%	46,0%
7121	Paletes	243	8,0%	53,9%
9602	Peons de la construcció d'edificis	142	4,6%	58,6%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	132	4,3%	62,9%
5220	Venedors de botigues i magatzems	96	3,1%	66,0%
9811	Peons del transport de mercaderies i descarregadors	78	2,6%	68,6%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	64	2,1%	70,7%
8432	Conductors assalariats de camions	58	1,9%	72,6%
Total 10 ocupacions		2.218	72,6%	
Total contractes homes 2015		3.056		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB

Quadre 72. Contractes registrats a Mallorca per tipus de contracte (2007-2015)

Tipus de contracte	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Indefinits	47.059	28.974	25.684	28.191	34.637	39.491
Formatius	1.688	879	899	1.325	2.160	2.877
Temporals	296.672	204.886	205.220	228.392	252.144	293.112
Altres	1.074	1.262	1.200	1.149	1.395	1.359
Total	346.493	236.001	233.003	259.057	290.336	336.839

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 73. Contractes registrats a Menorca per tipus de contracte (2007-2015)

Tipus de contracte	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Indefinits	4.654	3.319	2.499	3.024	3.272	3.505
Formatius	316	142	77	77	157	122
Temporals	28.423	20.775	21.551	21.874	23.164	26.015
Altres	36	26	13	82	135	66
Total	33.429	24.262	24.140	25.057	26.728	29.708

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 74. Contractes registrats a Eivissa per tipus de contracte (2007-2015)

Tipus de contracte	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Indefinits	6.970	5.199	4.986	5.752	7.877	8.942
Formatius	212	128	141	152	240	220
Temporals	49.692	37.966	45.013	51.033	59.575	66.859
Altres	27	150	41	30	23	9
Total	56.901	43.443	50.181	56.967	67.715	76.030

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 75. Contractes registrats a Formentera per tipus de contracte (2007-2015)

Tipus de contracte	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Indefinits	457	426	450	568	623	703
Formatius	4	10	3	2	35	8
Temporals	2.887	2.822	3.595	3.768	4.313	4.599
Altres	-	1	2	2	1	-
Total	3.348	3.259	4.050	4.340	4.972	5.310

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 76. Contractes registrats a Mallorca per sector econòmic (2007-2015)

Sector econòmic	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	3.386	2.641	2.849	3.540	4.019	3.878
Indústria	11.968	7.791	6.995	7.335	8.659	10.261
Construcció	63.854	31.988	23.625	21.276	25.538	33.301
Serveis	267.285	193.581	199.534	226.906	252.120	289.399
Hostaleria	80.062	63.101	69.365	82.458	94.469	107.558
Comerç	41.446	25.368	28.118	30.056	34.933	39.562
Total	346.493	236.001	233.003	259.057	290.336	336.839

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 77. Contractes registrats a Menorca per sector econòmic (2007-2015)

Sector econòmic	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	191	199	184	281	295	332
Indústria	1.972	1.303	1.196	1.085	1.118	1.327
Construcció	6.691	3.983	2.859	2.037	2.566	3.258
Serveis	24.575	18.777	19.901	21.654	22.749	24.791
Hostaleria	10.341	7.994	8.950	10.477	11.131	12.080
Comerç	4.349	2.542	2.540	2.917	3.059	3.306
Total	33.429	24.262	24.140	25.057	26.728	29.708

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 78. Contractes registrats a Eivissa per sector econòmic (2007-2015)

Sector econòmic	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	292	184	194	227	270	235
Indústria	1.503	969	1.009	966	1.217	1.399
Construcció	13.227	7.095	6.227	6.997	7.732	9.095
Serveis	41.879	35.195	42.751	48.777	58.496	65.301
Hostaleria	17.757	15.768	21.159	24.645	31.457	34.847
Comerç	7.185	4.664	5.755	6.306	6.993	7.781
Total	56.901	43.443	50.181	56.967	67.715	76.030

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 79. Contractes registrats a Formentera per sector econòmic (2007-2015)

Sector econòmic	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	44	33	28	34	58	26
Indústria	46	43	53	36	46	60
Construcció	486	461	597	549	605	456
Serveis	2.772	2.722	3.372	3.721	4.263	4.768
Hostaleria	1.696	1.714	2.125	2.447	2.741	3.178
Comerç	470	366	470	529	561	657
Total	3.348	3.259	4.050	4.340	4.972	5.310

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 80. Atur registrat a Mallorca per sector econòmic. Total. (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	268	492	792	1.132	1.340	1.224
Indústria	1.367	3.391	3.662	3.573	3.090	2.684
Construcció	4.215	13.829	13.536	10.926	8.799	7.027
Serveis	22.616	39.833	46.279	47.915	44.122	39.964
Sense ocup. anterior	625	1.937	3.316	3.161	3.173	3.018
Total	29.091	59.483	67.585	66.706	60.523	53.917

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 81. Atur registrat a Menorca per sector econòmic. Total. (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	16	30	56	74	71	68
Indústria	178	417	348	347	317	264
Construcció	471	1.261	1.235	987	738	557
Serveis	2.210	3.774	4.367	4.678	4.438	4.036
Sense ocup. anterior	39	105	184	170	179	166
Total	2.914	5.587	6.190	6.256	5.742	5.091

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 82. Atur registrat a Eivissa per sector econòmic. Total. (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	28	54	68	73	75	63
Indústria	135	337	310	301	273	223
Construcció	914	2.313	1.943	1.581	1.457	1.164
Serveis	3.819	6.020	6.558	6.847	6.793	6.110
Sense ocup. anterior	67	157	154	131	154	183
Total	4.963	8.881	9.033	8.933	8.751	7.743

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 83. Atur registrat a Formentera per sector econòmic. Total. (2007-2015)

	2007	2009	2011	2013	2014	2015
Agricultura i pesca	1	5	8	12	9	7
Indústria	2	8	9	5	6	7
Construcció	71	97	88	82	77	72
Serveis	202	313	348	281	286	256
Sense ocup. anterior	1	2	4	7	10	10
Total	276	426	457	388	388	352

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 84. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Mallorca (2009-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	ESPANYOLS	UE	NO UE
2009	59.483	32.299	27.184	8.967	43.071	7.446	43.785	5.131	10.567
2010	66.285	35.806	31.019	9.427	48.668	8.730	49.574	5.596	11.655
2011	67.584	35.885	31.699	8.386	49.589	9.609	51.017	5.424	11.143
2012	70.845	36.861	33.984	8.250	51.829	10.766	55.533	4.957	10.355
2013	66.706	34.129	32.577	7.108	48.275	11.323	53.743	4.226	8.737
2014	60.523	29.980	30.543	6.534	42.557	11.432	49.362	3.915	7.247
2015	53.917	25.491	28.426	5.953	36.763	11.201	44.097	3.568	6.253

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 85. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Menorca (2009-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	ESPANYOLS	UE	NO UE
2009	5.587	2.976	2.611	931	4.111	546	4.145	386	1.056
2010	6.135	3.235	2.900	977	4.519	639	4.592	396	1.147
2011	6.189	3.216	2.973	811	4.667	712	4.745	370	1.075
2012	6.691	3.435	3.256	829	5.033	829	5.285	341	1.066
2013	6.256	3.219	3.037	688	4.642	926	5.118	304	833
2014	5.742	2.805	2.937	627	4.161	955	4.788	287	667
2015	5.091	2.323	2.768	593	3.593	905	4.270	259	562

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 86. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Eivissa (2009-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	ESPANYOLS	UE	NO UE
2009	8.881	5.092	3.789	1.339	6.633	909	5.892	1.239	1.750
2010	9.469	5.253	4.216	1.335	7.091	1.043	6.270	1.352	1.847
2011	9.033	4.918	4.115	1.132	6.799	1.102	5.930	1.330	1.773
2012	9.558	5.173	4.385	1.198	7.151	1.209	6.570	1.280	1.708
2013	8.933	4.748	4.185	958	6.696	1.279	6.357	1.069	1.507
2014	8.751	4.530	4.222	875	6.541	1.336	6.259	1.086	1.406
2015	7.743	3.853	3.890	791	5.702	1.251	5.542	970	1.232

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 87. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Formentera (2009-2015)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	ESPANYOLS	UE	NO UE
2009	426	237	189	60	328	38	249	83	94
2010	453	245	208	66	350	37	248	106	99
2011	457	258	199	55	362	40	241	98	117
2012	449	259	190	251	86	112	60	356	33
2013	388	225	163	43	311	35	228	64	96
2014	388	213	175	40	308	40	222	68	98
2015	352	190	162	42	273	36	209	57	85

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Quadre 88. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Mallorca (2008-2015)

	Total d'accidents	Acc. lleus	Acc. greus	Acc. mortals	Índex d'incidència
2008	19.676	19.532	132	12	6.795
2009	14.579	14.474	99	6	5.450
2010	13.199	13.113	78	8	5.098
2011	12.250	12.194	54	2	4.845
2012	10.025	9.954	68	3	4.094
2013	10.354	10.295	55	4	4.236
2014	11.560	11.504	56	0	4.595
2015	12.855	12.786	64	5	4.812

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 89. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Menorca (2008-2015)

	Total d'accidents	Acc. lleus	Acc. greus	Acc. mortals	Índex d'incidència
2008	1.652	1.637	14	1	6.847
2009	1.238	1.225	12	1	5.649
2010	1.061	1.056	4	1	5.035
2011	946	937	7	2	4.674
2012	800	796	4	0	4.193
2013	815	810	5	0	4.272
2014	833	825	8	0	4.337
2015	943	931	11	1	4.742

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 90. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Eivissa (2008-2015)

	Total d'accidents	Acc. lleus	Acc. greus	Acc. mortals	Índex d'incidència
2008	2.620	2.598	19	3	7.572
2009	2.075	2.066	9	0	6.422
2010	2.017	1.999	16	2	6.184
2011	1.993	1.983	8	2	5.936
2012	1.714	1.702	12	0	5.071
2013	1.889	1.877	12	0	5.451
2014	2.223	2.209	13	1	5.959
2015	2.376	2.358	15	3	5.899

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 91. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Formentera (2008-2015)

	Total d'accidents	Acc. lleus	Acc. greus	Acc. mortals	Índex d'incidència
2008	90	90	0	0	5.217
2009	59	58	0	1	3.247
2010	68	66	2	0	3.298
2011	76	75	1	0	3.537
2012	61	61	0	0	2.726
2013	58	58	0	0	2.515
2014	68	66	1	1	2.692
2015	87	83	4	0	3.235

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 92. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Mallorca (2008-2015)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2008	365	2.213	5.066	12.032	19.676
2009	281	1.761	3.137	9.400	14.579
2010	266	1.516	2.373	9.044	13.199
2011	273	1.352	1.963	8.662	12.250
2012	243	1.030	1.381	7.371	10.025
2013	234	1.064	1.342	7.714	10.354
2014	263	1.082	1.594	8.621	11.560
2015	263	1.342	2.021	9.229	12.855

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 93. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Menorca (2008-2015)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2008	29	196	550	877	1.652
2009	27	127	339	745	1.238
2010	28	111	239	683	1.061
2011	34	107	176	629	946
2012	39	87	125	549	800
2013	35	80	120	580	815
2014	25	78	112	618	833
2015	26	68	170	679	943

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 94. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Eivissa (2008-2015)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2008	41	196	766	1.617	2.620
2009	27	165	455	1.428	2.075
2010	30	139	392	1.456	2.017
2011	28	155	347	1.463	1.993
2012	44	169	275	1.226	1.714
2013	32	115	325	1.417	1.889
2014	34	126	379	1.684	2.223
2015	24	154	498	1.700	2.376

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Quadre 95. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Formentera (2008-2015)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2008	0	0	36	54	90
2009	2	0	16	41	59
2010	2	6	16	44	68
2011	1	5	15	55	76
2012	0	7	17	37	61
2013	0	1	16	41	58
2014	4	4	7	53	68
2015	2	3	10	72	87

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

5 ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS

QUADRES

Quadre 1. Evolució i projeccions dels principals indicadors de l'economia mundial	6
Quadre 2. Evolució de les taxes d'ocupació i d'atur per països (2015)	7
Quadre 3. Quadre macroeconòmic d'Espanya (2015)	8
Quadre 4. Taxa d'abandonament escolar prematur i població jove amb estudis superiors (UE-28, Espanya i Illes Balears)	10
Quadre 5. Taxa d'ocupació total i taxa d'ocupació femenina (UE-28, Espanya i Illes Balears)	13
Quadre 6. Distribució de la població en funció de grans grups de nacionalitats i d'edat a les Illes Balears (2007-2015)	17
Quadre 7. Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000 i 2015)	17
Quadre 8. Evolució trimestral del PIB per sectors econòmics a preus constants (2012-2015)	22
Quadre 9. Creixement del PIB per illes (2008-2015)	22
Quadre 10. Evolució del nombre d'empreses segons la grandària a les Illes Balears i a Espanya (2014 i 2015)	23
Quadre 11. Empreses segons l'activitat econòmica i la grandària a les Balears (2015-2014) ..	25
Quadre 12. Taxes de creixement dels centres de treball balears amb afiliats a la Tresoreria Ge- neral de la Seguretat Social per activitat econòmica (mitjana del 2015)	28
Quadre 13. Centres de treball d'alta a la Seguretat Social per activitat econòmica i illa (2015)	30
Quadre 14. Altes, baixes i ràtio d'altes d'empreses per sector a les Illes Balears (2015)	34
Quadre 15. Evolució de la població activa i de la inactiva a les Illes Balears (2005-2015)	37
Quadre 16. Evolució de la població activa total per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2000-2015)	38
Quadre 17. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitat autò- noma (2015)	39
Quadre 18. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2011-2013-2015)	41
Quadre 19. Taxes brutes de graduació en ensenyaments no universitaris per nivell educatiu i sexe, a Espanya i a les Illes Balears (2012/2013), i variació percentual respecte al curs 2001/2002	42
Quadre 20. Evolució de la taxa d'activitat per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autòno- ma (2011-2013-2015)	45
Quadre 21. Evolució anual de l'afiliació a la Seguretat Social per illes (2007-2015)	47
Quadre 22. Evolució dels ocupats no empresaris segons el nombre d'hores habituals dedica- des al treball (2011-2015)	53
Quadre 23. Evolució de l'afiliació mitjana per activitats econòmiques i règim (2015-2014) ..	56
Quadre 24. Les vint ocupacions amb més contractació per sexe a les Balears (2015)	59
Quadre 25. Evolució de l'afiliació per règims de cotització a les Balears (2006-2015)	61
Quadre 26. Evolució de la població d'alta a la Seguretat Social per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2006-2015)	62
Quadre 27. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2015)	63

Quadre 28. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2012-2015).....	65
Quadre 29. Evolució de la taxa d'ocupació del total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2006-2015).....	66
Quadre 30. Distribució percentual de la població ocupada per ocupació i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2012-2015).....	68
Quadre 31. Desajust en l'ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes (2007-2015).....	69
Quadre 32. Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social per tipus de contracte i de jornada (2006-2015).....	71
Quadre 33. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2005-2015).....	72
Quadre 34. Distribució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu i la comunitat autònoma (2015).....	73
Quadre 35. Evolució de l'atur registrat per illes (2005-2015).....	75
Quadre 36. Evolució de l'atur registrat en les deu activitats econòmiques amb descensos interanuals més elevats de l'atur a les Illes Balears (2015).....	78
Quadre 37. Evolució de la població aturada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2005-2015).....	79
Quadre 38. Evolució de la població en atur per nivell d'estudis a les Illes Balears (2007-2015).....	80
Quadre 39. Evolució de la població aturada per grups d'ocupació a les Illes Balears (2005-2015).....	80
Quadre 40. Evolució de la taxa d'atur per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2010, 2013 i 2015).....	83
Quadre 41. Evolució del total de demandants i dels demandants aturats segons si cobren prestació i tipus de prestació (2005-2015).....	84
Quadre 42. Població aturada a les Balears segons la relació de parentiu amb la persona de referència de la llar (2007-2015).....	85
Quadre 43. Percentatge de llars amb tots els actius aturats sobre el total de llars per comunitat autònoma (2007-2015).....	86
Quadre 44. Percentatge de persones aturades durant més de dotze mesos registrades per comunitats autònomes (2006-2015).....	87
Quadre 45. Distribució de la mitjana de l'atur registrat segons la durada de la demanda a les Balears i a Espanya (2015).....	88
Quadre 46. Evolució de les persones en situació d'atur de llarga durada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2005-2015).....	89
Quadre 47. Persones ateses en els serveis d'orientació laboral del SOIB (2008-2015).....	90
Quadre 48. Grau de cobertura dels convenis col·lectius de les Illes Balears sobre el total de treballadors afiliats d'alta (2000-2015).....	91
Quadre 49. Evolució del cost salarial total per treballador i hores efectivament treballades per treballador al mes per comunitat autònoma (2009-2015).....	92
Quadre 50. Evolució de l'augment salarial pactat, l'augment del cost salarial i la taxa d'inflació a les Balears i a Espanya (2005-2015).....	93
Quadre 51. Índexs d'incidència de la sinistralitat i accidents de treball durant la jornada laboral amb baixa per comunitat autònoma (2015).....	94
Quadre 52. Índexs d'incidència de sinistralitat per sectors econòmics a les Illes Balears (2007-2015).....	96

Quadre 53. Accidents per gravetat i índex d'incidència per illes (2011-2013-2015)	97
Quadre 54. Evolució anual d'expedients de regulació de l'ocupació autoritzats i originaris i dels treballadors afectats (2005-2015).....	97
Quadre 55. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Mallorca (2007-2015) ..	98
Quadre 56. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Menorca (2007-2015) ..	98
Quadre 57. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Eivissa (2007-2015)	98
Quadre 58. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Formentera (2007-2015)	99
Quadre 59. Empreses d'alta al Règim General de la Seguretat Social per illes (2007-2015) ...	99
Quadre 60. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Mallorca (2007-2015)	100
Quadre 61. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Menorca (2007-2015).....	100
Quadre 62. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Eivissa (2007-2015).....	100
Quadre 63. Treballadors d'alta a la Seguretat Social per règim a Formentera (2007-2015) .	100
Quadre 64. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, dones 2015	101
Quadre 65. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, homes 2015.....	101
Quadre 66. Deu ocupacions més contractades a Menorca, dones 2015	102
Quadre 67. Deu ocupacions més contractades a Menorca, homes 2015	102
Quadre 68. Deu ocupacions més contractades a Eivissa, dones 2015	103
Quadre 69. Deu ocupacions més contractades a Eivissa, homes 2015	103
Quadre 70. Deu ocupacions més contractades a Formentera, dones 2015	104
Quadre 71. Deu ocupacions més contractades a Formentera, homes 2015.....	104
Quadre 72. Contractes registrats a Mallorca per tipus de contracte (2007-2015).....	105
Quadre 73. Contractes registrats a Menorca per tipus de contracte (2007-2015).....	105
Quadre 74. Contractes registrats a Eivissa per tipus de contracte (2007-2015).....	105
Quadre 75. Contractes registrats a Formentera per tipus de contracte (2007-2015).....	105
Quadre 76. Contractes registrats a Mallorca per sector econòmic (2007-2015)	106
Quadre 77. Contractes registrats a Menorca per sector econòmic (2007-2015).....	106
Quadre 78. Contractes registrats a Eivissa per sector econòmic (2007-2015).....	106
Quadre 79. Contractes registrats a Formentera per sector econòmic (2007-2015)	106
Quadre 80. Atur registrat a Mallorca per sector econòmic. Total. (2007-2015)	107
Quadre 81. Atur registrat a Menorca per sector econòmic. Total. (2007-2015)	107
Quadre 82. Atur registrat a Eivissa per sector econòmic. Total. (2007-2015).....	107
Quadre 83. Atur registrat a Formentera per sector econòmic. Total. (2007-2015).....	107
Quadre 84. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Mallorca (2009-2015).....	108
Quadre 85. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Menorca (2009-2015).....	108
Quadre 86. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Eivissa (2009-2015).....	108
Quadre 87. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Formentera (2009-2015).....	108
Quadre 88. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Mallorca (2008-2015).....	109
Quadre 89. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Menorca (2008-2015).....	109

Quadre 90. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Eivissa (2008-2015).....	109
Quadre 91. Accidents de treball en jornada, per gravetat i índex d'incidència a Formentera (2008-2015).....	109
Quadre 92. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Mallorca (2008-2015).	110
Quadre 93. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Menorca (2008-2015).	110
Quadre 94. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Eivissa (2008-2015)	110
Quadre 95. Accidents de treball en jornada, per sector econòmic a Formentera (2008-2015).....	110

GRÀFICS

Gràfic 1. Evolució de la taxa d'abandonament escolar prematur. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2000-2015)	10
Gràfic 2. Evolució del percentatge de joves amb estudis superiors. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2015)	11
Gràfic 3. Percentatge de població entre 30 i 34 anys que ha completat estudis superiors (2015).....	12
Gràfic 4. Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació del total d'ocupats a la UE-28 (2001-2015).....	13
Gràfic 5. Evolució de la taxa d'ocupació total i de la taxa d'ocupació femenina. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2015)	14
Gràfic 6. Creixement percentual interanual de la població de les Illes Balears i d'Espanya (2001-2015).....	15
Gràfic 7. Creixement percentual de la població per illes (2001-2015)	16
Gràfic 8. Piràmides de població per edats a les Illes Balears (2000 i 2015)	18
Gràfic 9. Saldo migratori a Espanya i a les Illes Balears (2002-2015)	19
Gràfic 10. Immigració i emigració a les Illes Balears i a Espanya (2008-2015).....	20
Gràfic 11. Taxa de creixement anual del PIB i del VAB a preus constants a Espanya i a les Balears (2001-2015).....	21
Gràfic 12. Evolució de la variació interanual de les empreses d'alta a la Seguretat Social de les Illes Balears (2010-2015).....	32
Gràfic 13. Ràtio d'altres i baixes d'empreses per illes (2T 2009-4T 2015).....	33
Gràfic 14. Variació interanual d'altres i baixes d'empreses per sector a les Illes Balears (2015)	34
Gràfic 15. Evolució de la població activa a les Balears (2000-2015)	35
Gràfic 16. Creixement relatiu de la població activa a les Balears i a Espanya (1991-2015)	36
Gràfic 17. Percentatge de població activa per grup de nacionalitat i nivell educatiu a les Illes Balears (2015).....	40
Gràfic 18. Taxes d'abandonament escolar prematur per comunitat autònoma (2015).....	43

Gràfic 19. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social i la població ocupada a les Balears segons l'EPA (2001-2015)	46
Gràfic 20. Variació interanual de l'afiliació mitjana a la Seguretat Social a les Balears per mesos (2015)	47
Gràfic 21. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social el darrer dia del mes per illes i mesos (2015)	48
Gràfic 22. Evolució de la taxa d'ocupació a Espanya i a les Illes Balears (2000-2015)	49
Gràfic 23. Variació relativa interanual dels contractes registrats a les Balears segons el tipus de contracte (2005-2015)	49
Gràfic 24. Variació relativa interanual de la contractació a les Balears segons el tipus de jornada (2006-2015)	51
Gràfic 25. Col·locacions gestionades pel SOIB per illes (2008-2015)	52
Gràfic 26. Variació interanual del nombre d'ocupats i de les hores treballades	53
Gràfic 27. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social per sectors econòmics a les Balears (2001-2015)	54
Gràfic 28. Pes de l'afiliació per sectors econòmics a Espanya i a les Illes Balears (2015)	55
Gràfic 29. Variació interanual de la població ocupada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2008-2015)	64
Gràfic 30. Taxa d'ocupació del conjunt d'ocupats segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2015)	66
Gràfic 31. Taxes de creixement interanual de l'atur registrat en el SOIB i la població aturada segons l'EPA a les Balears (2001-2015)	74
Gràfic 32. Evolució mensual de l'atur registrat i les variacions interanuals a les Balears (2014-2015)	74
Gràfic 33. Descomposició de la variació interanual de l'atur registrat dels mesos de gener a juny i de juny a desembre a les Balears (2008-2015)	75
Gràfic 34. Variació interanual de l'atur per illes i mesos (2015)	76
Gràfic 35. Evolució de l'atur registrat per sectors econòmics a les Balears (2000-2015)	77
Gràfic 36. Evolució de la taxa d'atur a Espanya i a les Balears (2002-2015)	81
Gràfic 37. Evolució de l'índex d'incidència de la sinistralitat laboral a les Illes Balears (1999-2015)	95
Gràfic 38. Evolució dels afiliats amb les contingències cobertes i dels accidents registrats a les Illes Balears (2000-2015)	95

6 RELACIÓ DE FONTS I INDICADORS

Per elaborar aquest informe s'han consultat les fonts següents:

- * Perspectives de l'economia mundial del Fons Monetari Internacional (FMI)
- * Indicadors econòmics del Ministeri d'Economia i Competitivitat
- * Indicadors educatius del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport
- * Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya. Base 2010 de l'INE
- * Comptabilitat regional d'Espanya de l'INE
- * Euroindicadors de l'Eurostat
- * Estadístiques generals i regionals de l'Eurostat
- * Estadística de Migracions (INE)
- * Directori Central d'Empreses (DIRCE): explotació estadística de l'INE
- * Revista Conjuntura econòmica de les Illes Balears de la Direcció General d'Ocupació i Economia de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria del Govern de les Illes Balears
- * Índexs de preus de consum (IPC) de l'INE
- * Padró municipal de l'INE
- * Enquesta de població activa (EPA) de l'INE
- * Dades d'afiliació a la Tresoreria General de la Seguretat Social
- * Dades del Servei de l'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)
- * Dades estadístiques del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)
- * Enquesta trimestral de cost laboral de l'INE
- * D.G. de Treball, Economia Social i Salut Laboral de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria del Govern de les Illes Balears

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

www.illesbalears.cat

Unió Europea
Fons Social Europeu
"L'FSE inverteix en el teu futur"